

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ
โดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน
อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

โดย

นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน และนายสุคำ เอื้อเก่ง
หัวหน้าโครงการ และคณะ

พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการบ้านแม่ตาลหวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาลในหมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ”

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ตั้งแต่วันที่ วันที่ 1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557– วันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558 (ขยายเวลา 3 เดือน)

คณะผู้วิจัย

	ชื่อ-นามสกุล		บทบาททีม	บทบาทในชุมชน
1.	นางสาวอำภรณ์	ช่างเกวียน	หัวหน้าโครงการ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
2.	นายสุคำ	เอื้อเก่ง	หัวหน้าโครงการ	ประธานคนพิการตำบลปงดอน
3.	นางพัชรินทร์	สารสมจริง	ทีมวิจัย	ครูอาสา กศน.อำเภอแจ้ห่ม
4.	นางสุรางค์	ขันดี	ทีมวิจัย	ครูผู้สอนคนพิการตำบลปงดอน
5.	นางสาวณัฐชา	สายเรียงกิจ	ทีมวิจัย	ครู กศน. ตำบลปงดอน
6.	นางสาวทาริกา	ย้อมยอด	ทีมวิจัย	ครูอาสา กศน.อำเภอแจ้ห่ม
7.	นายชนากร	คณะภักดี	ทีมวิจัย	ครูผู้สอนคนพิการตำบลเมืองมาย
8.	นายวีระพงษ์	สมร่าง	ทีมวิจัย	ครูผู้สอนคนพิการตำบลทุ่งผึ้ง
9.	นางสาวจิระวดี	สมทรง	ทีมวิจัย	ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม
10.	นางสุพิน	ตามสัตย์	ทีมวิจัย	ผู้อำนวยการ รพ.สต.ปงดอน
11.	นางสายพิน	อำเจริญ	ทีมวิจัย	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.สต.ปงดอน
12.	นางวัชรภรณ์	ฉัตรเงิน	ทีมวิจัย	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.ปงดอน
13.	นางจิรัฐติกา	นราทิพย์วัลย์	ทีมวิจัย	นักพัฒนาชุมชน อบต.ปงดอน
14.	นายสนั่น	มีธรรม	ทีมวิจัย	เลขาคนพิการตำบลปงดอน
15.	นายเจริญ	ดอนเปล่ง	ทีมวิจัย	ผู้ช่วยเลขาคนพิการตำบลปงดอน
16.	นายบุญมี	ไหวพินิจ	ทีมวิจัย	ผู้ช่วยเลขาคนพิการตำบลปงดอน
17.	นายสุก	นาละออง	ทีมวิจัย	คนพิการตำบลปงดอน
18.	นายประกาศิต	หน้าขาว	เลขานุการโครงการ	ครูผู้สอนคนพิการตำบลวิเชตนคร-บ้านสา

ที่ปรึกษา

	ชื่อ-นามสกุล		บทบาท
1.	นายณรงค์	ไปเร็ว	นายก อบต.ปงดอน
2.	นายเฉลิม	สิงห์แก้ว	กำนันตำบลปงดอน
3.	นายแก้ว	กองตัน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1
4.	นายคเชนทร์	มะโนใจ	ผอ.กศน.จังหวัดลำปาง
5.	นางสาวทิพวรรณ	เตียงธวัช	รอง ผอ.กศน.จังหวัดลำปาง
6.	นายพจน์ปรีชา	คำมี	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา กศน.อำเภอแจ้ห่ม
7.	นายชยางกูร	พุทธรังษีวัน	ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอแจ้ห่ม

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชน ได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่นๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้น จุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชนทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิก อบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่กวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้น ด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัดโดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไปซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยโดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้กวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการ จึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตามรายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบ ดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

คำนำ

โครงการวิจัยชุมชน เรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ โดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาสลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาสลวงหมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และเพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการกลุ่มเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงาน องค์กรและคนในชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ

รายงานการวิจัยนี้ เป็นการรายงานผลการดำเนินงานวิจัยทั้งหมด ซึ่งทีมวิจัยทุกคนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ที่จะทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และในการทำงานได้รับการแนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนการให้คำปรึกษาช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากทีมวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ทีมงานนักวิจัยทุกคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจในการทำงานวิจัยต่อไป

ทีมวิจัยชุมชน

สารบัญ

	หน้า
คำนำบอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทคัดย่อภาษาไทย	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.3 คำถามวิจัย	4
1.4 วัตถุประสงค์	5
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.10 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด และทฤษฎี	7
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	
3.1 วิธีการดำเนินงาน	20
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน	21
3.3 แผนการดำเนินงาน	22
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน	27
4.2 ผลของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์	29
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการดำเนินงาน	89
5.2 อภิปรายผล	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ภาพกิจกรรม	105
ภาคผนวก ข. เอกสารที่ใช้ในการวิจัย	111
ภาคผนวก ค. ประวัตินักวิจัย	123

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยชุมชน เรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ โดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง” ที่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ กศน.อำเภอแจ้ห่ม องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน ผู้นำชุมชนตำบลปงดอน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแจ้ห่ม ที่ว่าการอำเภอแจ้ห่ม และคณะทีมพี่เลี้ยงจากสำนักงานวิจัยท้องถิ่น (ลำปาง) ที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดเวลาของการดำเนินงานที่สำคัญ คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น และสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง ที่ให้งบประมาณในการดำเนินงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ทุกๆ กิจกรรม จนทำให้โครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

คณะทีมวิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องนี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้พิการและคนในชุมชนในพื้นที่อื่นที่มีความสนใจต่อไป

คณะทีมวิจัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยชุมชนเรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง” เป็นการทำโครงการวิจัยชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้พิการและผู้ดูแลทั้งหมด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน 2) เพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ คำถามงานวิจัย คือ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่ส่งผล ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการคนพิการควรเป็นอย่างไร

ขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แบ่งเวลาการทำงานออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการทบทวน การจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสม เป็นระยะเวลา 6 เดือน (ขยายระยะเวลา 3 เดือน) โดยมีวิธีการ คือ มีเวทีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบและเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับงานวิจัย มีการประชุมวางแผนของทีมวิจัย เพื่อแบ่งประเภทความพิการ ร่วมกันออกแบบแบบสอบถามข้อมูล การแบ่งหน้าที่ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล และการนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ร่วมกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 พบว่า **1. ข้อมูลทั่วไป** พบว่าผู้พิการเพศ ชายมีมากกว่าเพศหญิง มีช่วงอายุ ตั้งแต่ 20 - 59 คิดเป็น ร้อยละ 44.12 และ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 คิดเป็นร้อยละ 3.19 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในตำบล จากสถิติข้อมูลที่ผ่านมา พบว่า จำนวนคนพิการ มีเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่อยู่ในวัยชรา **2. การมีบัตรประจำตัวคนพิการ/ การพบความพิการ** พบว่า มีบัตรประจำตัวผู้พิการ คิดเป็นร้อยละ 91.18 แต่ยังมีบางส่วนที่ยังไม่มีบัตรกำลังอยู่ใน ระหว่างการขอทำบัตรโดยเจ้าหน้าที่ อบต.และ รพ.สต. เป็นผู้ประสานงาน ปัญหาที่ผู้พิการที่ยังไม่มีบัตรมาจากผู้ พิการและญาติไม่มีความเข้าใจในขั้นตอน การขอทำบัตรหรือมีน้อย ,ไม่แน่ใจว่าตนเองพิการหรือไม่จึงไม่ได้ ขอทำบัตร และไม่มีการจริงแต่อยากได้บัตร การพบความพิการส่วนใหญ่แล้วจะเกิดความพิการภายหลังกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 67.65 ซึ่งสาเหตุ ของความพิการมาจาก อุบัติเหตุ, ขาดการกายภาพบำบัดที่ดีหลังการเกิด อุบัติเหตุ, การเสื่อมของร่างกาย , พฤติกรรมการกินการอยู่ที่ไม่มีความรู้ส่งผลต่อความพิการและพบความพิการ ตั้งแต่แรกเกิด คิดเป็นร้อยละ 32.35 ซึ่งสาเหตุเกิดจาก พ่อและแม่ขาดการวางแผนและขาดความรู้ต่างๆเรื่องการมี บุตร ปัญหา ความยากจน และการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ **3. ทักษะความสามารถและการประกอบอาชีพ** พบว่าไม่ มีทักษะในการทำงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 67.65 บางส่วนที่มีทักษะส่วนใหญ่จะมีทักษะด้านการเกษตร การจัก สาน และการนวด(ตามลำดับ) ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 57.35 ส่วนใหญ่จะทำ การเกษตร **4. การพบแพทย์และการได้รับการฟื้นฟูหรือบำบัด** การเข้าถึงระบบสาธารณสุขหรือการเข้าพบ แพทย์ของผู้พิการจากข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยพบแพทย์คิดเป็นร้อยละ 36.76 หรือเข้าพบแพทย์ เมื่อมี อาการเจ็บป่วย และมีเพียง ร้อยละ 20.58 เท่านั้น ที่ได้รับการฟื้นฟูหรือบำบัดจากแพทย์ ที่โรงพยาบาลและ จาก อสม.หมู่บ้าน ผู้สูงอายุเพื่อนช่วยเพื่อน จิตอาสาในชุมชน **5. ด้านการศึกษา** มีผู้พิการไม่ได้เรียนหนังสือ คิด เป็นร้อยละ 41.18 ผู้พิการส่วนใหญ่ไม่ต้องการในเรื่องการศึกษา เพราะไม่ค่อยเห็นความจำเป็นในการศึกษาชั้น พื้นฐาน แต่มีความต้องการศึกษาด้านอาชีพมากกว่า สาเหตุมาจาก ผู้พิการมีอายุมากและไม่ได้เรียนหนังสือมา ตั้งแต่เด็กเพราะฐานะทางครอบครัว ที่ยากจน ความยากที่จะเรียนหนังสือก็ลดน้อยลง, ปัญหาจากความ บกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรู้ ไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้

ระยะที่ 2 เป็นการทดลองดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้พิการ ระยะเวลา 8 เดือน เป็นการนำข้อมูล จากกิจกรรมในระยะที่ 1 การทบทวนข้อมูล มาวางแผนเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ในรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 4 แนวทาง คือ 1) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ 2) ด้านการเข้าถึงสิทธิ 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ มีวิธีการดำเนินงาน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เริ่มต้นจากการจัดเวทีทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในระยะที่ 1 เพื่อทบทวน ให้ทีมวิจัยมีแนวคิดที่จะทำงานในระยะที่ 2 ต่อไป และทีมวิจัยมีการร่วมเวทีต่างๆ ร่วมกันเพื่อประชุมวางแผน และมอบหมายให้แต่ละหน่วยงานในทีม เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสม กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีความสามารถ ความชำนาญ เฉพาะด้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตลอดจนทีมวิจัยหลักร่วมกับกลุ่มเป้าหมายร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างการทำกิจกรรมมีการตรวจสอบติดตาม มีการสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในระยะที่ 2 ให้ทางทีมวิทยาทราบก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอต่อกลุ่มเป้าหมายในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างทีมวิจัยหลักกับกลุ่มเป้าหมาย และท้ายสุดเป็นการสรุปผลการดำเนินงานวิจัยทั้ง 2 ระยะที่ได้ดำเนินงานต่อทีมวิจัย มีการวางแผนการเขียนรายงานงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ร่วมกัน

ผลการดำเนินงาน 1)ด้านการเข้าถึงสิทธิและด้านสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ เช่น สิทธิที่พึงจะได้รับของคนพิการ การวางแผนการมีบุตร, การกินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ, การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ การดูแลสุขภาพตนเองอย่างถูกวิธีหลังการเกิดอุบัติเหตุ การกายภาพบำบัด โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.ปงดอน และเจ้าหน้าที่ จาก รพ.สต.ปงดอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแล 2) **ด้านการส่งเสริมอาชีพ** ผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานกิจกรรมคือ คณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่มที่มีหน้าที่ให้การศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ทีมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์หากิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตัวผู้พิการและมาจากความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล และยังมีกิจกรรมที่มาจากข้อเสนอจากคณะทีมวิจัย ซึ่งทุกคนในทีมต่างมีความเห็นตรงกัน ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่ทางทีมวิจัยเห็นสมควรให้มีการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า ,การขยายพันธุ์พืช,การทำอาหารไก่ไข่และการเลี้ยงไส้เดือนดิน 3)**ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือผู้พิการ** ได้มอบหมายให้ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา โดยมีครูผู้สอนคนพิการ คือ ครูสุรารค์ ชันตี เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่ต้องการรู้หนังสือ และครูณัฐชา สายเรียงกิจ ครู กศน.ตำบลปงดอนร่วมกับคณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพตามที่ผู้พิการและผู้ดูแลต้องการในต่อไป โดยมี อบต.ปงดอน เป็นผู้คอยช่วยเหลือและสนับสนุนด้านงบประมาณต่อไป 4)**ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม** เนื่องจากข้อมูลความต้องการที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจในระยะที่ 1 ซึ่งผู้พิการและผู้ดูแลมีความต้องการการส่งเสริมด้านอาชีพที่หลากหลาย อันเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้การร่วมกิจกรรมของผู้พิการและผู้ดูแลมาเรียนไม่ครบกระบวนการ และไม่ครบตามเป้าหมาย ตามที่ได้สมัครเรียนไว้ และเนื่องจากบางคนติดภารกิจงานส่วนตัว,ติดงานกิจกรรมในชุมชนตนเองและชุมชนใกล้เคียง, การติดต่อประสานงานกับกลุ่มคนพิการในพื้นที่ดำเนินงานอาจไม่ทั่วถึง, ความถี่ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ติดต่อกัน, ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมซึ่งตรงกับการประกอบอาชีพหลักของผู้พิการบางส่วน และผู้พิการหรือผู้ดูแลบางส่วนยังไม่เห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมจึงไม่ค่อยมีความสนใจ ทำให้การดำเนินงานขาดความพร้อมในบางกิจกรรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

คนพิการ จัดเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญกลุ่มหนึ่งของประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้ คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในสภาวะของความยากจน ไม่มีงานทำ และถูกทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวจากสังคม การที่มีคนพิการจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การดูแล และให้บริการอย่างทั่วถึง ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่คนพิการพึงจะได้รับตามกฎหมาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบกับปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ มีวัตถุประสงค์ที่จะเร่งรัด ขยายบริการทางการศึกษา เพื่อคนพิการ ให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสังคมของคนพิการ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และคนพิการ เป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่จะต้องได้รับการบริการ ดูแล เอาใจใส่ เนื่องด้วยนโยบายและจุดเน้น กศน. ในการส่งเสริมและจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ดังนี้ การพัฒนารูปแบบการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับ กลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายพิเศษแต่ละกลุ่ม การศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ การพัฒนาคุณภาพและความมั่นคง ในการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จึงได้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้คนพิการในเขตพื้นที่อำเภอแจ้ห่มได้รับโอกาสทางการศึกษาเทียบเท่ากับบุคคลปกติทั่วไป และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเห็นความสำคัญในการมุ่งเน้นแก้ไขปัญหากลุ่มคนพิการ โดยการจัดประชาคมขึ้นเพื่อรับฟังชีวิตความเป็นอยู่และสภาพปัญหาจากข้อมูลที่ได้พบว่า ในชุมชนมีแกนนำกลุ่มคนพิการ คือ นายสุคำ เอื้อ เก่ง ประธานชมรมคนพิการตำบลปงดอน ได้เล่าถึงสถานการณ์ของกลุ่มคนพิการ และพัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มคนพิการ สถานการณ์คนพิการบ้านแม่ตาในหมู่ 6 และบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่าในชุมชนทั้ง 2 หมู่บ้าน มีคนพิการทางสติปัญญา พิการทางการมองเห็น พิการทางการได้ยินและการสื่อความหมาย พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ซึ่งมีช่วงอายุตั้งแต่ 21 – 91 ปี (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน)

ในปี 2542 ได้มีการรวมตัวกันเป็นชมรมคนพิการหรือกลุ่มคนพิการ โดยเริ่มจากการลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิของตนเอง โดยได้ไปปรึกษาและขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ได้รับเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการจำนวน 300 บาท หลังจากนั้น ได้ทำหนังสือไปทางจังหวัดลำปาง โดย

ประสานงานผ่านทางองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ได้รับเบี้ยเป็นเงินช่วยเหลือคนพิการมาอีกรายละ 2,000 บาท จากกระทรวงพัฒนาสังคมจากนั้น ในปี พ.ศ. 2545 ก็ได้ทำการขอกู้ยืมเงินสำหรับคนพิการจากกระทรวงพัฒนาสังคม อีกครั้งหนึ่ง โดยผ่านทางจังหวัดลำปาง เพื่อใช้สำหรับประกอบอาชีพเป็นจำนวน 20,000 บาท โดยไม่มีดอกเบี้ย นอกจากนั้น ยังได้รับคัดเลือกเป็นสมาชิกในสมาคมคนพิการจังหวัดลำปาง แล้วได้เข้าร่วมการอบรม ร่วมกับคนพิการในจังหวัดลำปางทำให้เข้าใจสิทธิที่ควรได้รับของคนพิการ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวยังเป็นเพียงกลไกที่ขับเคลื่อนโดยนายสุคำ เอื้อเก่ง ประธานชมรมคนพิการเพียงคนเดียว เนื่องจากกลุ่มคนพิการอื่นๆ ยังขาดความรู้ ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความไม่มั่นใจต่อการยอมรับของคนในสังคมสำหรับกลุ่มคนพิการ จึงทำได้เพียงดำเนินชีวิตในพื้นที่จำกัด ขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิของคนพิการ รวมถึงการได้รับโอกาสจากสังคมในการพัฒนาศักยภาพตนเอง จึงทำให้กลไกของชมรมคนพิการ ในขณะนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จนกระทั่งเดือนเมษายน 2556 จึงได้มีการรื้อฟื้นการจัดตั้งชมรมคนพิการตำบลปงดอน ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้านขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยมี นายสุคำ เอื้อเก่ง เป็นประธาน มีสมาชิกทั้งหมด 162 คน โดยแบ่งเป็นจำนวนคนพิการหมู่ที่ 1-8 ดังนี้

หมู่ที่ 1 จำนวน 35 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา ปัญญาอ่อน ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขาอ่อนแรง อัมพฤกษ์ ตาบอด หลังค่อม ขาลีบเล็ก หูหนวกเป็นใบ้
หมู่ 2 จำนวน 20 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา สมองผิดปกติ ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขาอ่อนแรง อัมพฤกษ์ ตาบอด ขาลีบเล็ก หูหนวกเป็นใบ้
หมู่ 3 จำนวน 26 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา สมองผิดปกติ ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขาอ่อนแรง อัมพฤกษ์ ตาบอด ประสาทตาเสื่อมจากต้อหิน หลังค่อม ขาลีบเล็ก หูหนวกเป็นใบ้ ประสาทหูเสื่อม หูตึง
หมู่ 4 จำนวน 31 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขาอ่อนแรง ตาบอด สายตาเลือนราง หูหนวก หูตึง ประสาทหูเสื่อม
หมู่ 5 จำนวน 6 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย ตาบอด หูหนวก หูตึง ประสาทหูเสื่อม
หมู่ 6 จำนวน 31 คน	ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขาอ่อนแรง ขาลีบเล็กผิดปกติ การพูดและการสื่อสารความหมาย การได้ยิน หูหนวกเป็นใบ้ สติปัญญา อัมพฤกษ์ ตาบอด
หมู่ 7 จำนวน 8 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขา อ่อนแรง อัมพฤกษ์ ตาบอด หูหนวกเป็นใบ้
หมู่ 8 จำนวน 5 คน	ลักษณะของความพิการประกอบด้วย สติปัญญา ร่างกายเคลื่อนไหวผิดปกติ แขนขา อ่อนแรง ตาบอด หูหนวก

สาเหตุความพิการส่วนใหญ่มาจาก การพิการมาแต่กำเนิด เนื่องจากพ่อ-แม่ ขาดความรู้ในการวางแผนการมีบุตร ไม่มีการตรวจโรคก่อนการมีบุตร, พิการจากกรรมพันธุ์, พิการตอนอายุน้อยเนื่องจากพ่อ-แม่ ขาดความรู้ไม่นำบุตรไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้ครบ เช่น โปлио, พิการจากการรักษาโดยหมอพื้นบ้าน เช่น หมอฉีดยาถูกเส้นประสาท, พิการจากการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ โดยส่วนใหญ่เกิดจากอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์และรถยนต์ สาเหตุเมาแล้วขับ, พิการจากการมีโรคประจำตัว

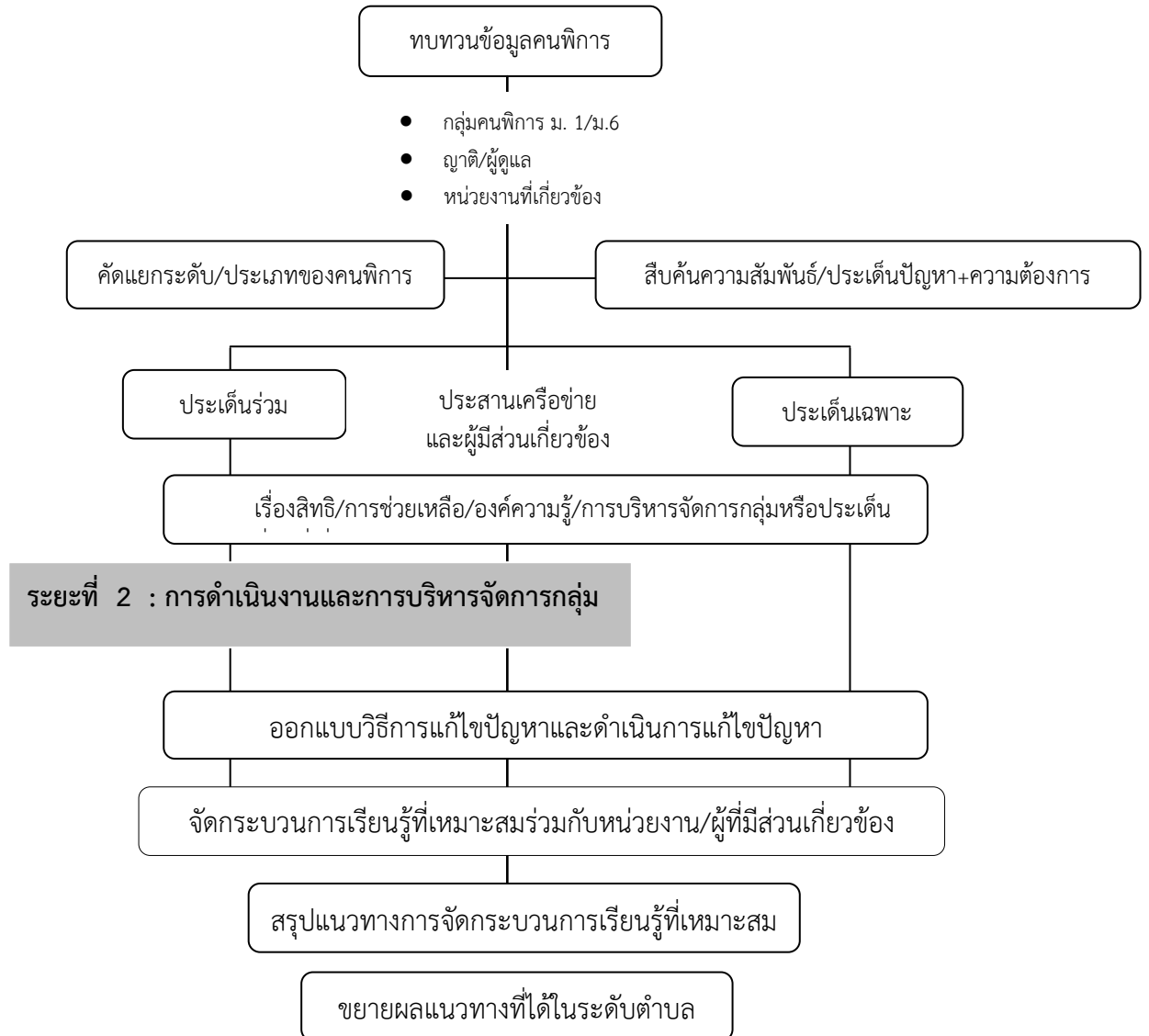
แล้วลูกหลาน จนเกิดการพิการ, พิการจากการเป็นไข้สูงเกิดอาการชัก แล้วได้รับการรักษาไม่ทัน, พิการจากการติดยาเสพติด, พิการจากการทำงานหนักเป็นเวลานาน, พิการจากการเจ็บป่วย แล้วไม่รักษา เพราะไม่มีเงินรักษา , พิการจากการถูกสารเคมีจากการทำเกษตรกรรม และพิการจากโรคต่อหิน ต้อกระจก

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่าศักยภาพและความต้องการของคนพิการในพื้นที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ทักษะความรู้เดิมที่มี เช่น การจักสาน การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างจ้อย ขอ การฟ้อนรำ ดนตรีพื้นเมือง และ 2) ทักษะที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น ทักษะด้านอาชีพ ทักษะสาธารณสุข ทักษะการดูแลและการช่วยเหลือตนเอง ทักษะด้านการศึกษา เป็นต้น ซึ่งกระบวนการของการเรียนรู้ที่เหมาะสมต้องอาศัยองค์ประกอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งตัวคนพิการ ญาติผู้ดูแล หน่วยงานในพื้นที่ เช่น กศน. อบต. รพสต. เป็นต้น

ดังนั้น แนวทางร่วมกันในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้พิการ โดยมุ่งเน้นการสร้างกลไกของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับหมู่บ้าน ที่จะสามารถสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการแก้ไขปัญหาเกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของสิทธิและการเข้าถึงโอกาส การได้รับความช่วยเหลือและดูแลตนเอง องค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และการจัดการตนเองในลักษณะของการรวมกลุ่ม หรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกลุ่มเป้าหมายหมู่ 1 บ้านแม่ตาหลวง และหมู่ 6 บ้านแม่ตาโน เป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างแนวทางของการเรียนรู้และขยายผลไปยังหมู่อื่นๆ ในระดับตำบล ทั้งนี้กลไกดังกล่าวส่งผลต่อบทเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับกลุ่ม กศน. และหน่วยงานในพื้นที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มพิเศษต่อไป

1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระยะที่ 1 : ทบทวนข้อมูลผู้พิการ

1.3 คำถามวิจัย

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการคนพิการควรเป็นอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์

1. ศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน
2. เพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาดหลวง หมู่ 1 และบ้านตาโน หมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านงานพัฒนา

1. คนพิการสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว และอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจและมีความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย คนพิการที่ร่วมโครงการให้ดีขึ้น
2. ผู้ดูแล ญาติ และคนในชุมชน มีทัศนคติที่ดี ทั้งด้านการประพุดติและปฏิบัติต่อคนพิการในพื้นที่
3. เกิดกลไกการจัดวางความสัมพันธ์และบทบาทใหม่ของคนพิการและคนในชุมชน เรื่องคนพิการ อาจเป็นกลไกร่วมซึ่งถูกสร้างหรือก่อรูปขึ้นเพื่อดูแลคนพิการในชุมชน
4. บุคลากรของกศน.อ.แจ้ห่มมีความรู้ความสามารถในกระบวนการ การทำวิจัยโดยการมีส่วนร่วมในชุมชน

ด้านงานวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน
2. สามารถนำแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ ไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายคนพิการในพื้นที่อื่น
3. ได้นวัตกรรมในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

1.6 นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิตของคนพิการ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิต การได้รับสิทธิและการเข้าถึงโอกาส การได้รับความช่วยเหลือและสามารถดูแลตนเอง องค์กรความรู้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และการจัดการตนเองในลักษณะของการรวมกลุ่ม หรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ และมีความสุข

กลุ่มคนพิการ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น, ทางการได้ยิน, ทางร่างกายและการเคลื่อนไหว, ทางสติปัญญา, ทางการเรียนรู้, ทางการพูดและภาษา, ทางด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์, ออทิสติก และพิการซ้อน ซึ่งเป็นผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการ หรือไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการแต่ได้รับการรับรองจากสาธารณสุขว่าเป็นคนพิการก็ได้ ที่ต้องการ

รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานตามความเหมาะสมกับสภาพความพิการ ซึ่งคนพิการจะได้รับการช่วยเหลือตามความเหมาะสม

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการสร้างความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของคนพิการ ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ จากการวางแผนการทำงานร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนปกติกับคนพิการ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนพิการด้วยกันเอง มีการช่วยเหลือกันในกลุ่มคนพิการและได้รับการช่วยเหลือต่างๆจากคนในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ครู กศน.และภาคีเครือข่าย เพื่อให้คนพิการได้เรียนรู้และมีทักษะเพิ่มขึ้นสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ โดยการมีส่วนร่วมบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง” นักวิจัยได้ทำการวิจัยได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมเพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยไว้ ประเด็นดังนี้

2.1 แนวคิด และทฤษฎี

แนวคิด และทฤษฎี ซึ่งประกอบด้วย

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
2. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551
3. ประเภทความคนพิการทางการศึกษา
4. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของ กศน.
5. แนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

2.1.1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สืบเนื่องถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาไว้ในมาตรา 49 “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับผู้อื่น

พร้อมกันนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคม ต่างๆ มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การศึกษามีความหลากหลาย และผู้เรียนมีโอกาสและทางเลือกมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ รัฐ ได้เห็นความสำคัญโดยได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2.1.2 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับ มีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ ด้านหนึ่งด้านใด เพื่อสามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทหลักและเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศ กำหนด

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือ บุคคลอื่นใดที่รับเลี้ยงดูอุปการะคนพิการ

“แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล” หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

“เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการ จำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพ ที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต อย่างอิสระ

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรี ขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“การเรียนรู้ร่วม” หมายความว่า การจัดการให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอน สำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

“สถานศึกษาเฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษา

อบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

“ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภท ความพิการ ที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

(1) ได้รับการศึกษาโดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 6 ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมาย กำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 7 ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศล ที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ที่ได้รับรอง มาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือพิเศษจากรัฐ หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงิน อุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีวิธีการปรับปรุงแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศ กระทรวง สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษา สำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพ ในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจน บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือ จำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือ จากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา 9 ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ทางการศึกษาอื่นที่เป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศแล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

2.1.3 ประเภทความพิการทางการศึกษา

ประเภทของคนพิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการ ทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทความพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ได้แก่

- (1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
 - (2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - (3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - (4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
 - (5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - (6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
 - (7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
 - (8) บุคคลออทิสติก
 - (9) บุคคลพิการซ้อน
- ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับ เล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1.1) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง (ตัวเลข 6/60 มีหน่วยเป็นเมตร และ 20/200 มีหน่วยเป็นฟุต)

หมายความว่า สายตาข้างดีมีความชัดเจนอยู่ในระดับ 6 เมตร หรือ 20 ฟุต จากคนปกติ 60 เมตร หรือ 200 ฟุต)

(1.2) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

(ตัวเลข 6/18 มีหน่วยเป็นเมตร และ 20/70 มีหน่วยเป็นฟุต หมายความว่า สายตาข้างดี มีความชัดเจนอยู่ในระดับ 6 เมตร หรือ 20 ฟุต จากคนปกติ 18 เมตร หรือ 70 ฟุต)

(2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(2.1) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

(2.2) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 26 เดซิเบล

(โดยปกติคนที่หูหนวก จะเป็นใบ้ด้วยแต่คนที่ใบ้ อาจจะไม่ใช่หูหนวก)

การพูดเป็นการเลียนแบบประเภทหนึ่ง เมื่อหูหนวกแล้วก็ไม่ได้ยินเสียงทำให้ไม่สามารถที่จะเลียนแบบเสียงพูดออกมาได้ จึงทำให้เป็นใบ้ไปด้วย

ขณะที่คนหูตึง ยังได้ยินเสียงแต่ก็ไม่ได้ยินเสียงได้ไม่ชัดเจน ความชัดเจนในการพูดจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับการได้ยินที่หลงเหลืออยู่ และอาจจะช่วยเหลือได้โดยการใช้เครื่องช่วยฟัง)

(3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

(4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(4.1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่อง

ดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

(4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือ มีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

(5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็ว และจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

(7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมากและปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

(8) บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นคนพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

(ภาวะออทิสติกในแต่ละคนอาจมีความแตกต่างกันไป สิบคนก็สิบอย่าง มากน้อยต่างกัน แต่ก็มีภาวะบางอย่างที่แสดงออกเหมือนกัน พูดกันโดยทั่วไปว่า " ไม่สบตา ไม่พาที ไม่ชี้นิ้ว "

ไม่สบตา คือ ไม่สบตากับคนอื่น ขาดปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น

ไม่พาที คือ ไม่พูด ไม่จา โดยที่ไม่ได้สูญเสียการได้ยิน อาจจะฟังคำสั่งเข้าใจ แต่ก็ไม่พูด

ไม่ชี้นิ้ว คือ ไม่สามารถแสดงความต้องการของตนเอง โดยการชี้นิ้วบอกได้ อาการที่แสดงให้เห็นชัดเจน คือ มักจะจับมือคนอื่นไปหยิบสิ่งของที่ตนเองอยากได้)

(9) บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

(ที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/393293>)

2.1.4 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของ กศน.

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัด จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2552 ขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนคนพิการในสังกัดของสำนักงาน กศน. จะต้องให้ความสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำ

แผนการเรียนรู้ต่างๆ ให้กับคนพิการ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้จัดทำขึ้นสำหรับ ผู้เรียนที่ครูรับผิดชอบ ในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบไปด้วย :

1. จัดประเมินระดับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. กำหนดเป้าหมายระยะยาว 1 ปี เป้าหมายระยะสั้น หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ประเมินความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
4. กำหนดกระบวนการเรียนรู้และปัจจัยที่มีความต้องการจำเป็นทางการศึกษา
5. กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เกณฑ์การวัดผล และประเมินผล ควรมีการวัดผลอย่างน้อยปีละ 1 - 2 ครั้ง หรือ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือมากกว่านั้น ตามที่กำหนดว่าเหมาะสมกับผู้เรียนโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผล คือ เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่มีความก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใด โดยแบบทดสอบอาจใช้แบบทดสอบมาตรฐานของเด็ก(พิเศษ)หรือแบบทดสอบที่ครูผู้สอนคนพิการ สร้างขึ้น สิ่งสำคัญต้องกำหนดว่าใช้เกณฑ์อย่างไรในการตัดสิน หรือวัดความก้าวหน้า ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ควบคู่กับวิธีวัดผล

การวัดผล จะช่วยให้ครูผู้สอนคนพิการได้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับคนพิการ สถานศึกษาสามารถปรับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ตามความเหมาะสม และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริม การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552

1. เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการให้สถานศึกษาซึ่งได้รับ คนพิการเข้าศึกษา มีการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 จัดระบบหรือรูปแบบที่สนับสนุนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษตามประเภทของคนพิการ

1.2 จัดสภาพแวดล้อม ระบบที่สนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ได้

2. ในการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา การวัดและ ประเมินผลการศึกษาให้สถานศึกษาและส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่สถานศึกษาเห็นสมควร

บทบาทขององค์กรภาครัฐ และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และ สถานบันทางสังคมอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับคนพิการ โดยดำเนินการดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน โครงการ และกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับคนพิการ

2. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับคนพิการ
3. มีส่วนร่วมจัดทำแผนและกิจกรรมการเรียนรู้กับครูผู้สอนคนพิการและภาคีเครือข่าย
4. ให้อำนาจปรึกษาแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. มีส่วนร่วมนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานสู่สาธารณชน

2.1.5 แนวคิดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

หลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการสร้างความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง มีการแสดงออกทั้งการเขียนและการพูด (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2549 อ้างถึงใน พิสุทธิธ อาวีราชกุล, 2553, หน้า 8-9) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นประสบการณ์ (Experience) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับการใช้กระบวนการกลุ่มของผู้สอน ซึ่งในการจัดการเรียนเนื้อหาที่ใช้ในการให้ความรู้หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ผู้เรียนมีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว (วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ ปี ที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558)

2. ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น การสะท้อนความคิดเห็นโดยการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะทำให้งานสำเร็จ การควบคุมตนเองและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ขั้นความคิดรวบยอด (Concept) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยายของผู้สอน การมอบหมายให้อ่านจากเอกสาร ตำรา หรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปรายโดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติ หรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

4. ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) ผู้เรียนจะได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตขึ้นความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนทนา เล่นบทบาทสมมุติ ฯลฯ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 4 ขั้น เพราะทั้ง 4 ขั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์ความรู้เดิมมาใช้ในการเรียน ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติและได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการคิดวิเคราะห์และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใน ชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนในลักษณะของการบูรณาการ ซึ่งมี 3 วิธี (สุนทนา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา, 2549, หน้า 45) อาจสรุปได้ดังนี้

วิธีที่ 1 กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้ปฏิสัมพันธ์กันโดยมีการแบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2540, หน้า 40)

1.1 เกม เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนปนเล่น มีกฎกติกาไม่สลับซับซ้อนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความสนุกสนานในการเรียนและฝึกความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

1.2 บทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนจะต้องแบ่งบทบาทและหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่ม ได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่สมมติขึ้น (วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ ปี ที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558)

1.3 กรณีตัวอย่าง เป็นการเรียน จากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงโดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายเพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหา

1.4 การอภิปรายกลุ่ม เป็นการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้สอนกำหนดหรือที่ กลุ่มสนใจร่วมกัน

วิธีที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการเรียนที่เน้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของกลุ่มโดยมีตัวอย่างของกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.1 การเล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เป็นเทคนิคการเรียนที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่ม ได้เล่าถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษาหรือสิ่งที่ตนเองประทับใจให้กลุ่มฟัง

2.2 มุมสนทนา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเข้าไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน และช่วยกันหาคำตอบสำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้สอนยกขึ้นมาและเปิดโอกาสให้นักเรียน อธิบายเรื่องราวที่ตนศึกษาให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

2.3 ผู้ตรวจสอบ (Pairs Check) เป็นกิจกรรมที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 หรือ 6 คน ให้ผู้เรียนจับคู่กันทำงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา อีกคนทำหน้าที่แก้ไข

2.4 ผู้คิด เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องคิดคำตอบของตนเองแล้วนำคำตอบมาอภิปรายกับเพื่อนที่นั่งติดกับตน นำคำตอบมาเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

2.5 ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดให้สมาชิก แต่ละคนในกลุ่มประจำจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ผู้เรียนที่ ศึกษาเนื้อหาเดียวกันจากทุกกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้ว หาวิธีอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มประจำของตนฟังแล้วกลับเข้ากลุ่มประจำเพื่อเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้เพื่อน ฟัง

2.6 กลุ่มร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มย่อยจะได้รับมอบหมายให้ศึกษา เนื้อหาหรือทากิจกรรมที่ต่างกันมา เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม เพื่อให้ได้

ผลงานที่มีคุณภาพ สมาชิกในกลุ่มควรอ่านทบทวนและตรวจแก้ไขภาษานาก่อนการนำเสนอผลงาน กลุ่มหน้าชั้นเรียน

2.7 การร่วมมือกันแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มแข่งขันสมาชิกในกลุ่มทั้งสองต้องมีจำนวนเท่ากัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือกลุ่มผู้ตัดสิน ทุกกลุ่มต้องศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจสมาชิกกลุ่มแข่งขันแต่ละคนต้องเขียนคำถามมอบให้กลุ่มผู้ตัดสินโดยไม่ต้องให้คำตอบ กลุ่มแข่งขันแต่ละกลุ่มจะเตรียมข้อสอบให้เพื่อนของตน เมื่อถึงเวลาแข่งขันผู้ตัดสินอธิบายกติกาและเรียกตัวแทนของกลุ่มแข่งขันออกมาทีละคนหรือมากกว่านั้นตามความเหมาะสมเมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ชนะ (วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ ปี ที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558)

2.8 ร่วมกันคิด กิจกรรมนี้เริ่มจากผู้สอนถามคำถามและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ จากนั้นผู้สอนจึงเรียกให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทุก ๆ กลุ่มตอบคำถามเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ

วิธีที่ 3 การเรียนรู้แบบสรสร้างความรู้ (Constructivism) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง ความแข็งแกร่ง และความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง ตรวจสอบกับสิ่งใหม่ ๆ แนวคิดของการเรียนรู้แบบสรสร้างความรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการสรสร้างความรู้ ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสรสร้างสรสร้างความรู้ใหม่ และคุณภาพของการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับบริบทที่เกิดขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสรสร้างความรู้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ , 2540, หน้า 48-49)

3.1 การสอนของผู้สอนคือการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง

3.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการสรสร้างความคิดรวบยอด ทฤษฎี และแบบจำลองขึ้นใหม่ของแต่ละบุคคล

3.3 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสรสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ช่วยผู้เรียนสรสร้างความรู้ ความคิดรวบยอดที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 ผู้สอนช่วยผู้เรียน ตรวจสอบความเข้าใจโดยพิจารณาว่าความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นได้ประสานกันเป็นระเบียบเป็นโครงสร้างความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในบริบททางสังคมได้เพียงใด

3.5 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสร้างแผนผังความคิดโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ ความคิดรวบยอดที่สร้างขึ้นมาอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มแล้วจึงทำเป็นแผนผังความคิด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและการทำงานของคนพิการของประเทศมาเลเซีย เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิในการประกอบอาชีพและการทำงานมากขึ้นจากการศึกษาของ NoraniMohdSalleh, Khalid Abdullah, Nor AishahBuang ที่ศึกษาเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานของคนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษในมาเลเซีย (2001: 77 - 85) พบว่า ควรจะมีการแยกประเภทออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สายอาชีพ สายกิ่งอาชีพ พนักงานที่มีความชำนาญงาน และพนักงานที่ไม่มีความชำนาญงาน โดยมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้บุคคลทั้ง 4 ประเภทดังที่กล่าวข้างต้นเหล่านี้ได้รับการทำงานมากขึ้น ได้แก่ นายจ้าง ควรจะมีทัศนคติในเชิงบวกต่อคนด้อยโอกาสในการจ้างงาน และศูนย์ฝึกอาชีพควรมีมากขึ้น เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้ผู้พิการมีทรัพยากรหรือความชำนาญที่ถูกซ่อนเร้นไว้และต้องการการฝึกอบรมในทางที่ถูกต้องเพื่อให้สามารถทำงานและมีแรงจูงใจในการทำงาน จะทำให้คนพิการเหล่านี้มีความจงรักภักดีและทำงานนาน โดยลักษณะของงานสำหรับคนพิการประเภทต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

สำหรับผู้พิการทางสายตา ได้แก่ ผู้จัดการ ครูทนายความ บรรณาธิการ พนักงานออฟฟิศ พนักงานฝ่ายบุคคล ที่ปรึกษา พนักงานแปล พนักงานจดตัวเลข พนักงานนวด คนขายของ นักดนตรี คนรับโทรศัพท์ พนักงานรักษาความปลอดภัย และงานหัตถกรรม

สำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ได้แก่ ผู้จัดการ ครูช่างสำรวจ ช่างออกแบบ พนักงานธุรการช่างเทคนิค ช่างเชื่อม ช่างตัดเสื้อผ้า ช่างไม้คนนวด แม่บ้าน และพนักงานรักษาความปลอดภัย

สำหรับคนหูหนวก ได้แก่ ผู้จัดการ ครูช่างออกแบบ นางพยาบาล พนักงานเก็บเงิน พ่อครัว พนักงานธุรการ ช่างตัดเสื้อ พนักงานเสิร์ฟ เป็นต้น

สำหรับคนพิการทางจิต ได้แก่ พนักงานเก็บเงิน พนักงานขาย พนักงานโรงงาน ช่างฝีมือ หัตถกรรม ช่างตัด เสื้อ ช่างไม้คนทำความสะอาด คนสวน คนกวาด เป็นต้น

แนวคิดการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการ กิติพงศ์ สุทธิ (2543) กล่าวว่า สำหรับการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการในระยะแรกตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้แก่ผู้ที่ด้อยโอกาส โดยมุ่งแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้าขณะเดียวกันเพื่อปลดปล่อยความรู้สึกเวทนาสงสารที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ให้เมื่อพบเห็นคนพิการ โดยสิ่งที่จัดให้คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินหรือเครื่องอุปโภค บริโภค ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นๆที่เป็นรูปธรรมการสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการในลักษณะนี้ดำเนินการร่วมกับผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่นๆ เช่น เด็กกำพร้า คนยากจน คนชรา การเกิดรูปแบบของการสงเคราะห์ในยุคนี้ไม่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ เมื่อมี Elizabeth Poor Law สำหรับช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาเดือดร้อน ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสนใจกลุ่มบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือในประเทศต่างๆ เมื่อมีการปรับปรุงกฎหมายในระยะต่อมาทำให้ลักษณะของการสงเคราะห์เริ่มให้เป็นเงิน ในรูปของเงินประกัน เบี้ยเลี้ยง เพื่อยังชีพ เป็นต้น ในสหรัฐอเมริกาจุดเริ่มต้นของการสงเคราะห์คนพิการเริ่มจากการตั้ง Alm House เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนป่วย คนพิการและหลังจากได้รับเอกราชจากอังกฤษ รัฐให้ความสนใจและรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหากลุ่มต่างๆ จนทำให้เกิดสถานสงเคราะห์คนพิการหลายแห่ง จะเห็นได้ว่า ลักษณะให้ความช่วยเหลือคนพิการในระยะแรกๆ

ขั้นพื้นฐานที่ตั้นั้น ควรได้รับสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การบริการด้านการศึกษา เพราะทุกคนต้องมีความรู้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ทั้งนี้การศึกษาจะเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพเปรียบเสมือน “เครื่องมือที่จะช่วยในการหาปลา” 2) การบริการด้านสุขภาพ เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยเฉพาะคนพิการระดับรุนแรงต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ 3) การบริการด้านการมีอาชีพและรายได้ เพื่อความมั่นคงในชีวิต และดำรงชีพได้ด้วยการมีรายได้ เลี้ยงตนเองและครอบครัว 4) ด้านบริการสังคม เพราะคนพิการระดับรุนแรงเกือบทั้งหมด ไม่มีเงินเหลือเก็บ มีภาระหนี้สิน ดังนั้น การบริการทางสังคมจึงต้องเน้นให้คนพิการระดับรุนแรง มีโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) 5) ด้านนันทนาการ เพื่อให้คนพิการระดับรุนแรงได้มีการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ออกกำลังกาย ดนตรีบำบัด ฯลฯ 6) สวัสดิการด้านความมั่นคง และการยอมรับ นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะวามมนุษย์มีความต้องการปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต เพื่อให้มีความมั่นคง มีจิตใจที่เป็นสุข มีความพอเพียงแก่ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(http://www.healthyability.com/content_list_new.php?menu_id=35&menu_depth=3)

จากผลงานวิจัย พบว่า คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพเต็มความสามารถของตนเอง โดยมีการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมกับคนพิการในแต่ละประเภท เพื่อที่จะพึ่งตนเองและดูแลครอบครัวได้ มีการสงเคราะห์คนพิการตามความเหมาะสม การจัดสวัสดิการ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มีทัศนคติเชิงบวกกับคนพิการหรือคนด้อยโอกาส และขณะเดียวกันคนพิการมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอ ขาดเงินทุน ปัญหาทางสังคม การไม่ได้รับการยอมรับ การบริการสาธารณสุขไปโรคที่ไม่เอื้อต่อคนพิการ และคนพิการก็มีปัญหาสภาพจิตใจ

จากผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องรัฐ ได้เห็นความสำคัญโดยได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนได้มีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

3.1 วิธีการดำเนินงาน

จากปัญหาเรื่องการขาดคุณภาพชีวิตที่ดีของคนพิการและผู้ดูแล ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติอีกปัญหาหนึ่งนั้น สาเหตุส่วนใหญ่มาจากสถานะของความยากจนของครอบครัว คนพิการขาดทักษะและโอกาสในการประกอบอาชีพเนื่องจากอุปสรรคจากความพิการ ขาดโอกาสทางการศึกษาไม่มีความรู้ เป็นภาระของคนในครอบครัว และถูกทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวจากสังคมนั้น ซึ่งคนพิการที่พบส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่มีคนพิการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีปัญหาต่างๆที่ประสบเหมือนกับคนพิการในพื้นที่อื่นๆ

การดำเนินงานวิจัยชุมชนเรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มคนพิการโดยกา มีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง” เป็นการทำโครงการวิจัยชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ คนพิการและผู้ดูแลบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน ทั้งหมด เพื่อศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และเพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ โดยการมีส่วนร่วมการดำเนินงานทุกกิจกรรมจากทีมวิจัย ที่ประกอบด้วยหลากหลายหน่วยงาน ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยกันดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถอยู่ได้ในสังคมด้วยตนเอง

โดยการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ทบทวนการจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นระยะเวลา 6 เดือน (ขยายระยะเวลา 3 เดือน) โดยมีวิธีการดำเนิน คือ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกับชุมชน, การจัดเวทีสำหรับทีมวิจัยในการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของคนพิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ, การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ(ระดับ 1, 2 และ 3), การค้นหารูปแบบและสร้างเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลคนพิการในพื้นที่, การลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากคนพิการและผู้ดูแล โดยเก็บข้อมูลความสัมพันธ์ความสามารถ ปัญหา ความต้องการ ฯลฯ ที่ทีมวิจัยต้องการทราบ,การวิเคราะห์จำแนกข้อมูลที่ได้ เพื่อหาประเด็นร่วม และประเด็นเฉพาะ และการสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 และจัดทำรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1 เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การทดลองดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้กับคนพิการบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 เป็นระยะเวลา 8 เดือน โดยมีวิธีการดำเนิน คือ การทบทวนแนวทางที่ได้จากการดำเนินงานระยะที่ 1, มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาจัดการปัญหา(ออกแบบแนวทางแก้ปัญหา), มีการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์กรความรู้ และการจัดการตนเองหรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง, การจัดกิจกรรมตามแผน, การตรวจสอบติดตามการจัดกิจกรรม, การสรุปผล การจัดกิจกรรม ทั้ง 4 ประเด็น เช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์กรความรู้ และการจัดการตนเองหรือ

ประเด็นอื่นๆ และเวทีขยายแนวทางการจัดกิจกรรมของกลุ่มคนพิการในระดับตำบลสรุปบทเรียนการดำเนินงานในระยะที่ 2 และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน

การนำเครื่องมือไปใช้ในการดำเนินงานวิจัย คือ การใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ สำหรับนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งมาจากทุกคนในทีมวิจัย ต่างมีส่วนร่วมในการออกแบบ ร่วมกันคิดแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับข้อมูลที่ทีมวิจัยต้องการทราบ ได้แก่ ด้านข้อมูลพื้นฐาน เช่น ชื่อ อายุ วันเดือนปีเกิด หมายเลขบัตรประชาชนหรือบัตรคนพิการ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อบิดามารดา พี่น้อง ด้านประเภทความพิการ เช่น การสอบถามรายละเอียดความพิการและประเภทความพิการทั้ง 9 ประเภท ด้านความรู้ ทักษะ การช่วยเหลือตนเอง เช่น ด้านกายภาพ ,ทักษะความรู้ความชำนาญ ด้านความต้องการการช่วยเหลือ เช่น การศึกษา สาธารณสุข การเมืองการปกครอง อาชีพ อื่นๆ และด้านด้านความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เก็บข้อมูล และมีการปรับปรุงแก้ไขในบางเรื่องที่ทางทีมวิจัยคิดว่ายังไม่ครบถ้วนหรือไม่ครอบคลุมจนได้แบบสอบถามที่ทางทีมวิจัยทุกคนเห็นสมควร เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มนักวิจัยหลักและทีมวิจัยร่วมออกเป็นกลุ่มๆ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย คือ คนพิการทั้งหมดในหมู่ที่ 1 บ้านแม่ตาหลวง และหมู่ที่ 6 บ้านแม่ตาใน ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ทั้งหมดจำนวน 68 คน ลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามบ้านคนพิการตามรายชื่อที่มีการแบ่งรับผิดชอบ และทำการสอบถาม สัมภาษณ์ คนพิการและผู้ดูแลโดยผู้สัมภาษณ์ 2 คน ต่อคนพิการ 1 คน อย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมากที่สุด แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สอบถาม มาวิเคราะห์ร่วมกัน และใช้ข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์มาวางแผนในการดำเนินงานกิจกรรมในระยะที่ 2 ต่อไป

3.3 แผนการดำเนินงาน

ระยะที่ 1 วันที่ 1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 – วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 (ขยายเวลา 3 เดือน)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ระยะเวลา
1.เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับชุมชน <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ประชุมกลุ่มเพื่อหาแนวทางร่วมกัน	- เพื่อสร้างความเข้าใจกับพื้นที่ - เพื่อเตรียมความพร้อมทีมคณะทำงานนักวิจัยชุมชนและที่เป็นหน่วยงานต่างๆ - กำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานวิจัย - เพื่อค้นหาวิธีการในการประเมินผลของกระบวนการทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ทีมวิจัยร่วม 7 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน - คนพิการและผู้ดูแล 80 คน - สาธารณสุข+อสม. + อบต. รวมทั้งหมด 114 คน	วันที่ 20 มิถุนายน 2557 ณ ศาลาเอนกประสงค์วัดแม่ตาใน
2. เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของคนพิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมเพื่อทบทวนและวิเคราะห์หลักในการแยกประเภทคนพิการ การออกแบบสำรวจข้อมูล	- เพื่อร่วมกันวางแผนหาวิธีการคัดแยกประเภทคนพิการให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะช่วยเหลือ	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน รวมทั้งหมด 27 คน	วันที่ 30 มิถุนายน 2557 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
3.เวทีค้นหารูปแบบ และสร้างเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลคนพิการในพื้นที่ <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันจัดทำเครื่องมือที่เหมาะสมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล	- เพื่อร่วมกันจัดทำเครื่องมือแบบสำรวจในการเก็บข้อมูลที่ต้องการทราบอย่างละเอียด ก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูล	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน รวมทั้งหมด 27 คน	
4.เวทีลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากคนพิการและผู้ดูแลโดยเก็บข้อมูลความสัมพันธ์, ความสามารถ, ปัญหา, ความต้องการ ฯลฯ ที่ทีมวิจัย	- เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากคนพิการและผู้ดูแลในพื้นที่	- ทีมวิจัยหลัก 20 คน	วันที่ 15 สิงหาคม 2557 บ้านแม่ตาหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ระยะเวลา
ต้องการทราบ			
5.การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ(ระดับ 1, 2 และ 3) <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อจัดคนพิการตามระดับของความพิการตามข้อมูลที่ได้รับจากแพทย์	- เพื่อจำแนกระดับของความพิการออกเป็นระดับต่างๆ ทำให้สะดวกและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเหลือ - เพื่อวิเคราะห์ทักษะเดิม/ความสามารถของคนพิการ	- ทีมนักวิจัยหลัก 20คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน รวมทั้งหมด 27 คน	วันที่ 15 สิงหาคม 2557 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
6.เวทีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจคนพิการและผู้ดูแล <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล	- เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล	- ทีมนักวิจัยหลัก 20คน	วันที่ 20 มกราคม 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
7. เวทีจำแนกข้อมูลที่ได้เพื่อหาประเด็นร่วม และประเด็นเฉพาะ <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมกลุ่มทีมงานวิจัยหลักเพื่อจำแนกหาประเด็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มคนพิการหรือการแก้ปัญหาร่วมกัน	- เพื่อร่วมกันนำข้อมูลปัญหา และความต้องการของคนพิการที่ได้จากการลงพื้นที่มาจำแนกหาประเด็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มคนพิการหรือการแก้ปัญหาร่วมกัน	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน	วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
8. เวทีสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 และจัดทำรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1 <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมกลุ่มทีมงานวิจัยทั้งหมดเพื่อร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1	- เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ทีมวิจัยร่วม 7 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน รวมทั้งหมด 34 คน	วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

ระยะที่ 2 ระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ วันที่ 1 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2558 – วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ระยะเวลา
1.เวทีทบทวนแนวทางที่ได้จากการดำเนินงานระยะที่ 1 และ จำแนกวิธีการจัดการปัญหา <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ ทบทวนข้อมูลที่ได้ ร่วมกัน - ทีมงานวิจัยหลัก ร่วมกันหาแนวทางใน การแก้ไขปัญหาตาม ความต้องการของคน พิการและผู้ดูแล	- เพื่อทบทวนข้อมูล/แนว ทางการดำเนินงานที่ได้จาก การดำเนินงานในระยะที่ 1 - เพื่อร่วมกันหาแนวทางใน การแก้ไขปัญหา และความ ต้องการของคนพิการตาม ข้อมูลที่ได้รับ	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ทีมวิจัยร่วม 7 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน รวมทั้งหมด 34 คน	วันที่ 7 เมษายน 2558 ณ กศน.อำเภอ แจ้ห่ม
2. ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้า มาจัดการปัญหา (ออกแบบ แนวทาง แก้ปัญหา) <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ทีมงานวิจัยหลัก ประสานขอ ความอนุเคราะห์ให้ หน่วยงานที่มีความพร้อมใน การจัดกิจกรรมช่วยจัด กิจกรรมร่วมกับทีมวิจัย	- เพื่อได้ทีมงานในการจัด กิจกรรมที่มีความพร้อม ความรู้ความสามารถและ ความชำนาญตรงด้าน	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน	วันที่ 24 เมษายน 2558 ณ ห้องประชุม อบต. ปงดอน
3. เวทีวางแผนการจัดกิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องเช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์ความรู้ และ การจัดการตนเองหรือประเด็น อื่นๆที่เกี่ยวข้อง <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> ประชุมทีมนักวิจัยหลักและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกัน วางแผนการจัดกิจกรรมและ เขียนโครงการ	- เพื่อร่วมกันวางแผนการ จัดกิจกรรม - เพื่อให้ได้รูปแบบกิจกรรม ที่เหมาะสมทั้ง 4 ประเด็น หรือประเด็นอื่นๆที่ เกี่ยวข้อง	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ทีมวิจัยร่วม 7 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 5 คน - เจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานที่ประสาน 2 คน รวมทั้งหมด 37 คน	วันที่ 16 มิถุนายน 2558 ณ โรงเรียนบ้าน แม่ตาใน

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ระยะเวลา
4. จัดกิจกรรมร่วมกับ หน่วยงานที่ ประสาน <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - นักวิจัยหลักและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดกิจกรรมตาม แผนที่ได้วางแผนไว้ตาม โครงการ	- เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมที่ กำหนดไว้ - เพื่อเก็บและบันทึกข้อมูล ในระหว่างการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 ประเด็นหรือประเด็น อื่นๆที่เกี่ยวข้อง	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - พี่เลี้ยง 5 คน - เจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานที่ประสาน 2 คน - กลุ่มคนพิการ 40 คน รวมทั้งหมด 67 คน	วันที่ 2 กรกฎาคม - 16 สิงหาคม 2558
5. เวทีตรวจสอบ ติดตามผล การจัดกิจกรรมร่วมกับ หน่วยงานที่ประสาน <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ทีมงานวิจัยหลัก ลง พื้นที่เก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมายระหว่าง การจัดกิจกรรม	- เพื่อติดตามและเก็บ ข้อมูลในการจัดกิจกรรมแต่ ละระยะทั้ง 4 ประเด็นหรือ ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน	วันที่ 7 สิงหาคม 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
6. สรุปผลการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 ประเด็น เช่น สิทธิ การ ช่วยเหลือ องค์ความรู้ และการ จัดการตนเองหรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน สรุปผลการจัดกิจกรรม ตามโครงการ	- เพื่อสรุปผลการจัด กิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละ กิจกรรม	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน - เจ้าหน้าที่จาก หน่วยงาน	วันที่ 7 สิงหาคม 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม
7. สรุปบทเรียนการดำเนินงาน ในระยะที่ 2 และจัดทำรายงาน ฉบับสมบูรณ์ <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> - จัดเวทีสรุปผลการดำเนินงาน ทั้งหมดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รับทราบและแสดงความคิดเห็น ต่างๆ เกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้	- เพื่อสรุปบทเรียนการ ดำเนินงานทั้งหมดในระยะ ที่ 2 - เพื่อรายงานผลการจัด โครงการวิจัย เสนอ สกว.	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ทีมวิจัยร่วม 7 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน - เจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานที่ประสาน 8 คน รวมทั้งหมด 42 คน	วันที่ 7 สิงหาคม 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ระยะเวลา
8. เวทีขยายแนวทางการจัดกิจกรรมของกลุ่มคนพิการในระดับตำบล <u>เครื่องมือ/กระบวนการ</u> -ประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกันสรุปผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ	- เพื่อขยายผลการจัดกิจกรรมสู่ระดับตำบล	- ทีมนักวิจัยหลัก 20 คน - ที่ปรึกษา 3 คน - พี่เลี้ยง 4 คน - เจ้าหน้าที่ จากหน่วยงาน ที่ประสาน 2 คน - กลุ่มคนพิการและผู้ดูแล 80 คน รวมทั้งหมด 109 คน	สิงหาคม 2558 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

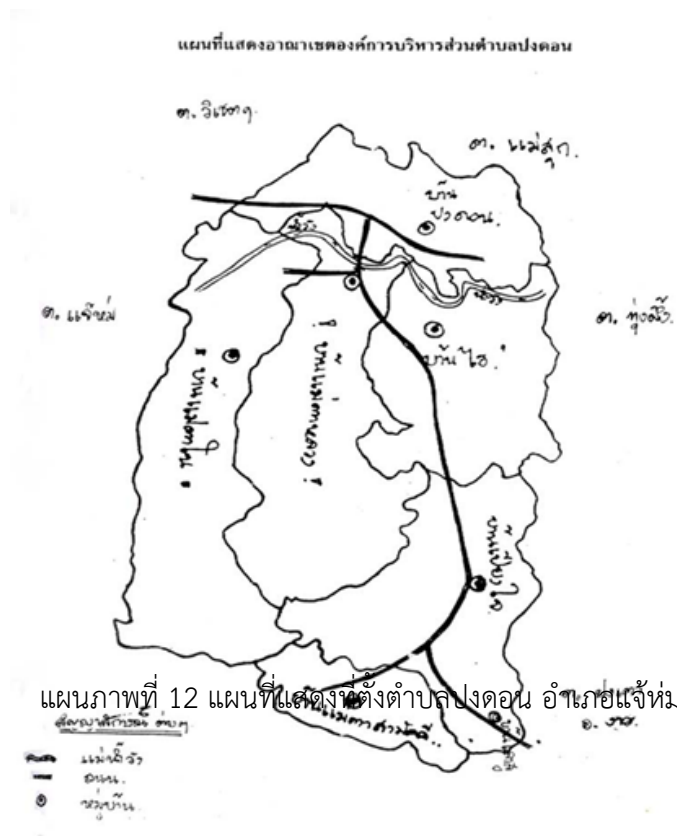
บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ห่างจากที่ว่าการอำเภอแจ้ห่มประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดลำปางมาทางทิศเหนือประมาณ 60 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม ในส่วนของการรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีเนื้อที่ประมาณ 199.26 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 123,537 ไร่ ทั้งนี้ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน มีจำนวน 348 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,098 คน เป็นชาย 533 คน และหญิง 565 คน บ้านแม่ตาใน หมู่ที่ 6 จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน มีจำนวน 317 หลังคา ประชากรทั้งหมด 958 คน เป็นชาย 510 คน และหญิง 448 คน

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลปงดอนส่วนใหญ่เกือบทั้งตำบล เป็นพื้นที่ป่าและภูเขาล้อมรอบชุมชนที่อยู่อาศัยมีพื้นที่ราบบางส่วนอยู่ตามแถบริมฝั่งแม่น้ำวัง มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ คือ แม่น้ำวัง ห้วยแม่เมะ ห้วยแม่หยวก หนองปู่สิงห์ ห้วยโป่ง น้ำแม่ตา น้ำแม่ปอบ เป็นต้น ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ อาชีพเสริม รับจ้างและค้าขาย

ตำบลปงดอนมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลทุ่งผึ้งและตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลปงเตา อำเภองาว จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลแจ้ห่มและตำบลวิเชตนคร อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

สำหรับบ้านแม่ตา ม.1 และบ้านแม่ตาใน ม.6 เป็นหมู่บ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ทิศเหนือ ติดกับบ้านปงดอน ทิศใต้ติดกับแม่ตาสามัคคี ทิศตะวันออกติดกับบ้านไฮ และบ้านเปียงใจ ต.ปงดอน ทิศตะวันตกติดกับบ้านวังสัก ตำบลแจ้ห่ม

ด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ มีกลุ่มอาชีพในชุมชน เช่น กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเพาะเห็ด มีกองทุนหมู่บ้าน มีร้านค้า 20 แห่ง

ด้านสังคมและความเชื่อ วัฒนธรรม ประชาชนทั้งสองหมู่บ้าน นับถือศาสนาพุทธ มี วัด ๒ แห่ง ประชาชนยึดแนวปฏิบัติจริยธรรม ควบคู่กับการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา มีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา เช่น การเลี้ยงผีเจ้าบ้านเจ้าเมือง สรงน้ำพระธาตุ สงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา บุญข้าวสารท บุญห่อข้าวประดับดิน ประเพณีทานข้าวใหม่ เป็นต้น

สถานการศึกษา มี โรงเรียนระดับประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง กศน.ตำบล 1 แห่ง และมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษา

ด้านสาธารณสุข มีการใช้บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านปงดอน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บ้านทุกหลังคาเรือนมีส่วนร่วมที่ถูกสุขลักษณะ

ด้านสาธารณูปโภค มีถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง การเดินทางไปมาสะดวก มีเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์สาธารณะ มีระบบน้ำประปา มีระบบไฟฟ้า

จุดเริ่มต้นของงานวิจัยชุมชนนี้เกิดจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน ได้มีแนวความคิดให้ครู กศน.แจ้ห่ม ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับการทำงานของ กศน.ที่มีการทำงานกับชุมชนเป็นทุนเดิม เกิดความสนใจให้มีโครงการวิจัยในพื้นที่อำเภอแจ้ห่ม

จากการประชุมได้รับข้อเสนอจากครูว่า กลุ่มเป้าหมายคนพิการที่เหมาะสมจะทำการวิจัย ที่บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เนื่องจากกลุ่มคนพิการตำบลปงดอนมีความเข้มแข็งและมีการรวมกลุ่มเป็นชมรมคนพิการตำบล ในระหว่างเขียนโครงการ คณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม ได้ร่วมกันหาข้อมูล หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำวิจัยชุมชน

4.2 ผลของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษา ทบทวน การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

ได้มีการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับชุมชน

เวทีที่ 1 วันที่ 20 มิถุนายน 2557 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์ วัดแม่ตาโน ตำบลปงดอน อำเภोज้ำห่ม จังหวัดลำปาง จำนวนผู้เข้าร่วม 97 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 3 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 4 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 63 คน ตัวแทนจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง จำนวน 2 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 22 คน

● ประเด็นการประชุม

1. ทีมวิจัยเล่าความเป็นมาของทำงานวิจัยในครั้งนี้
2. ประธานกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม และสร้างความเข้าใจในการการทำงานวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายในชุมชน ได้รับทราบ
3. แนะนำทีมงานวิจัย และกล่าวความรู้สึกต่องานวิจัยในครั้งนี้
4. ให้กลุ่มผู้พิการในชุมชนร่วมกันบอกความรู้สึกในการมีส่วนร่วมในงานของตนเอง

● สารสำคัญที่ได้รับ

ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

ช่วงที่แรก ตัวแทนทีมวิจัย นายประกาศิต หน้าขาว ครู กศน.อำเภोज้ำห่ม กล่าวความเป็นมาของโครงการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้ จุดเริ่มต้น ของงานวิจัยนี้เริ่มจาก นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน มีความคิด และความต้องการที่จะให้มีโครงการวิจัยสักอย่างหนึ่ง ในพื้นที่ อำเภोज้ำห่ม จึงได้ติดต่อและประสานกับทาง สกว. ลำปาง ถึงความเป็นไปได้ที่จะทำการวิจัยในพื้นที่ อำเภोज้ำห่ม และ สกว.ลำปาง ก็ให้คำแนะนำ การสนับสนุน และให้คำชี้แนะ ในขั้นตอนการที่จะทำโครงการวิจัย

การดำเนินงานก่อนเขียนโครงการ :

1. มีการจัดอบรมบุคคลากรเรื่อง หัวใจกระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในวันที่ 22 สิงหาคม 2556 (ช่วงเช้า) ณ กศน.อำเภोज้ำห่ม โดยมีวิทยากรจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง และทีม กศน.อ.จ้ำห่ม

2. ลงพื้นที่ครั้งที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย (ช่วงบ่าย) ณ ศาลาหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก และทีม กศน.อ.จ้ำห่ม

3. ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 เพื่อเก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย วันที่ 2 กันยายน 2556 ณ บ้านผู้ใหญ่ บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ หนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาทางการเกษตร เช่น ต้นทุนการผลิตสูง อันตรายจากสารเคมี สภาพภูมิอากาศ ฯลฯ แต่คนพิการ ยังขาดการได้รับความช่วยเหลือ จนกลายเป็นภาระของครอบครัวและสังคม ทำให้ทีมงาน คิดว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไขเร่งด่วน จึงตัดสินใจเลือกกลุ่มเป้าหมายคนพิการ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการที่จะทำงานวิจัยในครั้งนี้

4. การลงพื้นที่ ครั้งที่ 3 ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ร่วมกับทีมวิจัยจาก สกว.ลำปาง เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคนพิการและผู้ดูแล ในวันที่ 13 กันยายน 2556 บ้านผู้ใหญ่นบ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก แต่การลงพื้นที่ในครั้งนี้พบว่า :

- * กลุ่มคนพิการและผู้ดูแลมาร่วมน้อยมาก มีประมาณ 5 คน
- * ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนเท่าที่ควร

** ทีมงาน กศน.อ.แจ้ห่ม จึงได้ประชุมหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไข ผลจากการหารือมีมติให้มีการเปลี่ยนพื้นที่เป้าหมายใหม่ เป็นกลุ่มคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ต.ปงดอน

5. ลงพื้นที่ครั้งที่ 4 เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล ในวันที่ 7 ตุลาคม 2556 ณ ศาลาหมู่บ้าน บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 ต.ปงดอน

6. ลงพื้นที่ครั้งที่ 5 ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม และทีม สกว.ลำปาง เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล โดยได้รับการสนับสนุนจาก กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, เจ้าหน้าที่จาก อบต. และเจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. ตำบลปงดอน

7. ตั้งทีมทีมวิจัย และร่วมกันวางแผนเขียนโครงร่างงานวิจัยเพื่อเตรียมเสนอ คณะกรรมการ สกว.

การหาแหล่งข้อมูล ความรู้ ระหว่างการเขียนโครงร่างงานวิจัย

ในระหว่างการเขียนโครงร่างงานวิจัย ทีมวิจัยได้ศึกษาเรียนรู้การ เก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ประกอบการเขียนโครงร่างงานวิจัย โดยร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ร่วมเวทีสรุปการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อำเภอกู่ช้าง จังหวัดพะเยา วันที่ 25 ตุลาคม 2556 ณ บ้านฮวก หมู่ 3 ตำบลกู่ช้าง อำเภอกู่ช้าง จังหวัดพะเยา

- ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ “การบริหารจัดการโครงการ Project Management” วันที่ 28 – 29 พฤศจิกายน 2556 ณ บ้านกลางดอยริสอร์ท อ.หางดง จ.เชียงใหม่

- ร่วมเวที “6 วัชรา วิจัยท้องถิ่น วิชาการรับใช้สังคมสู่การใช้ประโยชน์ทางการศึกษา” วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557 ณ อาคารบริหารธุรกิจ ม.เนชั่น ลำปาง

ทีมวิจัยได้นำความรู้ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมดังกล่าว มาเป็นแนวทางการเขียนโครงร่างงานวิจัยขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากทีมวิจัย สกว.ลำปางจนกระทั่งเกิดงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยการมีส่วนร่วมบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง”

ตัวแทนทีมวิจัย กล่าววัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้พิการและผู้ดูแลในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ศึกษา ทบทวน การจัดการกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน
2. เพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านตาใน หมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

ช่วงที่สอง เป็นการสอบถามความรู้สึกรู้สึกของคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการต่อการดำเนินงานวิจัย โดยเริ่มจาก คุณบุชา ชัยรุ่งเรือง พี่เลี้ยงจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ทำกิจกรรมสนทนาร่วมกับกลุ่มคนพิการในกิจกรรม กรรไกร ไข่ ผ้าไหม จากนั้น คุณบุชา ชัยรุ่งเรือง ได้แบ่งกลุ่มคนพิการ และผู้ดูแลออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้คณะครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม เข้าประจำในแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม จากนั้นคุณนภาพร งามสม พี่เลี้ยงจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ได้ตั้งคำถามเพื่อถามคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการว่า “ท่านมีความรู้สึกรู้เข้าใจอย่างไรในการลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาของตนเอง” โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดภายในกลุ่ม และได้ข้อมูล ดังนี้ ตัวแทนผู้พิการ ผู้ดูแล

และผู้นำชุมชน กล่าวว่ารู้สึกดีใจที่มีหน่วยงานเข้ามาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่ ให้บุคคลเหล่านี้ได้ลุกขึ้นมาทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในงานวิจัย ดังกล่าว รู้สึกดีใจที่ไม่ถูกสังคมทอดทิ้ง และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งผู้พิการได้ร่วมกลุ่มบอกความรู้สึกของตนที่ได้ลุกขึ้นมาทำงานของตนเองและนำเสนอ ดังนี้

- รู้สึกดีใจที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนำไปบอกต่อคนพิการคนอื่นๆได้
- มีความภูมิใจ และต้องการเน้นการเสริมสร้างด้านความรู้
- ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาสนับสนุน
- มีความภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะสู้
- เป็นสิ่งที่ดี ที่ไม่ทอดทิ้งกลุ่มผู้พิการ และให้โอกาส ให้สิทธิ และให้การเรียนรู้

ความต้องการของผู้พิการในชุมชน

- ต้องการอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น การปั่นฝ้าย การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป
- ต้องการตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน เพื่อให้ผู้พิการมีรายได้
- ต้องการองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดค่าใช้จ่าย และต่อยอดการทำอาชีพของตนเองได้

● ปัญหาและอุปสรรค

๑. วิธีการเข้าถึงผู้พิการที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ (หรือที่เรียกว่า ผู้พิการติดเตียง) ยังไม่มีแนวทางในการเข้าถึงผู้พิการในกลุ่มนี้ ซึ่งในกิจกรรมครั้งนี้ผู้ดูแลได้เดินทางมาร่วม ซึ่งบางครั้งอาจมีปัญหาในการนำไปประสานงานต่อซึ่งบางกรณีอาจยากต่อการเข้าใจ

๒. การจับประเด็นของทีมนักวิจัย การจับประเด็นเพื่อนำมาวิเคราะห์มีความเข้าใจยาก ทีมวิจัยจำเป็นต้องฝึกการจับประเด็น และทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในภาพรวมก่อน ว่าต้องการอะไรในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

● กิจกรรมที่จะทำต่อไป

- เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ เพื่อร่วมกันวางแผนหาวิธี การคัดแยกประเภทคนพิการให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะช่วยเหลือ ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม ในวันที่ 30 มิถุนายน 2557

.....

 กิจกรรมที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการและผู้เกี่ยวข้องรวมถึง การคัดแยกประเภทของคนพิการ

ครั้งที่ 1 วันที่ 30 มิถุนายน 2557 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวนผู้เข้าร่วม 32 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 3 คน ตัวแทนจากครูศูนย์การศึกษาคนออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จำนวน 20 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากสาธารณสุขอำเภอแจ้ห่ม จำนวน 1 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 5 คน ทีมนักวิจัยหลัก จำนวน 16 คน ทีมนักวิจัยร่วม จำนวน 14 คน และที่ปรึกษาทีมวิจัย จำนวน 2 คน

- ประเด็นการประชุม

1. ทบทวนข้อมูลจำนวนคนพิการในพื้นที่หมู่ 1 บ้านแม่ตาหลวง และหมู่ 6 บ้านแม่ตาใน ตำบลปงดอน
2. ร่วมกันแยกประเภทคนพิการในพื้นที่

- สารสำคัญที่ได้รับ

- ☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

☐ **ช่วงแรก** ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม โดย นายประกาศิต หน้าขาว ครูผู้สอนคนพิการตำบลวิเชตนคร-บ้านสา นำเสนอ ผลการจัดกิจกรรมจากเวทีที่ 1 เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับชุมชน วันที่ 20 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 ณ ศาลาเอนกประสงค์ วัดแม่ตาใน ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งการลงพื้นที่ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจกับพื้นที่, เพื่อเตรียมความพร้อมทีมคณะทำงานนักวิจัยชุมชนและหน่วยงานต่างๆ, กำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานวิจัย, เพื่อค้นหาวิธีการในการประเมินผลของกระบวนการทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหา ได้ดังนี้ เมื่อให้คนพิการที่เข้าร่วมกิจกรรมกล่าวความรู้สึกของตนที่ได้ลุกขึ้นมาทำงานของตนเอง ได้ข้อมูล ดังนี้ รู้สึกดีใจ ที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนำไปบอกต่อคนพิการคนอื่นได้ มีความภูมิใจและต้องการ เน้นการเสริมสร้างด้านความรู้ ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาสนับสนุน มีความภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะสู้ เป็นสิ่งที่ดี ที่ไม่ทอดทิ้งกลุ่มผู้พิการและให้โอกาส ให้สิทธิ ให้การเรียนรู้แก่คนพิการ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของคนพิการในพื้นที่ ดังนี้ ต้องการอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น การปั่นฝ้าย การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป ต้องการตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน เพื่อให้ผู้พิการมีรายได้ ต้องการองค์ความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดค่าใช้จ่าย และต่อยอดการทำอาชีพของตนเองได้

ช่วงที่ 2 ครูประกาศิต หน้าขาว ตัวแทนจาก กศน.อำเภอแจ้ห่ม ได้นำเสนอข้อมูลการกำหนดประเภทของคนพิการตามพระราชบัญญัติกระทรวงศึกษาธิการซึ่งแบ่งคนพิการออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงบอดสนิท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่หูตึงน้อยจนถึงหูหนวก แบ่งเป็น 2 ประเภท

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านการได้ยิน ได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อยมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักการใช้ทรัพยากรในชุมชน

การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วน หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว อาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมอง บางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจในการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เป็นอย่างมากและปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นคนพบได้ก่อนอายุ 30 ปี

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

ประเด็นเพิ่มเติมหลังจากการพูดคุย

บทเรียนการเรียนรู้ร่วมกัน

- การตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้เห็นข้อมูลร่วมกัน สร้างความเข้าใจให้ตรงกันและเห็นทิศทางในการดำเนินงานร่วมกัน
- การวิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลเชิงลึก เพื่อแยกกลุ่มข้อมูล เช่น ประเด็นร่วม ประเด็นเฉพาะ (เร่งด่วน ระยะยาว)
- การวางแผนเตรียมตัวทบทวน(Review)ข้อมูลประเภทคนพิการและการกำหนดนิยามร่วมกัน
- กิจกรรมครั้งหน้า ออกแบบสอบถามเพื่อลงไปเก็บข้อมูล
- การกลับไปทบทวน เติมเต็มข้อมูลที่ขาดหายไป ตกหล่นไป

กระบวนการ

- ครอบคลุม ค่อยๆเรียนรู้ไป ข้อมูลค่อนข้างชัดเจน+เห็นทิศทาง
- การประสานงานผู้พิการโดยผู้พิการ
- ทุกฝ่ายทุกท่านให้ความร่วมมือในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/เติมเต็ม

- การปรับปรุงแผนการเก็บข้อมูล ลำดับก่อน-หลัง
- การศึกษาข้อมูลประเภทคนพิการเพิ่มเติม
- การออกแบบเวทีให้สอดคล้องกับแผนกิจกรรม

● ปัญหาและอุปสรรค

-

● กิจกรรมที่จะทำต่อไป

วางแผนสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ

ครั้งที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการและผู้เกี่ยวข้องรวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ วันที่ 15 กรกฎาคม 2557 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวนผู้เข้าร่วม 29 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 3 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 5 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 18 คน

● ประเด็นการประชุม

1. ทบทวนข้อมูลจำนวนคนพิการตามประเภทความพิการในพื้นที่หมู่ 1 บ้านแม่ตาหลวง และหมู่ 6 บ้านแม่ตาใน ตำบลปงดอน
- 2 ร่วมกันออกแบบ แบบสำรวจข้อมูลคนพิการกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น

● สารสำคัญที่ได้รับ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นางพัชรินทร์ สารสมจริง นำเสนอ ผลการจัดกิจกรรมจากเวทีที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการและผู้เกี่ยวข้องรวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ ครั้งที่ 2 วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2557 ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม ได้ให้แก่นำคนพิการ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่จากอบต. และ รพ.สต.ปงดอน ร่วมกับคณะผู้วิจัยลงข้อมูลคนพิการตามประเภทความพิการ 9 ประเภท โดยระบุชื่อคนพิการ ในแต่ละประเภทความพิการพร้อมทั้งระบุผู้ดูแลเพื่อให้ง่ายต่อการแบ่งกลุ่มการจัดกรรมตามความสามารถและศักยภาพของคนพิการแต่ละบุคคล ต่อไป ซึ่งได้ข้อมูลดังตาราง ดังต่อไปนี้

สามารถจำแนกข้อมูลได้ตามตาราง ดังนี้

ประเภท	จำแนกลักษณะ	ปัญหา	พื้นที่/จำนวน	รายชื่อคนพิการ	ผู้ดูแล
1.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น (ตา)	- ตาบอดสนิททั้ง 2 ข้าง - ตาบอดสนิท 1 ข้าง - ตาบอดเลือนกลาง ทั้ง 2 ข้าง	- การเดินทางลำบาก ต้องมีผู้ดูแล(นำทาง) - ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเดินทาง - ไม่สะดวกในการประกอบอาชีพ - การปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวัน - ความเข้าใจและการให้ความสำคัญของคนดูแล	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 5 คน (ขึ้นทะเบียน 5 คน) รวมทั้งหมด 5 คน	หมู่ 1 1. นายณกรณ์ ลำแรง 2. นายเมืองต้น กล้าจริง 3. นายตา ถึงไว 4. นางฟอง ถึงไว 5. นายอดิสร กองตัน	พ่อแม่,ภรรยา ภรรยา, บุตรสาว หลาน บุตร ภรรยา
2.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและการสื่อสาร	- หูหนวก - เป็นใบ้ - หูตึง	-การสื่อสารผ่านภาษามือหรือการแสดงสัญลักษณ์(บอกความต้องการ,โต้ตอบ) -ขาดอุปกรณ์ช่วยในการได้ยิน(เครื่องช่วยฟัง)ในกลุ่มเป้าหมายฐานะยากจน -ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง1)การใช้เครื่องช่วยฟัง 2)ความเข้าใจและความสำคัญของการเข้าถึงสิทธิของผู้พิการ -ความเข้าใจและการให้ความสำคัญของคนดูแล	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 13 คน (ขึ้นทะเบียน 9 คน ไม่ได้ขึ้นทะเบียน 4 คน) -บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 จำนวน 10 คน (ขึ้นทะเบียนทั้งหมด) รวมทั้งหมด 23 คน	หมู่ 1 1. นางสาวจันทร์ดี หมั่นทุ่ง 2. นายทองคำ หมั่นทุ่ง 3. นายคำมูล หมั่นทุ่ง 4. นายบัน ชื่นอารมณ์ 5. นายสุข จัดดี 6. นายหล้า คนฟู 7. นางฟอง ใจกล้า 9. นางเขียว เป็นแผ่น 10. นางขาว เป็นแผ่น 11.นางสุดา กองตัน 12. นางปัด คงขยัน 13. นายตา รักสัตย์	หลาน หลาน หลาน บุตร บุตร ญาติ บุตรสาว บุตรสาว หลาน สามี สามี บุตร

				14. นางท่อม สัตย์จริง (ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน) ทั้ง 4 คนที่เพิ่มใหม่ หมู่ 6 1. นายเจริญ ต้อนรับ 5. นายแสน ตาคำ 6. นายมี ตาคำ 8. นางสาวแปง ใจชุ่ม 9. นายคำ สถาน 10. นายบุญปิ่น ชัยวงศ์ 11. นายเรือง จักรครอง 12. นายสมยศ กองตัน 13. นายสุวรรณ ไหว พินิจ 14. นายปิ่น ตาคำ	สามี ภรรยา ภรรยา ภรรยา หลาน ภรรยา พ่อแม่ บุตร, ภรรยา น้องชาย บุตร ภรรยา
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	-ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน -สมอง การคิด ช้ากว่าคนปกติ -ความจำสั้น จำได้เฉพาะ จำมากไม่ได้จะลืมได้อย่าง	-เป็นภาระของพ่อ แม่ผู้ปกครอง และผู้ดูแล -ไม่มีอาชีพที่แน่นอน มีเพียงแต่อาชีพเสริมเล็กน้อยๆ -มีทุนทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดี เช่น จักสาน เป็นต้น	-บ้านแม่ตาลหวง หมู่ 1 จำนวน 3 คน (ขึ้นทะเบียนทั้งหมด) -บ้านแม่ตาโน หมู่ 6 จำนวน 3 คน (ขึ้นทะเบียนทั้งหมด) รวมทั้งหมด 6 คน	หมู่ 1 1. นายวอน จำเเมน 2. นางสาวอนุ คนฟู 3. นายมงคล จัดสวย หมู่ 6 1. นายอภัยพงษ์ ยอดดี 2. นายบุญปิ่น จัดครอง 3. นายกานต์ ตาคำ	หลาน พ่อแม่ น้องสาว พ่อแม่ ญาติ พ่อแม่

4.บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว สุขภาพ	-ขาขาด 1 ข้าง -ขาาลีบ ขาอ่อนแรง -อัมพฤกษ์ อัมพาตทั้งตัว -อัมพฤกษ์ อัมพาตท่อนล่าง -แขนอ่อนแรง -หลังค่อม -ข้อยึดเอ็นยึด -นิ้วขาด มือด้วน -ผิวหนังแห้ง	-ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ -การประกอบอาชีพมีความยากลำบากกว่าคนปกติ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ -ขาดอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ หรือช่วยเหลือตนเอง	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 15 คน (ขึ้นทะเบียน 14 คน ยังไม่ขึ้นทะเบียน 1 คน) -บ้านแม่ตาโน หมู่ 6 จำนวน 13 คน (ขึ้นทะเบียนทั้งหมด) รวมทั้งหมด 28 คน	หมู่ 1 1. นายนรชัย วิญญายอง 2. นายสมคิด ปลุกเสก 3. นายสุคำ เอื้อเก่ง 4. นายสายัณห์ เอื้อเก่ง 5. นายสว่าง โยมงาม 6. นางบัว กองตัน(รักสัตย์) 7. พระคำสุข วุฒิชาลิกา นนท์ 8. นายบุญมา จำชาติ 9. นายบุญนั้ก สายแปง 10. นางคำมา เป็นเอก 11. นายสุก นาละออง 12. นางคำเอี้ย จัดสวย 13. นางขันทอง คนภู 14. นางคำเอี้ย สายแปง 15. เด็กหญิงชนิษฐา วิลัย (ยังไม่ขึ้นทะเบียน) หมู่ 6 1. นายจักรกฤษณ์ แสงจันทร์ 2. นางฟอง ว่องไว 3. นางสาวสายชล ใจชุ่ม	- บุตรสาว - ภรรยา - ภรรยา - ภรรยา - ภรรยา - สามี - ดูแลตนเอง,พี่สาว - พี่สาว - ภรรยา - สามี - ภรรยา - บุตรสาว - บุตรสาว - บุตรสาว - พ่อแม่ - พ่อแม่ - สามี - แม่
--	---	--	---	---	---

				4. นายเจริญ ดอนเปล่ง 5. นางทอน จัดครอง 6. นางไหม ไยสำรี 7. นางคำ พรหมแต่ง 8. นายกิตติพันธ์ จำชาติ 9. นายสม ประกาศ 10. นางคำ ใจกล้า 11. นายเดช จัดครอง 12. นายผัด วรรณรักษ์ 13. นางแสง ใจชุ่ม	ภรรยา บุตร สามี สามี พ่อแม่ ภรรยา , บุตรสาว บุตร ภรรยา ภรรยา บุตร
5.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	-การเรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ	-ไม่สามารถคิดคำนวณได้	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 1 คน (ยังไม่ขึ้นทะเบียน) รวมทั้งหมด 1 คน	<u>หมู่ 1</u> 1. นางสาวเกศราพร เป็น มูล	แม่
6.บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา	-ปากแหว่ง พูดไม่ชัด	- การสื่อสาร - ความรู้ความเข้าใจในระหว่างการจัดกิจกรรม	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 1 คน (ยังไม่ขึ้นทะเบียน) รวมทั้งหมด 1 คน	<u>หมู่ 1</u> 1. นางสาวมา ปันเสาร์	หลาน
7.บุคคลที่มีความบกพร่องพฤติกรรมและอารมณ์	-อารมณ์รุนแรง ทำร้ายคนในครอบครัว -อารมณ์แปรปรวน -ชอบลักขโมย -ชอบเก็บตัวคนเดียว	-ปัญหาเรื่องสุขภาพของตนเอง - เป็นปัญหาต่อครอบครัว - เป็นปัญหาต่อสังคม -ขาดคนดูแล -ที่อยู่อาศัยไม่ปลอดภัยและไม่มั่นคง	-บ้านแม่ตาโน หมู่ 6 จำนวน 2 คน (ขึ้นทะเบียน 1 คน ไม่ขึ้นทะเบียน 1 คน) รวมทั้งหมด 2 คน	<u>หมู่ 6</u> 1. นายโยธี วงศ์ครองศักดิ์ 2. นายสมจิตร เตปิน	พ่อแม่ ดูแลตนเอง

	-ไม่เชื่อฟังใคร				
8. บุคคลออกทิสติก	- บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นคนพบได้ก่อนอายุ 30 ปี	- มักทำอะไรแตกต่างจากพวก ไม่ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ	-บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 จำนวน 1 คน (ยังไม่ขึ้นทะเบียน) รวมทั้งหมด 1 คน	<u>หมู่ 6</u> 1. เด็กชายประกายเพชร อยู่สุข	พ่อแม่
9. พิการซ้อน	-หูหนวก และร่างกาย -ร่างกาย และสติปัญญา -หูหนวก เป็นใบ้และสติปัญญา -เป็นใบ้ สติปัญญา	-ปัญหาตั้งแต่ ข้อ 1 -8	-บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 จำนวน 3 คน (ยังไม่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการซ้ำซ้อน) -บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 จำนวน 6 คน (ยังไม่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการซ้ำซ้อน)	<u>หมู่ 1</u> 1. นายบุญมี ไทพินิจ 2. นางดี เอื้อเก่ง 3. นายอำนวย หมั่นทุ่ง <u>หมู่ 6</u> 1. นายแก้ว ใจกล้า 2. นางสาวผ่องศรี จำชาติ	ภรรยา บุตรสาว แม่ น้องสาว พี่

	หลังค่อม - หูหนวก เป็นไข้ ตา เลื่อนกลาง - หูหนวก เป็นไข้ สติปัญญา ร่างกาย - ร่างกาย และการ พูด		รวมทั้งหมด 9 คน	3. นางสาวคำ กองตัน 4. นางสาวก้ำ ยอดดี 5. นางสาวอาทิตย์ ไหว พินิจ 6. นายเป็ง ใจชุ่ม	น้อง น้องสาว พ่อแม่ หลาน
รวมมีผู้พิการคัดแยกตาม 9 หัวข้อ แยกเป็น หมู่ 1 แม่ตาหลวง จำนวน 41 คน หมู่ 6 แม่ตาโน จำนวน 35 คน รวมทั้งหมด 76 คน					

ช่วงที่สอง ร่วมกันออกแบบ แบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัยแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ โดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ่ม จังหวัดลำปาง โดยตัวแทนจากทีมวิจัย ครูพัชรินทร์ สารสมจริง เป็นผู้นำเสนอแบบสำรวจที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ซึ่งจำเป็นต้องทำอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและถูกต้องชัดเจนมากที่สุด ซึ่งได้รับคำแนะนำจากคณะทีมวิจัย ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่จาก สกว.ลำปาง ช่วยกันออกแบบแบบสำรวจให้มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน จะเป็นการสอบถามข้อมูล ประวัติส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ประเภทความพิการ (ข้อมูลจากการสำรวจ) ซึ่งแบ่งความพิการออกเป็น 9 ประเภท ตามที่รายงานข้างต้น ระบุลักษณะความพิการให้ชัดเจน

ตอนที่ 3 ความรู้ ทักษะ การช่วยเหลือตนเอง ทั้งด้านกายภาพและทักษะความรู้ความชำนาญ

ตอนที่ 4 ความต้องการการช่วยเหลือ (แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม) สอบถามทั้งผู้พิการและผู้ดูแล จึงได้รูปแบบ แบบสำรวจ

☐ ปัญหาและอุปสรรค -

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

วางแผนค้นหารูปแบบ และสร้างเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลคนพิการในพื้นที่ ร่วมกันจัดเครื่องมือที่เหมาะสมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล นัดหมายเวทีที่ 3 ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2557 ณ ห้องประชุม กศน. อำเภอแจ่ม

.....

 กิจกรรมที่ 3 เวทีค้นหารูปแบบ และสร้างเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลคนพิการในพื้นที่

เวทีที่ 4 วันที่ 25 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2557 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก กลุ่มคนพิการ จำนวน 6 คน ตัวแทนจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง จำนวน 1 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 20 คน

● **ประเด็นการประชุม**

1. ร่วมกันทบทวนแบบสำรวจข้อมูลโครงการ
2. ทดลองใช้แบบสำรวจกับกลุ่มแกนนำผู้พิการเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

● **สาระสำคัญที่ได้รับ**

☐ **ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)**

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว นำเสนอข้อมูลและแบบสำรวจ ข้อมูลโครงการวิจัยที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น และให้คณะทีมวิจัยร่วมกันแก้ไข เพิ่มเติมรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ เพื่อให้ได้แบบสำรวจที่ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถตอบโจทย์ของงานวิจัยนี้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถ แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน (เป็นข้อมูลส่วนตัวของคนพิการ)

ตอนที่ 2 ประเภทความพิการ (ข้อมูลจากการสำรวจ)

ตอนที่ 3 ความรู้ ทักษะ การช่วยเหลือตนเอง (แบ่งออกเป็น ด้านกายภาพ และด้านทักษะความชำนาญ)

ตอนที่ 4 ความต้องการการช่วยเหลือ (แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม)

ซึ่งแบบสำรวจนี้จะได้อข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งคนพิการและผู้ดูแลคนพิการด้วย จึงได้ตัวอย่างแบบสำรวจงานวิจัย

ช่วงที่สอง สร้างความเข้าใจร่วมกันของทีมวิจัยที่จะลงพื้นที่เก็บข้อมูลในแต่ละหัวข้อของแบบสำรวจข้อมูล โดย มีการทดลองใช้แบบสำรวจกับกลุ่มเป้าหมายคนพิการที่เป็นทีมวิจัย คือ นายเจริญ ดอนเปล่ง เป็นตัวแทนคน พิการกลุ่มเป้าหมาย มีนายประกาศิต หน้าขาว ครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม เป็นตัวแทนนักวิจัยสอบถามข้อมูลจาก คนพิการ ได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ช่วงที่สาม ทีมวิจัยร่วมกันแบ่งงานก่อนการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลคนพิการกลุ่มเป้าหมาย บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 บ้านแม่ตาใน หมู่ 2 ตำบลปงดอน โดยให้นักวิจัยหลักและนักวิจัยร่วม ลงพื้นที่ ในวันที่ 15 สิงหาคม 2557 ดังนี้

☐ **ปัญหาและอุปสรรค -**

☐ **กิจกรรมที่จะทำต่อไป**

ดำเนินการลงพื้นที่ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม เพื่อสำรวจข้อมูลคนพิการ ตามที่วางแผน ในวันที่ 15 สิงหาคม 2557

.....

 กิจกรรมที่ 4 เวทีลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากคนพิการและผู้ดูแล โดยเก็บข้อมูลความสัมพันธ์ ความสามารถ, ปัญหา, ความต้องการ,

เวทีที่ 5 วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2557 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงตอน อำเภोज้ำห่ม จังหวัดลำปาง จำนวนผู้เข้าร่วม 24 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงตอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 6 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 23 คน

ประเด็นการประชุม

1. แบ่งพื้นที่ตามที่ได้วางแผนไว้และชี้แจงการรวบรวมข้อมูลตามแบบสำรวจก่อนการลงพื้นที่
2. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้พิการและผู้ดูแลรายบุคคล

● สารสำคัญที่ได้รับ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภोज้ำห่ม นายประกาศิต หน้าขาว แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับทีมวิจัยตามความเหมาะสม พร้อมทั้งชี้แจงให้ทีมวิจัยรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการลงพื้นที่ในครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทีมวิจัยให้เข้าใจตรงกันและได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด อธิบายการกรอกแบบสำรวจก่อนการลงพื้นที่อีกครั้ง ชักซ้อมความเข้าใจของทีมวิจัย ซึ่งได้แบ่งหน้าที่ให้แต่ละบุคคล ดังตารางลงพื้นที่สำรวจข้อมูลคนพิการกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้แบ่งไว้

ช่วงที่สอง คณะทีมวิจัยลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้พิการและผู้ดูแลคนพิการ โดยการแยกย้ายกันลงพื้นที่ตามแผนที่กำหนดไว้ ช่วยกันสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จนได้ข้อมูลที่แท้จริง เก็บรวบรวมแบบสำรวจจำนวน 76 ฉบับ และร่วมกันแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้พบเห็น ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในการลงพื้นที่สำรวจ และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลในเวทีต่อไป

☐ ปัญหาและอุปสรรค

- คนพิการบางส่วนตามรายชื่อไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านตามบ้านเลขที่ ที่ระบุจริง เนื่องจากไปอาศัยอยู่กับญาติหรือทำงานต่างจังหวัด
- ตัวคนพิการไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือได้ จากการสังเกตพฤติกรรมจะเห็นว่าคนพิการไม่สามารถที่จะคิดได้ด้วยตนเอง
- ความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือส่วนใหญ่เป็นความต้องการของผู้ดูแล ที่อยากจะให้ช่วยเหลือมากกว่าตัวคนพิการ
- ผู้ดูแลและคนพิการบางส่วนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ เช่น คิดว่าโครงการนี้จะมอบสิ่งของหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการและครอบครัว

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

เวทีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ(ระดับ 1 , 2 และ 3) เพื่อจำแนกระดับของความพิการออกเป็นระดับต่างๆ ทำให้สะดวกและเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเหลือและเพื่อวิเคราะห์ทักษะเดิม/ความสามารถของคนพิการตามที่วางแผน ณ กศน.อำเภोज้ำห่ม ในวันที่ 6 ตุลาคม 2557

กิจกรรมที่ 5 เวทีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ

เวทีที่ 6 วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2557 เวลา 09.00 – 14.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อ.แจ้ห่ม ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 32 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 6 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 23 คน

วัตถุประสงค์การลงพื้นที่

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของกิจกรรม

1. การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. เสนอข้อมูลตามแบบสำรวจจากการลงพื้นที่
2. กำหนดตารางสรุปข้อมูลคนพิการ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้ขาว ให้ทุกคนที่ไปลงพื้นที่สำรวจข้อมูล คนพิการนำเสนอข้อมูลที่ได้ ดังนี้

มุมมองแลกเปลี่ยนของครูกศน.

- คนพิการไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร และส่วนมากคนพิการเป็นคนพิการที่เป็นผู้สูงอายุก็เลยไม่อยาก ประกอบอาชีพอะไรแล้ว
- คนพิการอยากประกอบอาชีพ
- การสำรวจข้อมูลไม่ได้แยกกลุ่มเป้าหมาย มีกลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลายของความพิการ
- คนพิการส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ เป็นคนตาบอด มีคนตาบอดหนึ่งคนที่ต้องการเข้าทำงานในองค์กร/หน่วยงาน เพราะตอนนี้จบปริญญาตรีทำงานเป็นหมอนวด อีกสองรายอยากได้เครื่องช่วยฟังและมีความสามารถในการสานสวิง
- ผู้พิการที่ไปลงพื้นที่สำรวจเป็นใบ้สื่อสารไม่ค่อยรู้เรื่อง สามารถดูแลตนเองทำมาหากินได้ตามปกติ อีกหนึ่งคนเป็นคนพิการที่มีโรคเรื้อรังแต่ไม่มีบัตรคนพิการ เวลาไปโรงพยาบาลต้องจ่ายเอง
- มีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายทั้งความพิการทางการได้ยิน และเป็นใบ้
- คนพิการทำอาชีพหามูลค่างควาย อีกหนึ่งคนต้องการเลี้ยงไก่ และอีกคนไปอยู่กับลูกต่างจังหวัด

มุมมองของคนพิการ(ทีมวิจัย)

- บางคนไม่อยากทำอะไรต้องการขอความช่วยเหลือด้านการเงินเพียงอย่างเดียว ควรให้ครอบครัวของผู้พิการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- คนพิการด้านสมองมีปัญหาในการทำกิจกรรมต่างๆ
- คนพิการบางคนอยากได้เงินแต่ไม่อยากทำงาน คนพิการบางคนยังขาดอุปกรณ์เสริมสำหรับช่วยเหลือคนพิการ
- กลุ่มเป้าหมายสื่อสารไม่ค่อยเข้าใจ และคิดไม่ออกว่าตัวเองต้องการอะไร

มุมมองจากหน่วยงานสาธารณสุขและพี่เลี้ยงสกว.

- เจอกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย กลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในเรื่องของงานฝีมือ บางคนต้องการเลี้ยงสัตว์ และได้พบกับคนพิการที่ยังไม่มีบัตรคนพิการ บางคนที่เป็นออทิสติกส์ก็ได้แนะนำให้ไปพบแพทย์
- คนพิการที่ไม่ต้องการอาชีพคือช่วยเหลือตนเองได้ แต่อาจจะส่งเสริมความสามารถที่เขาอยู่ให้ผู้อื่นได้รับรู้

ช่วงที่สอง คณะทีมวิจัยลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้พิการและผู้ดูแลคนพิการ โดยการแยกย้ายกันลงพื้นที่ตามแผนที่กำหนดไว้ ช่วยกันสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จนได้ข้อมูลที่แท้จริง และร่วมกันแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้พบเห็น ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในการลงพื้นที่สำรวจ และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีอายุมาก
- อาชีพส่วนใหญ่รับจ้าง รองลงมาคือเกษตรกร และหมอนวดตามลำดับ นอกจากนี้ก็ยังมีผู้พิการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพด้วย
- รายได้เฉลี่ย 1,400 บาท/คน
- อาชีพของผู้ดูแล ส่วนมากเป็นเกษตรกร รับจ้าง แม่บ้าน และไม่มีอาชีพ
- หมู่ที่ 1 ไม่มีบัตรคนพิการ 4 คน / หมู่ที่ 6 ไม่มีบัตรคนพิการ 2 คน
- ความพิการส่วนมากพบหลังคลอด

ประเภทของคนพิการมี 9 ประเภท

- ประเภทที่ 1 พิการด้านการมองเห็น	8 คน
- ประเภทที่ 2 พิการทางการได้ยิน	30 คน
- ประเภทที่ 3 พิการด้านสติปัญญา	9 คน
- ประเภทที่ 4 พิการด้านการเคลื่อนไหว	30 คน
- ประเภทที่ 5 พิการด้านการเรียนรู้	8 คน
- ประเภทที่ 6 พิการด้านการพูด/การสื่อสาร	10 คน
- ประเภทที่ 7 พิการด้านพฤติกรรม/อารมณ์	3 คน
- ประเภทที่ 8 ออทิสติกส์	1 คน
- ประเภทที่ 9 พิการซ้ำซ้อน	19 คน

ร่วมกันออกแบบ(ร่าง)ตารางลงข้อมูลคนพิการจากการลงพื้นที่สำรวจ ได้รูปแบบตารางดังนี้

ประเภท ความพิการ	อายุ	สิทธิการเข้าถึง				ทักษะความสามารถที่ต้องการพัฒนา				
		ช่วยเหลือ ตนเองได้	ช่วยเหลือ ตนเอง ไม่ได้	ได้รับ การ ฟื้นฟู	โอกาส พบ แพทย์	จัก สาน	เกษตร	งาน ฝีมือ/ ช่าง	นวด	อื่นๆ (ระบุ)
1. พิกัดด้าน การมองเห็น - -										
2. พิกัด ทางการได้ยิน - -										
ฯลฯ										

☐ ปัญหาและอุปสรรค

- ตัวคนพิการไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือได้ จากการสังเกตพฤติกรรมจะเห็นว่าคนพิการไม่สามารถที่จะคิดได้ด้วยตนเอง
- ความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือส่วนใหญ่เป็นความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือด้านการเงิน โดยที่คนพิการไม่ต้องประกอบอาชีพใดๆ
- ผู้ดูแลและคนพิการบางส่วนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ เช่น คิดว่าโครงการนี้จะมอบสิ่งของหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการและครอบครัว

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

เวทีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผู้พิการและผู้ดูแลจากการลงพื้นที่ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ รวมทั้งจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคนพิการที่ได้แบ่งเป็นกลุ่มใหม่ ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม ในวันที่ 20 มกราคม 2558

.....

 กิจกรรมที่ 6 เวทีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผู้พิการและผู้ดูแลจากการลงพื้นที่ และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล วันที่ 20 เดือน มกราคม พ.ศ.2558 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง_จำนวนผู้เข้าร่วม 35 คน ได้แก่ ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 4 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงตอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงตอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงตอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 6 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 22 คน

- **ประเด็นการประชุม**

1. สรุปผลการดำเนินงานเวทีที่ 5 แก่ผู้เข้าร่วมประชุม
2. ร่วมปรึกษาหารือเพื่อจัดกลุ่มคนพิการหรือระดับความพิการออกเป็นกลุ่มให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะออกแบบสำหรับช่วยเหลือคนพิการแต่ละกลุ่ม/ประเภท/ระดับ ตามความต้องการให้ช่วยเหลือคนพิการ
3. ร่วมกันวิเคราะห์เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะจัดให้กับกลุ่มคนพิการที่ได้แบ่งกลุ่มไว้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคนพิการทั้งตามความต้องการและทักษะความชำนาญของคนพิการ

- **สาระสำคัญที่ได้รับ**

☐ **ข้อมูล/ข้อสรุปการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)**

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว กล่าวรายงานสรุปผลการดำเนินงานจากเวทีที่ 5 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้พิการ และนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำตามตารางที่กำหนดไว้ จึงได้ข้อมูลรายละเอียดของผู้พิการตามแบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัย ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลตามตารางมาวิเคราะห์ ปรากฏว่าข้อมูลรายละเอียดที่ลงในตารางมีเยอะเกินไป จึงได้มีการปรับตารางข้อมูลให้มีความกระชับและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ตามตารางต่อไปนี้

ช่วงที่สอง : จากแบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัย หมู่ 1 และหมู่ 6 พบว่าผู้พิการหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 6 มีทั้งหมดจำนวน 68 คน มีผู้พิการชายมากกว่าผู้พิการหญิง ช่วงของผู้พิการที่มีมากที่สุดคืออายุ 20-60 ปี การพบความพิการหลังการเกิด 46 คน สาเหตุความพิการส่วนใหญ่เกิดจาก อุบัติเหตุและพฤติกรรม การกิน ซึ่งจะได้รับการฟื้นฟูโดยการกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาล นอกจากนี้ยังมีโครงการฟื้นฟูแล สภาพคนพิการ โดยแพทย์แผนไทย แต่ส่วนใหญ่ที่ได้รับการฟื้นฟูจะเป็นผู้พิการทางกายเท่านั้น ด้าน อื่นๆไม่ค่อยได้รับการฟื้นฟู เนื่องจากปัจจุบันนักกายภาพบำบัดขาดแคลน จึงไม่สามารถออกหน่วยได้ ต้องให้คนพิการเข้ามารับบริการที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือโรงพยาบาล

ส่วนปัญหาด้านอาชีพ มีผู้พิการบางกลุ่มเท่านั้นที่สามารถเรียนรู้ทักษะอาชีพจากคนใน ครอบครัวได้และด้วยลักษณะพิเศษของผู้พิการบางประเภทที่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น และการ เสนอแนะ จากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัวของตนเอง เป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้พิการขาด ทักษะในการประกอบอาชีพที่แปลกใหม่นอกเหนือจากที่คนในครอบครัวทำ นอกจากนี้ประเด็น ทางด้านการศึกษาของผู้พิการจากแบบสำรวจพบว่าผู้พิการที่มีความต้องการในทางการศึกษา พบว่า มีผู้พิการเพียง 7 คน ที่มีความสนใจและต้องการเรียนหนังสือให้สามารถอ่านออกและเขียนได้ใน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้พิการที่เหลืออีก 61 คน ไม่มีความสนใจและต้องการเรียนหนังสือ เนื่องจากมีอายุมาก ไม่มีพื้นฐานมาก่อน ไม่สามารถจดจำได้ และไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา เท่าที่ควร

ประเด็นปัญหาด้านการศึกษา กศน.อำเภอแจ้ห่มได้ส่งเสริมด้านการเรียนเพื่อคนพิการ โดยมี ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม ตำแหน่งครูผู้สอนคนพิการ ได้จัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการตามแผนโดย จัดการสอนที่บ้านของนักศึกษาเอง และมีคำแนะนำจากสมาชิกในทีมวิจัยควรให้มีการออกแบบด้าน การศึกษาของผู้พิการ โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งคณะครู ผู้เรียน และผู้ปกครองในด้านส่งเสริมความรู้ด้านอื่นๆ เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้อย่างน้อยให้ผู้พิการ สามารถเขียนชื่อ-สกุลของตนเองได้ เนื่องจากมีกรณีของการให้ญาติไปรับเบี้ยยังชีพให้ และญาติไม่นำ เบี้ยยังชีพมาให้ตนเอง ความรู้พื้นฐานเป็นความรู้สำหรับการใช้ชีวิต เพราะฉะนั้นการตีความสำหรับ หลักสูตรของ กศน.ควรมีการเพิ่มเติมต่อไป อย่างน้อยก็เป็นการดึงดูดคนพิการให้มีความสนใจ เข้ามา เรียนรู้ เพื่อเพิ่มทักษะของตนเอง

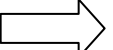
ด้านอุปกรณ์ช่วยเหลือสำหรับผู้พิการ เครื่องช่วยฟัง/รถเข็น/ล้อเลื่อน/ขาเทียม นั้น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน ได้ให้คนพิการสามารถขอยืมหรือใช้สิทธิในการขออุปกรณ์ ช่วยเหลือจากทางโรงพยาบาลสุขภาพตำบลปงดอน ยกเว้นเครื่องช่วยฟังที่ผู้พิการต้องไปตรวจที่ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง เพื่อเข้าคิวรับเครื่องช่วยฟัง ด้วยตนเอง ยกเว้นแต่ผู้มีแล้วแต่ขาดเสียหาย สามารถติดต่อได้ที่ โรงพยาบาลสุขภาพตำบลปงดอน เพื่อขอส่งซ่อมหรือขออุปกรณ์เสริม(อะไหล่) เช่น นางไหม ยายสำลี ที่ติดต่อขอรับขาเทียม ปัจจุบันได้รับขาเทียมแล้ว แต่หากผู้พิการท่านใดที่มีความ ประสงค์ต้องการอุปกรณ์ดาวน์ จะแนะนำให้ไปติดต่อที่ โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้ พิการควรได้รับรู้ หากให้แกนนำเพียงนายสุคำ เอื้อแก่่ง เพียงคนเดียวเป็นผู้นำข่าวสารไปบอกผู้พิการ แต่ละคนคงจะช้า ในที่ประชุมจึงมีการวิเคราะห์หาวิธีการประชาสัมพันธ์ ตัวแทนจากผู้นำท้องถิ่น กล่าวว่า หากมีการประชุมประจำเดือนผู้พิการเองไม่เข้าร่วมประชุมประจำเดือน จึงขาดข้อมูลที่ ประกอบการตัดสินใจ ทำให้มีความเข้าใจหน่วยงานที่จะมาช่วยเหลือผู้พิการในทางที่ผิด ซึ่งทาง หน่วยงานราชการจะมีการให้ความรู้แก่ผู้พิการมากพอสมควร แต่ผู้พิการบางกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจ จึงทำ ให้ไม่ได้รับสิทธิ์ที่ควรจะได้เท่าที่ควร การหาทางออกอย่างไรสำหรับเรื่องนี้ ในที่ประชุมลงมติว่า ในการ

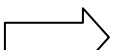
อบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการ ควรเอาผู้ดูแลผู้พิการมาด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน สรุปเรื่องอุปกรณ์ ระบบเดิมมีอยู่แต่ซ้ำ ความตระหนักของผู้ดูแลและผู้พิการเองนั้นมีน้อยมาก เราต้องอบรมผู้พิการโดยให้ญาติหรือผู้ดูแลมีส่วนร่วม ในเรื่องของการเข้าถึงสิทธิ์ของผู้พิการ และเรื่องอุปกรณ์อาจจะต้องใช้การอบรมโดยมีเนื้อหาของ สิทธิ/การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/การร่วมมือในการตรวจวินิจฉัยด้วย เพราะฉะนั้นหัวข้อในการให้ความรู้แก่ผู้พิการหรือผู้ดูแล แยกเป็นหัวข้อ ดังนี้ การศึกษา/การได้มาซึ่งอุปกรณ์(สิทธิ)/การดูแลตนเอง(ผู้ดูแล) โดยที่ควรมีการพัฒนาเครื่องมือนวัตกรรมสำหรับคนพิการ

ประเด็นด้านอาชีพ โครงการที่ผ่านมา กศน. ได้จัดโครงการเกี่ยวกับการเพาะชำ สำหรับคนพิการ ในแบบสำรวจได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ เลี้ยงสัตว์/จักสาน/ค้าขาย/ก่อสร้าง/นวดแผนไทย

- อาชีพจักสานเป็นอาชีพที่ผู้พิการในชุมชนให้ความสำคัญ เนื่องจากมีผู้พิการสามารถทำเป็นอาชีพได้ แต่ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับปลายทางของตลาดว่าเราจะสานอะไรเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด มีผู้เสนอว่าต้องการจัดทำศูนย์สำหรับขายสินค้าของคนพิการ และผู้สูงอายุ การตลาดบางครั้งคงต้องขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์ด้วย ได้รับข้อเสนอแนะจากที่ประชุมในเรื่องการจักสานน่าจะให้ กศน.และ อบต. ช่วยดูแลในเรื่องนี้ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากงานสานนั้นต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นความต้องการของตลาดด้วย จึงจะเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างยั่งยืน
- อาชีพเลี้ยงสัตว์ อธิบายความต้องการของอาชีพเลี้ยงสัตว์ ตัวแทนของผู้พิการ กล่าวว่า ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้กินส่วนที่เหลือขาย ผู้เลี้ยงต้องมีทักษะพอสมควร เช่นการเลี้ยงหมูหลุมถ้าไม่มีความชำนาญจริงๆจะขาดทุน เนื่องจากบางคนขาดทักษะรู้ไม่จริง
- อีกสองอาชีพในเรื่องของการค้าขายและก่อสร้าง ตัวแทนของผู้พิการ กล่าวว่า อาชีพค้าขายที่ผู้พิการสามารถทำได้คือ การขายล็อตเตอรี่แต่ต้องไปลงทะเบียนเป็นผู้พิการ จ.ลำปาง และต้องมีการยื่นขอจดทะเบียน ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำข้อมูลตรงนี้ไปสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจส่วนอาชีพก่อสร้าง เคยมีผู้พิการในชุมชนไปเรียนที่เชียงใหม่ เรียนจบมีงานทำ แต่เรียนไม่จบหลักสูตรสรุปประเด็นจากการร่วมอภิปรายในครั้งนี้

เส้นทางส่งเสริมอาชีพก่อสร้างน่าจะเป็นในรูปของการส่งไปเรียนรู้ ต้องจัดกลุ่ม

จักสาน-อบรม / ให้ความรู้ กศน./อบต.

นวด-อบรม / ให้ความรู้ กศน.ต.แม่สุก

งบประมาณระยะที่ 1 88,000 บาท

ระยะที่ 1 ทบทวนข้อมูลผู้พิการ

- กลุ่มคนพิการ ม.1 และ ม. 6
- ญาติ /ผู้ดูแล
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คัดแยกระดับ/ประเภทความพิการ

สืบค้นความสัมพันธ์/ประเด็นปัญหา ความต้องการ

ประเด็นร่วม-ประเด็นเฉพาะ ประสานงานเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้พิการ 68 ราย
ต้องมีพื้นที่ลงในระยะที่ 2

☐ ปัญหาและอุปสรรค

- เนื่องจากระยะเวลาในการจัดเวทีสำหรับงานวิจัยไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล จึงทำให้ต้องมีการรีเช็คข้อมูลย้อนหลังเพื่อความถูกต้องแม่นยำอีกครั้ง

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

- ภายในเดือนกุมภาพันธ์ต้องเป็นรูปเล่มในระยยะที่ 1 และในระยยะที่ 2 ต้องใช้เวลา 8 เดือน

ภายใต้ 4 หัวข้อ

1. การศึกษา
2. สาธารณสุข
3. อาชีพ
4. สิทธิ

โดยต้องมีการเช็คข้อมูลที่แน่นอนเพื่อความถูกต้องเป็นจริงของข้อมูลภายในเดือนกุมภาพันธ์ ต้องมีการ ประชุมร่วมกัน และในระยยะที่ 2 ต้องมากำหนดวันร่วมกันเพื่อไม่ให้เวลายืดเยื้อในระยยะที่ 1 ต่อไป

- เวทีที่ 7 จำแนกข้อมูลที่ได้เพื่อหาประเด็นร่วมและประเด็นเฉพาะ

กิจกรรมที่ 7 เวทีจำแนกข้อมูลที่ได้เพื่อหาประเด็นร่วมและประเด็นเฉพาะ

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แจ้ห่ม ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 32 คนประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 4 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 4 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 22 คน

วัตถุประสงค์การประชุม

1. เพื่อร่วมกันนำข้อมูลปัญหาและความต้องการของคนพิการที่ได้จากการลงพื้นที่
2. เพื่อจำแนกประเด็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มคนพิการหรือการแก้ปัญหาร่วมกัน

1. รายละเอียดของกิจกรรม

2. การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. สรุปผลการดำเนินงานเวทีที่ 6 แก่ผู้เข้าร่วมประชุม
2. ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการลงพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการ
3. ร่วมกันวิเคราะห์เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะจัดให้กับกลุ่มคนพิการที่ได้แบ่งกลุ่มไว้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคนพิการทั้งตามความต้องการและทักษะความชำนาญของคนพิการ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงที่แรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว กล่าวรายงานต่อผู้ร่วมการประชุมในวันนี้ และแจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุม เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ที่ทางตัวแทนนักวิจัยจาก สกว.ได้ฝากประเด็นไว้ ดังนี้

ประเด็นวิเคราะห์จากข้อมูล

1. **เพศ** เพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง จำนวนผู้พิการทั้งหมด 68 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,132 คน ซึ่งจะคิดเป็นร้อยละ 3.19 ของจำนวนประชากรทั้งหมดใน หมู่ 1 และหมู่ 6 เพื่อวิเคราะห์ต่อถึงอัตราการเพิ่ม การลด ความพิการของจำนวนประชากรหรือไม่อย่างไร ผู้พิการทั้งหมดในตำบล 122 คน ผู้พิการกลุ่มเป้าหมาย 68 คน คิดเป็นร้อยละ 55.74 ของจำนวนคนพิการทั้งหมดในตำบลปงดอน

ข้อมูลจำนวนประชากรทั้ง บ้านแม่ตาหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน

หมู่	บ้าน	จำนวน ทั้งหมด	ชาย	หญิง
1	แม่ตาหลวง	1,100	530	570
6	แม่ตาใน	1,032	534	498
รวม		2,132	1064	1068

2. **ช่วงอายุ** มีจำนวนส่วนใหญ่ผู้พิการอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คิดเป็นร้อยละ 50

1. **การพบความพิการ** พบความพิการหลังเกิด จำนวน 46 คน สามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุของความพิการว่าเกิดขึ้นจากอะไร (รพ.สต.) ต้องการทราบสาเหตุความพิการทั้งหมด เช่น

- อุบัติเหตุ 7 คน
- การเสื่อมของร่างกาย 27 คน
- พฤติกรรมการกิน การอยู่ และการไม่รู้ 12 คน

2. **อาชีพ** มีจำนวนผู้พิการที่ไม่มีอาชีพ จำนวน 23 คน ตั้งข้อสังเกตว่าอาชีพอะไรที่มีความเหมาะสมกับผู้พิการ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับเรื่องของทักษะที่มีอยู่ของผู้พิการ

3. **การได้รับการฟื้นฟู** มีจำนวนผู้พิการที่เคยได้รับการฟื้นฟู อสม.สามารถบรรยายกลไกการทำงานในด้านการฟื้นฟูผู้พิการในชุมชนที่ผ่านมาได้ดังนี้

เดิมการฟื้นฟูด้านกายภาพ

- โรงพยาบาลจะมีการฟื้นฟูกายภาพให้แก่ ญาติ และผู้ป่วยก่อนส่งผู้พิการกลับมาอยู่ที่บ้านทุกราย หลังจากนั้น ญาติก็จะมาทำกายภาพให้กับผู้พิการต่อเนื่องที่บ้าน
- รพ.สต.ปงดอน ได้จัดทำโครงการอบรมผู้ป่วยและญาติในการทำกายภาพบำบัด การดูแลฟื้นฟูสุขภาพผู้พิการอย่างต่อเนื่องที่บ้าน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายการอบรม จะมีอสม. ผู้สูงอายุเพื่อนช่วยเพื่อน จิตอาสาในชุมชน ผู้ดูแลผู้พิการ และผู้พิการที่สามารถดูแลตัวเองได้ ซึ่งจะเชิญนักกายภาพมาเป็นวิทยากรในการฟื้นฟูสุขภาพ

และแพทย์แผนไทยมาเป็นวิทยากรในเรื่องการนวด การกดจุด การทำลูกประคบ ซึ่งโครงการนี้จะเกิดขึ้นทุกปี

- ในอนาคตอาจต้องเพิ่มศักยภาพ การดูแลผู้พิการให้ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นเพราะแต่เดิมจะเน้นเฉพาะผู้พิการทางการเคลื่อนไหว แต่กลุ่มอื่นยังไม่ได้ดำเนินการ อาจมีการจัดโครงการเพิ่มเติมในส่วนของผู้พิการในกลุ่มอื่นๆเช่น พิกการทางการได้ยิน เน้นการใช้ชีวิตประจำวัน การป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานพาหนะ ผู้พิการทางสติปัญญา/การเรียนรู้เน้นการฝึกการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน การอยู่ร่วมกับชุมชน การช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด
- เพิ่มเนื้อหาการอบรมเช่น การเข้าถึงสิทธิผู้พิการ ระบบส่งต่อความช่วยเหลือ ตลอดจนอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆที่ควรจะได้รับ การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเข้ามาดูแลเช่น อบต. รพ.สต. โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลศูนย์ ตลอดจนประสานตำรวจในพื้นที่ใน เรื่องกฎหมายและปัยสัณฐานจรจรที่เกี่ยวข้องที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
- จัดอบรม เพิ่มเนื้อหาการดูแลตนเองด้านสุขภาพ เช่นการรับประทานอาหาร เพราะปัจจุบันโรคที่เกิดจากพฤติกรรมกรบริโภคที่ไม่ถูกสุขลักษณะ มีเพิ่มมากขึ้น เช่น ผู้ป่วยที่เป็นเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หากบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลถึงความพิการต่อไปในอนาคตได้ เช่น โรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต

4. ความต้องการของผู้พิการ

- การศึกษา กลุ่มเป้าหมาย 1) ผู้ไม่รู้หนังสือ 2) ผู้รู้หนังสือ

จากการสำรวจข้อมูล พบว่าผู้พิการในชุมชนที่มีความต้องการทางการศึกษา มีทั้งหมดจำนวน 7 คน ได้แก่

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ความต้องการ	หมู่ที่
1	นางสาวอนุ คนฟู	44	ต้องการอ่านออกเขียนได้	1
2	เด็กหญิงชนิษฐา วิลัย	7	ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1
3	นายสุคำ เอื้อเก่ง	59	ภาษาอังกฤษ	1
4	นายกานต์ ตาคำ	22	อ่านออก เขียนได้	6
5	นายผัด วรรณรักษ์	84	ต้องการเรียนจบ ม.6	6
6	นายเจริญ ดอนเปล่ง	61	ภาษาต่างประเทศ	6
7	นายจักรกฤษ์ แสงจันทร์	26	ส่งเสริมภาษาต่างประเทศ	6

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม ที่ผ่านมา

ศูนย์การเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 136 หมู่ 3 ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง จังหวัดลำปาง มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาพิการตามบ้านของนักศึกษาคนพิการตามแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP และ IIP) ที่จัดทำขึ้น โดยมีครูผู้สอนคนพิการทั้งหมดจำนวน 5 คน ซึ่งรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนทั้ง 7 ตำบล

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่มได้เริ่มดำเนินรับครูผู้สอนคนพิการครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ได้มีนางสาวจารุณันท์ บัวเหลือง และนายประกาศิต หน้าขาว เป็นครูผู้สอนคนพิการรับผิดชอบนักศึกษาทั้งสิ้น 3 ตำบล คือ นางสาวจารุณันท์ บัวเหลือง รับผิดชอบตำบลแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว รับผิดชอบตำบลลิเซตนครและตำบลบ้านสา โดยได้ทำการสำรวจข้อมูลความต้องการศึกษาของคนพิการเพื่อจัดการเรียนการสอนประจำภาคเรียนที่ 2/2554

ปี พ.ศ. 2555 ได้มีครูผู้สอนคนพิการเพิ่มอีก 3 คน รับผิดชอบทั้งหมด 4 ตำบล คือ นางสาวสุรางค์ ขันดี รับผิดชอบตำบลปงดอน นายภัทรพล ไปเร็ว รับผิดชอบตำบลแม่สุกและตำบลทุ่งผึ่ง และนางสาวประวีณา ก่องวอน รับผิดชอบตำบลเมืองมาย ได้ทำการสำรวจข้อมูลความต้องการศึกษาของคนพิการเพื่อจัดการเรียนการสอนประจำภาคเรียนที่ 2/2554

และในปัจจุบันมีเปลี่ยนแปลงรายชื่อครูผู้สอนคนพิการเนื่องจากการลาออกและรับเข้ามาใหม่ รวมมีครูผู้สอนคนพิการทั้งหมดจำนวน 5 คน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการ ดังนี้ นายจิรทีปต์ ภคเดช รับผิดชอบตำบลแจ้ห่มและตำบลแม่สุก , นายประกาศิต หน้าขาว รับผิดชอบตำบลลิเซตนครและตำบลบ้านสา , นางสาวสุรางค์ ขันดี รับผิดชอบตำบลปงดอน นายวิระพงษ์ สมร่าง รับผิดชอบตำบลตำบลทุ่งผึ่ง และนายชนากร คณะภักดี รับผิดชอบตำบลเมืองมาย

ภารกิจจัดการศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนคนพิการทุกคน จะต้องจัดการเรียนการสอนให้กับคนพิการที่ครูรับผิดชอบ เพื่อใช้ประเมินครูผู้สอนคนพิการสำหรับการพิจารณาต่อสัญญาจ้างเป็นปี โดยกำหนดให้ครูจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริมการรู้หนังสือ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน/ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน/ ปีการศึกษา การส่งเสริมการรู้หนังสือ คือ การสอนผู้ที่ไม่รู้หนังสือให้สามารถอ่านออกเขียนได้ หรือสามารถเขียนชื่อของตนเองได้ สามารถบอกเลขง่ายๆได้ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นคนพิการทางด้านสติปัญญาและพิการทางการเรียนรู้ รวมถึงผู้ปกครองหรือผู้ดูแลคนพิการที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้แต่มีความต้องการที่จะเรียน ครูผู้สอนคนพิการสามารถสอนกลุ่มคนกลุ่มนี้ได้ การจัดการเรียนการสอน เป็นการสอนที่บ้านของผู้เรียนเอง และสื่อที่ใช้ ครูจะเป็นผู้ออกแบบตามความเหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละคน อาจเป็นสื่อที่ไม่รู้หนังสือที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดทำขึ้น และมีการทดสอบหนังสือจากที่เรียนจบ

2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน/ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน/ ปีการศึกษา

ปีการศึกษา 2554 ได้กำหนดให้ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน จะต้องรับผิดชอบนักเรียนคนพิการ ประมาณ 20 คนหรือมากกว่า เนื่องจากค่าตอบแทนครูผู้สอนคิดจากรายหัวของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในระบบสารสนเทศ ทำให้ครูจะต้องรับผิดชอบนักศึกษาที่มีจำนวนมาก และกลุ่มเป้าหมายไม่ได้กำหนดชัดเจน เพียงแต่เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ก็สามารถสมัครเรียนได้ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ลงทะเบียนมีความพิการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผล เนื่องจากคนพิการกลุ่มนี้ไม่สามารถอ่านเขียนและเรียนหนังสือได้ เมื่อมีการสอบปลายภาคเรียนจึงสอบตก เพราะแบบทดสอบเป็นของนักศึกษาปกติ ทำให้เกิดปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กศน.อำเภอแจ้ห่ม อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เพราะรวมผลการเรียนของนักศึกษาพิการด้วย ซึ่งจำนวนนักศึกษาพิการมีมากถึง ร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด

ปีการศึกษา 2557 ได้กำหนดให้ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน จะต้องรับผิดชอบนักเรียนคนพิการ 10-12 คนเท่านั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทั่วถึงและมีคุณภาพและเพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมา กำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน จะต้องมียุทธศาสตร์ประจำตัวคนพิการและเป็นผู้เรียนที่เรียนได้จริง สำหรับหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน/ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน/ ปี

การศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนพิการที่เป็นนักศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือไม่เป็นก็ได้

หลักการ

- สนับสนุนอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน
- อาชีพสนับสนุนต้องมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาและการตลาด
- สนับสนุนการรวมกลุ่มที่มีความยั่งยืนพึ่งพาตนเองได้

อาจเป็นกิจกรรมโครงการ เช่น การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างอาชีพต่างๆ ซึ่งงบประมาณที่ใช้อาจมาจาก กศน. หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำงานร่วมกัน เช่น อบต. ,เกษตรอำเภอ เป็นต้น

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน/ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน/ ปีการศึกษา

หลักการ

มีความต้องการให้คนพิการพัฒนาความสามารถและศักยภาพโดยเริ่มจากตนเองและนำไปเผยแพร่ให้คนในครอบครัวตลอดจนสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนพิการที่เป็นนักศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือไม่เป็นก็ได้ ส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น การเดินขบวนรณรงค์เนื่องในโอกาสต่างๆ งานประเพณีสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้คนพิการมีความสุข สนุกสนาน และเห็นว่าตนเองก็สามารถช่วยเหลือสังคมได้ และไม่อายที่จะเผชิญหน้ากับสังคม

5. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน/ครูผู้สอนคนพิการ 1 คน/ ปีการศึกษา

หลักการ

มีความประสงค์ต้องการให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้มากที่สุดไม่เป็นภาระกับครอบครัว โดยใช้ทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่ง คือเรื่องสุขภาพอนามัย การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับกลุ่มคนพิการ กศน.ได้มีการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมตลอดทุกปี เช่น โครงการอบรมการดูแลคนพิการ โครงการค่ายคุณธรรมจริยธรรม โครงการค่ายอาสาชงวภาษาชาด โครงการกีฬา กศน.เกมส์ เป็นต้น ครูผู้สอนคนพิการได้นำนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาพิการได้มีโอกาสพบปะผู้คน เพื่อนคนพิการด้วยกัน ตลอดจนเพื่อที่เป็นคนปกติ คนพิการมีความสุข และสนุกสนานที่ได้ร่วมทำกิจกรรม ทำให้จิตใจของคนพิการดีขึ้น และไม่อายที่จะแสดงออกในความสามารถที่ตนเองมี

ความเหมาะสมของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การกำหนดบทบาท ภารกิจ ของครูผู้สอนคนพิการ ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดขึ้นใหม่ในปีการศึกษา 2557 นั้น ถือว่ามีความชัดเจนและเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูผู้สอน 1 คน ควรรับผิดชอบนักศึกษาพิการที่ลงทะเบียนเรียนประมาณ 10 คน และผู้เรียนคือผู้ที่มีสติปัญญาดี สามารถเรียนรู้ได้ แต่ไม่สามารถมาเรียนร่วมกับผู้อื่นได้ เนื่องจากมีความยากลำบากในการเดินทาง ซึ่งเป็นจำนวนที่พอดี ไม่มากเกินไป เพราะภารกิจของครูจะต้องออกพื้นที่สอนนักศึกษาที่บ้านของนักศึกษาเองตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้น การจัดตารางเรียนในระยะเวลา 4 วัน/สัปดาห์ วันละ 7-8 ชั่วโมง เฉลี่ยทำการสอน 3 คน/วัน

แต่ยังมีสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายคนพิการในบางเรื่อง ที่ควรได้รับการปรับปรุง ซึ่งเป็นความคิดเห็นเฉพาะของกลุ่มครูผู้สอนคนพิการที่ปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนการสอน เช่น

1. เนื้อหาในรายวิชาต่างๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีความยากเกินไป ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะอิงจากหนังสือเรียนของนักเรียนในระบบ ความยากของเนื้อหาทำให้ผู้เรียนที่เป็นคนพิการทั้งวัยรุ่นและวัยทำงาน ไม่สามารถเข้าใจได้ เพราะคนพิการไม่มีพื้นฐานความรู้ที่ดีมาก่อน และเวลาสอนมีเพียงประมาณ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์/คน ซึ่งเป็นเวลาที่น้อยเกินไปที่จะทำการสอน จนทำให้ความสนใจ ความตั้งใจ ของผู้เรียนลดน้อยลง เกิดความเบื่อหน่าย และไม่ยอมเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

2. ครูผู้สอนคนพิการมีหน้าจัดการเรียนการสอน ซึ่งทำการสอนทั้งวิชาบังคับ ได้แก่วิชา วิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์ ,ภาษาอังกฤษ ,ภาษาไทย ฯลฯ เป็นต้น และวิชาเลือกต่างๆ อีกหลายวิชา ซึ่งครูทุกคนจะต้องทำการสอนทุกวิชาที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน แต่ครูผู้สอนไม่ได้จบวิชาชีพครูโดยตรง จึงไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป จนทำให้ไม่สามารถสอนผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

3. ภารกิจ นโยบายต่างๆ ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดขึ้นมีมาก และ กศน.อำเภอ มีการจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ มาก ทำให้เวลาการจัดการเรียนการสอนลดลงตาม ผู้เรียนต้องช่วยเหลือตนเองเป็นอย่างมาก

4. งบประมาณจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับจัดกิจกรรมงานกลุ่มนักศึกษาหรือคนพิการ มีน้อยเกินไป ทำให้การจัดกิจกรรมไม่เต็มที่เท่าที่ควร

5. กลุ่มเป้าหมายคนพิการที่มีคุณสมบัติตรง สามารถเรียนหนังสือได้อย่างปกติ ในพื้นที่ อำเภอแจ้ห่ม มีค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการหานักศึกษาใหม่เพื่อทดแทนนักศึกษาที่จบออกไป

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ ในมุมมองของครูผู้สอนคนพิการ

1. จากการสัมผัส ค้นเคย กับกลุ่มนักศึกษาคนพิการของคนพิการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม ส่วนใหญ่ที่มีความพิการทางด้านร่างกาย มีสติปัญญาปกติดี มีความต้องการที่จะเรียนอาชีพนานกว่า การเรียนหนังสือสายสามัญปกติ เพราะคนพิการไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน ไม่มีความจำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาเพื่อสมัครทำงาน เพราะคนพิการมีการจ้างงานน้อยและมีความลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน ฐานะครอบครัวก็ไม่ค่อยดีเท่าใดนัก จึงต้องการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวมากกว่าที่จะเรียนหนังสือ ดังนั้นการจัดการศึกษาแก่กลุ่มคนพิการ ควรเป็นการส่งเสริมอาชีพนานกว่า ซึ่งอาชีพที่จะทำการสอนต้องมาจากความต้องการและความสามารถที่คนพิการมี

2. สำหรับคนพิการที่ต้องการเรียนหนังสือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีการไต่ร่ตรง ทบทวน หลักสูตรความยากง่าย ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะนักศึกษาที่เข้าเรียน กศน.ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่ไม่ขาดโอกาสทางการศึกษา เช่น

- ฐานะยากจนไม่ได้เรียนหนังสือตั้งแต่เด็ก เมื่อเรียนตอนมีอายุมากความสามารถในการทำ ความเข้าใจในเนื้อหาจะช้ากว่าเด็ก และคนพิการต้องมีความพยายามในการใช้ชีวิตมากกว่าคนปกติ

- คนพิการประเภทการความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือสามารถเรียนรู้หนังสือได้ แต่มี พัฒนาการต่ำกว่าเด็กปกติถึง 2-3 ระดับชั้น ที่มีความต้องการเรียนเมื่อได้วุฒิการศึกษา สามารถนำไปสมัครงานได้ จึงควรจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มนี้

- คนพิการด้านสติปัญญา ที่สามารถอ่านออกเขียนได้บ้างอย่างง่าย ควรมีสื่อ หนังสือเรียนที่เหมาะสม อาจทำเป็นหนังสือชุด ที่มีเนื้อหาตั้งแต่ง่ายจนถึงยาก เพื่อครูผู้สอน สามารถนำไปใช้สอนได้เลยทันที หลังจากที่มีการสอบประเมินความสามารถของผู้เรียน โดยทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ในรายวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับคนพิการ จากปัญหาเรื่องงบประมาณที่ กศน.จัดให้น้อยเกินไป กลุ่มครูผู้สอนคนพิการ ควรขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาอาชีพคนพิการร่วมกัน เพื่อจะได้งบประมาณในการจัดโครงการมากขึ้น การดำเนินงานจะได้เต็มที่ สามารถจัดการบริหารงบประมาณได้มากขึ้น จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ ที่ใช้ในการสอนอย่างเพียงพอ

การวัดผล ประเมินผล เฉพาะกลุ่มผู้พิการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวัดผล ประเมินผลของนักศึกษาพิการที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรอย่างชัดเจนเหมือนกับนักศึกษาคนปกติจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูผู้สอนไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลง แก้ไข เกณฑ์การวัด ผลประเมินผลได้

การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

การวัดผล ประเมินผลของนักศึกษาพิการที่ไม่รู้หนังสือ สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลได้เอง ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น การวางแผนการสอนควรมีการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนก่อน เพื่อให้ทราบความสามารถพื้นฐานก่อน ที่จะทำการจัดทำแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน กศน. ควรมีการร่วมมือกันจัดทำสื่อ หนังสือ สำหรับสอนผู้ไม่รู้หนังสือ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นบท หรือแยกเล่ม โดยร่วมกันวิเคราะห์ความง่าย ไป ถึงยาก ตามลำดับ และแต่ละบทหรือแต่ละเล่ม จะต้องมีการกำหนดเรื่องการวัดผล ประเมินผล อย่างชัดเจน เมื่อผู้เรียนเรียนจบ

การตีความเรื่องรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้พิการ มุมมองรูปแบบของการศึกษาสำหรับคนพิการ

เมื่อเทียบกับรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนของครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม ที่เป็นอยู่ พบว่า ลักษณะการสอนเป็นการโดยครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงแบบตัวต่อตัวที่บ้านของผู้เรียนเอง ซึ่งการสอนแบบตัวต่อตัวก็มีประโยชน์ในบางอย่าง เช่น สอดคล้องกับครูที่จะต้องสอนให้กับผู้เรียนคนนั้น อย่างเต็มที่ ผู้เรียนค่อยๆเรียนรู้ไปเรื่อยๆแบบช้าๆ แต่การสอนในลักษณะนี้จากภาพที่ครูผู้สอนได้สังเกตเห็นว่า

- ผู้เรียนไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่สนุก หรืออาจเป็นเพราะไม่มีเพื่อนเรียนด้วย
- เรื่องของเวลาที่ใช้ในการจัดการสอนถือว่าค่อนข้างน้อย ประมาณ 3 ชั่วโมง/คน/สัปดาห์ ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ และเมื่อครูผู้สอนติดภารกิจอื่นไม่ได้มาสอน ผู้เรียนก็ขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้จากครูในสัปดาห์นั้น

- ความรู้ ความคิด ของกลุ่มนักศึกษาพิการส่วนใหญ่ถือว่าช้ากว่าคนปกติ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ กศน.จัดให้แก่กลุ่มเป้าหมายคนพิการ อาจไม่เหมาะสมมากนัก เช่น เนื้อหาในรายวิชาที่ยากเกินไป ผู้เรียนไม่ได้ใช้ประโยชน์ในเนื้อหาของรายวิชานั้น เป็นต้น

รูปแบบของการศึกษาสำหรับคนพิการที่เหมาะสมและการนำไปใช้ประโยชน์

จากบริบทของคนพิการ ที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตประจำวันอันมาจากความบกพร่องต่างๆของร่างกาย และส่วนใหญ่ไม่ได้มีฐานะที่ดีมากนัก คนพิการที่ทำงานก็ต้องทำงานเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว คนพิการที่ยังคงเป็นเด็กหรือวัยรุ่นก็ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานเช่นกัน จากสิ่งที่ครูผู้สอนคนพิการได้สัมผัส ได้มองเห็นนั้น สิ่งที่คนพิการส่วนใหญ่ต้องการ คือ การมีอาชีพอะไรก็ได้ที่สามารถทำเงินเพื่อให้ตนเองมีรายได้มากกว่าที่จะเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะคนพิการไม่ค่อยต้องการวุฒิมัธยมศึกษา เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่จะต้องอยู่กับบ้านกับผู้ดูแล ไม่ได้ออกไปหางานทำต่างพื้นที่

การจัดการศึกษาที่น่าจะเหมาะสมมากที่สุดสำหรับคนพิการ คือ

การจัดการศึกษาด้านการส่งเสริมอาชีพ เพราะคนพิการมีความต้องการ และสนใจเป็นพิเศษ จะสามารถทำให้ผู้เรียนรู้ได้เร็ว และมีความสุข การเลือกอาชีพต่างๆที่จะมาสอน อาจมาจากความต้องการและความสามารถของคนพิการเอง หรือมาจากครู หน่วยงานต่างๆ การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ได้ประชุมหารือ และวางแผน ถึงความเป็นไปได้ของอาชีพนั้นๆ ว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้กับคนพิการได้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน การจัดการศึกษาด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับคนพิการจึงมีความเหมาะสมมากที่สุด แต่การจัดการต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีก่อนจากหน่วยงานต่างๆร่วมกันช่วยเหลืออย่างจริงจังและเต็มที่ และคนพิการสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้ไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ตนเองแลครอบครัว

● สาธารณะสุข (รพ.สต.+อบต.)

1. อุปกรณ์ทางกายภาพที่จำเป็นสำหรับผู้พิการ เช่น เครื่องช่วยฟัง, รถเข็น, ล้อเลื่อนฯ, ขาเทียม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รพ.สต. , อบต., ผู้พิการและผู้ดูแล

1. ระบบการให้ความช่วยเหลือเดิม รพ.สต.สำรวจความต้องการกบผู้พิการ หลังจากนั้นประสานขอรับอุปกรณ์ไปยังโรงพยาบาลเจ้าหมและโรงพยาบาลลำปาง

2. ผู้พิการและผู้ดูแล เข้าใจ เข้าถึง ถึงระบบการส่งต่อการได้รับอุปกรณ์ วิเคราะห์ต่อว่า จะมีแนวทางอย่างไรเพื่อให้ผู้พิการเข้าใจเข้าถึงระบบของการให้ความช่วยเหลือ เช่น เบี้ยผู้พิการ ติดต่อประสานไปยังอบต.ในพื้นที่, สิทธิของผู้พิการ(การรักษาพยาบาล บัตรทองประกันสังคม) ทาง รพ.สต.ได้ประสาน อบต.ในพื้นที่ ในการเข้าถึงสิทธิบัตรทองผู้พิการโดย 100 % ของผู้พิการที่ได้ใบรับรองความพิการแล้วต้องขึ้นทะเบียนเพื่อขอเบี้ยยังชีพจาก อบต. จึงประสานให้แจ้งเตือน อบต.ในการบอกผู้พิการให้มาขึ้นสิทธิบัตรทอง เพื่อการเข้าถึงบริการการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม (สิทธิ พิการสามารถขอรับสนับสนุนอุปกรณ์ช่วยเหลือโดยมิได้เสียค่าใช้จ่าย สะดวก รวดเร็วกว่า) มี ข้อตกลง

- ความใส่ใจของผู้พิการและผู้ดูแล
- เน้นการสร้าง ความเข้าใจสร้างความตระหนักกับผู้ดูแล ถึงเรื่องของสิทธิการเข้าถึงของผู้พิการ

***ทำอย่างไรให้ผู้พิการ ผู้ดูแล ให้เกิดความตระหนักรู้ เรื่องการเข้าถึงสิทธิผู้พิการ การเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือการประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การตรวจวินิจฉัยพฤติกรรมกรกิน การใช้ชีวิต อย่างถูกต้อง มองเรื่องของการอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้อง

- การเข้าถึงซึ่งสิทธิผู้พิการอาจจะต้องให้ความรู้เรื่องสิทธิบัตรทองประเภทต่างๆในที่ประชุมประจำหมู่บ้าน ในทุกหมู่บ้าน เพื่อประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสิทธิบัตรทองประเภทต่างๆและขั้นตอนการขอรับบริการ และสิทธิต่างๆที่พึงมีและพึงได้

2.การดูแลตนเองและการดูแลของผู้ดูแล

สร้างระบบการดูแลตนเองเริ่มจากการสร้างความเข้าใจกับผู้ดูแลของพิการและเชื่อมโยงกับการทำงานของสม.ในพื้นที่ และรพ.สต.โดยการจัดอบรมแกนนำผู้ดูแลผู้พิการในชุมชน ชมรมผู้สูงอายุเพื่อนช่วยเพื่อน

- **อาชีพ** สามารถจัดกลุ่มมีดังนี้

- 1) จักรสาน(งานฝีมือ)
- 2) เลี้ยงสัตว์
- 3) ค้าขาย
- 4) ก่อสร้าง
- 5) นวด

ปัจจัยในเรื่องของอาชีพ ได้แก่ ตลาด , ทุน, อุปกรณ์ ,ความรู้

การที่จะส่งเสริมอาชีพให้กับคนพิการแล้วประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายปัจจัย ได้แก่

ตลาด ผลผลิตหรือความรู้ความสามารถที่คนพิการมีหลังจากการเรียนรู้หรืออบรม มีตลาดรองรับหรือไม่ เพราะการตลาดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เราสามารถผลิตสิ่งของ ผลผลิต หรือมีทักษะความรู้ความชำนาญต่างๆ หากผลผลิตเหล่านั้นไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแล้ว ทุกสิ่งที่เราทำมาก็ไม่เกิดประโยชน์ ดังนั้นหากเราจะทำอะไรต้องคำนึงถึงตลาดเป็นอันดับแรก และเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานควรร่วมมือการวางแผนเกี่ยวกับการตลาดให้เป็นอย่างดียิ่ง

ทุน หรือ งบประมาณ การส่งเสริมอาชีพหรือการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ จะต้องต้องมีเงินเป็นปัจจัยในการดำเนินงาน สำหรับใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม หากไม่มีเงินทุนก็ไม่สามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้

อุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนรู้หรือการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเครื่องมือบางอย่างอาจมีราคาสูง แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้ ก็ต้องหามาใช้ให้ได้ไม่ว่าจะเป็นได้มาโดยวิธีการซื้อ ขอบริจาค ฯลฯ ในการดำเนินงานจึงต้องมีการจัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ /เครื่องมือต่างให้พร้อมด้วย

องค์ความรู้ การจัดหาผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ หรือผู้ที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ มาเป็นวิทยากร/ครูผู้ให้ความรู้ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง จะทำให้ผู้เรียนมีความเคารพนับถือ และได้รับความรู้เพิ่มเติมที่ ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง

จากผลการสำรวจ พบว่า ผู้พิการมีความต้องการอาชีพที่แตกต่างกันออกไป สามารถสรุปได้ดังนี้

อาชีพนวด จำนวน 3 คน แนวทางทำงานต่อเรียนร่วมกับโครงการศูนย์การฝึกอาชีพของ กศน.ตำบลแม่สุก ครู กศน.ตำบล ที่รับผิดชอบในแต่ละตำบล มีการจัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของแต่ละตำบล เช่น กศน.ตำบลแม่สุก ได้การจัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน วิชาการนวดแผนไทยให้กับผู้สนใจ สำหรับกลุ่มเป้าหมายคนพิการที่มีความต้องการเรียนในรายวิชาการนวดแผนไทย ทางกลุ่มครูผู้สอนจะประสานงานกับครู กศน.ตำบลแม่สุก ให้รับ คนพิการกลุ่มนี้เข้าเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าว หากคนพิการไม่สะดวกที่จะเรียนที่ กศน.ตำบลแม่สุก ซึ่งมีระยะทางไกล อาจมีการนำ

วิทยากรมาสอนในพื้นที่ และหาผู้ที่มีความสนใจในเรื่องการนวดแผนไทยมาเรียนด้วย กลุ่มเป้าหมายไม่ใช่คนพิการทั้งหมดก็ได้ เช่นผู้สูงอายุ แม่บ้านที่ต้องการวิธีการนวดเพื่อนวดให้กับคนในครอบครัว เป็นต้น

อาชีพจักรสาน จำนวน 5 คน และ**การเลี้ยงสัตว์**จำนวน 20 คน (ผู้พิการมีทักษะพื้นฐานเรื่องของการจักรสาน การเลี้ยงสัตว์อยู่) ตีความเรื่องของอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมหรือไม่? วิเคราะห์เพิ่มเรื่องผลิตภัณฑ์ที่ตลาดรองรับ และมองกลุ่มเป้าหมายไปยังกลุ่มผู้สูงอายุเน้นในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพ การให้ความรู้เช่น การเลี้ยงสัตว์การดูแลที่ถูกต้อง วิถี แนวทางการทำงานต่อหาหรือสร้างรูปแบบการจัดการการส่งต่อสินค้า เรื่องของวงจรตลาด ผลิตภัณฑ์ที่ตลาดรองรับ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้หน่วยงาน เจ้าภาพหลัก กศน. ร่วมกับ อบต.

อาชีพค้าขาย จำนวน 1 คนต้องการขายล็อตเตอรี่ แนวทางการทำงานต่อชี้แนวทางให้ผู้พิการเข้าใจถึงกระบวนการเข้าถึงการขายล็อตเตอรี่และเสนอแนวทางอื่นๆ ให้กับผู้พิการ

อาชีพก่อสร้าง จำนวน 1 คนหรืออาจจะเป็นผู้พิการรายอื่นๆที่ สนใจ แนวทางการทำงานต่อเชื่อมโยงกับโรงเรียนฝึกอาชีพ จ.เชียงใหม่ ซึ่งให้ผู้พิการสามารถเรียนรู้ได้

☐ **ปัญหาและอุปสรรค**

- ไม่มี

☐ **กิจกรรมที่จะทำต่อไป**

- เวทีที่ 8 เวทีสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 และจัดทำรายงานความก้าวหน้า ระยะที่ 1

 กิจกรรมที่ 8 เวทีสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 และจัดทำรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แจ้ห่ม ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 32 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 4 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 4 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 22 คน

1. รายละเอียดของกิจกรรม

วัตถุประสงค์การประชุม

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1

2. การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ **ประเด็นที่หารือในเวที**

1. สรุปผลการดำเนินงานเวทีที่ 7 แก่ผู้เข้าร่วมประชุม
2. สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่ 1

□ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงที่แรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว กล่าวเปิดการประชุมเวทีที่ 8 เพื่อรายงานผลการดำเนินงานระยะที่ 1 ที่ผ่านมามาตั้งจุดเริ่มต้น ขั้นตอนการทำงานก่อนการทำวิจัย จนกระทั่งสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

○ จุดเริ่มต้น

ผอ.อำเภอ ช่างเกวียน มีความคิด และความต้องการที่จะให้มีโครงการวิจัยสักอย่างหนึ่ง ในพื้นที่ อ.แจ้ห่ม จึงได้ติดต่อและประสานกับทาง สกว.ลำปาง ถึงความเป็นไปได้ที่จะทำการวิจัยในพื้นที่ อ.แจ้ห่ม และ สกว.ลำปาง ก็ให้คำแนะนำ การสนับสนุน และให้คำชี้แนะ ในขั้นตอนการที่จะทำโครงการวิจัย

○ กิจกรรมก่อนการดำเนินการวิจัย

1. บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม ร่วมกันประชุมวางแผนเกี่ยวกับการที่จะเริ่มทำโครงการวิจัย ชุมชน เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2556. ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

2. **จัดการอบรมเรื่อง** หัวใจกระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยวิทยากร จาก สำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง ให้ความรู้แก่บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม ในเรื่องวิธีการเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย วันที่ 22 สิงหาคม 2556 (ช่วงเช้า) กศน.อำเภอแจ้ห่ม

3. ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ลงพื้นที่ครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย วันที่ 22 สิงหาคม 2556 (ช่วงบ่าย) ศาลาหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก

4. ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมาย วันที่ 2 กันยายน 2556 บ้านผู้ใหญ่บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก ปัญหาที่พบ

- ส่วนใหญ่ คือหนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย
- ปัญหาทางการเกษตร เช่น ต้นทุนการผลิตสูง อันตรายจากสารเคมี สภาพภูมิอากาศ ฯลฯ
- คนพิการยังขาดได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควร การเป็นภาระของครอบครัวและสังคม

5. ลงพื้นที่ ครั้งที่ 3 ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม และ ทีม สกว.ลำปาง เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะคนพิการและผู้ดูแล วันที่ 13 กันยายน 2556 บ้านผู้ใหญ่บ้านใหม่สามัคคี ต.แม่สุก ปัญหาที่พบ

- กลุ่มคนพิการและผู้ดูแลมาร่วมน้อยมาก ประมาณ 5 คน
- ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้นำเท่าที่ควร

ทีมงาน กศน.อ.แจ้ห่ม ประชุมร่วมกันเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย ใหม่ เป็น คนพิการ หมู่ที่ 1 ต.ปงดอน

6. ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม ลงพื้นที่ครั้งที่ 4 เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล วันที่ 4 ตุลาคม 2556 ศาลาหมู่บ้าน บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 ต.ปงดอน

7. ทีม กศน.อ.แจ้ห่ม + ทีม สกว.ลำปาง ลงพื้นที่ครั้งที่ 5 เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล โดยได้รับการสนับสนุนจาก กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน,เจ้าหน้าที่จาก อบต. และเจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. ตำบลปงดอน วันที่ 7 ตุลาคม 2556 ศาลาหมู่บ้าน บ้านแม่ตาใน หมู่ที่ 6 ต.ปงดอน

8. ตั้งทีมทีมวิจัย และร่วมกันวางแผนเขียนโครงร่างงานวิจัยเพื่อเตรียมเสนอ คณะกรรมการ สกว

9. การหาแหล่งข้อมูล ความรู้ ระหว่างการเขียนโครงร่างงานวิจัยชุมชน

- ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา วันที่ 25 ตุลาคม 2556 ณ บ้านฮวก

หมู่ 3 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

- อบรมเชิงปฏิบัติการ “การบริหารจัดการโครงการ Project Management” วันที่ 28 – 29 พฤศจิกายน 2556 ณ บ้านกลางดอยริสอร์ท อ. หางดง จ. เชียงใหม่

- ร่วมเวที “6 วัสนา วิจัยท้องถิ่น วิชาการรับใช้สังคมสู่การใช้ประโยชน์ทางการศึกษา” วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557 ณ อาคารบริหารธุรกิจ ม. เนชั่น ลำปาง

10. ทีมวิจัยร่วมกันเขียนโครงร่างวิจัยฉบับสมบูรณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่ สกว.ลำปาง เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา

11. เสนอโครงร่างงานวิจัย เพื่อรอพิจารณาอนุมัติโครงการ

12. ได้รับการอนุมัติโครงการวิจัย ลงนามสัญญาการจัดทำโครงการวิจัย วันที่ 13 มิถุนายน 2557 ณ กศน.อำเภอแม่จัน

ช่วงที่สอง ตัวแทนครู กศน.อำเภอแม่จัน นายประกาศิต หน้าขาว นำเสนอรายงานผลการดำเนินงานระยะที่ 1 ตั้งแต่การจัดเวทีที่ 1 ถึง เวทีที่ 8 หลังจากได้รับการอนุมัติโครงการแล้ว ขั้นตอนในการดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

1. ประชุมวางแผนงานก่อนการจัดเวทีตามแผนโครงการวิจัย โดย ผอ.อำภรณ์ ช่างเกวียน ผอ. กศน.อำเภอแม่จัน ร่วมด้วยคณะทีมวิจัย และที่ปรึกษาโครงการ เพื่อสร้างความเข้าใจและวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป
2. ดำเนินการจัดเวทีที่ 1 เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมกับชุมชน ในวันที่ 20 มิถุนายน 2557 ณ ศาลาเอนกประสงค์ ม.6 วัดบ้านแม่ตาใน
3. เวทีที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคณพิการ ในวันที่ 30 มิถุนายน 2557 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน
4. เวทีที่ 2 ครั้งที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคณพิการ ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน
5. เวทีที่ 3 เวทีค้นหารูปแบบ และสร้างเครื่องมือในการสืบค้นคณพิการในพื้นที่ ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2557 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน
6. เวทีที่ 4 เวทีลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากคณพิการและผู้ดูแล ในวันที่ 15 สิงหาคม 2557 หมู่ 1 และ หมู่ 6 ตำบลปงดอน
7. เวทีที่ 5 เวทีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการออกพื้นที่สำรวจข้อมูลคณพิการ จากเวทีที่ 4 ในวันที่ 16 เดือนตุลาคม 2557 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน
8. เวทีที่ 6 เวทีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผู้พิการและผู้ดูแลจากการลงพื้นที่ และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ในวันที่ 20 เดือนมกราคม 2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน
9. เวทีที่ 7 เวทีจำแนกข้อมูลที่ได้เพื่อหาประเด็นร่วมและประเด็นเฉพาะ ในวันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อ.แม่จัน

ซึ่งข้อมูลต่างๆที่รับจากการจัดแต่ละเวทีนั้นได้สรุปในผลการดำเนินงานแต่ละเวทีอย่างชัดเจนแล้ว

ช่วงที่สาม ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ร่วมกันวางแผนกำหนดการจัดเวทีกิจกรรมแต่ละเวทีของการทำวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

เวทีที่ 1 ทบทวนแนวทางการดำเนินงานในระยะที่ 1 กำหนดประชุมวันที่ 10 มีนาคม 2558 ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม

เวทีที่ 2 เชิญผู้เชี่ยวชาญมาสอน มาเป็นวิทยากร มาแนะนำให้ความรู้ กำหนดประชุมครั้งที่ 1 วันที่ 24 มีนาคม 2558

กำหนดประชุมครั้งที่ 2 วันที่ 28 เมษายน 2558 เวทีที่ 3 วางแผนจัดกิจกรรม

กำหนดประชุมครั้งที่ 1 วันที่ 12 พฤษภาคม 2558

กำหนดประชุมครั้งที่ 2 วันที่ 26 พฤษภาคม 2558

เวทีที่ 4 ลงพื้นที่จริง (รอสรุปจากที่ประชุมในเวทีที่ 3)

เวทีที่ 5 นิเทศ ติดตาม

เวทีที่ 6 สรุปภาพรวมในระยะที่ 2 ทั้งหมด กำหนดประชุมครั้งที่ 1 วันที่ 8 กันยายน 2558

ครั้งที่ 2 วันที่ 22 กันยายน 2558

เวทีที่ 7 ขยายกิจกรรมที่ได้สุ่มพื้นที่อื่น กำหนดประชุมวันที่ 29 กันยายน 2558

เวทีที่ 8 สรุปทั้งหมดในระยะที่ 2 กำหนดประชุมวันที่ 13 ตุลาคม 2558

หลังจากการวางแผนการจัดกิจกรรมในระยะที่ 2 แล้ว ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว เปิดโอกาสให้คณะที่มีวิจัยทุกคนได้เสนอความคิดเห็นในสิ่งที่พบเห็นในระหว่างการดำเนินงานระยะที่ 1 หรือแนวทางในการดำเนินงานในระยะที่ 2 พบว่า

ตัวแทนผู้พิการ แสดงความคิดเห็นว่า ในการดำเนินงานระยะที่ 2 ควรลดภาระกิจที่จะปฏิบัติให้น้อยลง โดยเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการช่วยเหลือคนพิการให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงและปัญหาที่ประสบอยู่จริงก่อนเพราะเกรงว่าเวลาในการดำเนินงานจะยืดเยื้อไม่เพียงพอจนทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ สิ่งสำคัญคือการสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้พิการในชุมชนเกี่ยวกับการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วย

ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้พิการในระยะที่ 2 นั้น ทีมวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันคิดวิเคราะห์และวางแผนเกี่ยวกับช่องทางตลาด และให้ความรู้ก่อนการส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพราะหากมีการส่งเสริมอาชีพนั้นแล้วแต่ไม่มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืนและไม่สามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ โดยแท้จริง การส่งเสริมอาชีพควรจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้พิการ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สามารถอยู่ในสังคมได้ และการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายควรให้ความช่วยเหลือกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดก่อน แต่ก็ไม่ใช่ทั้งคนส่วนน้อย ตามความเหมาะสม

ตัวแทน รพ.สต. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพว่า ควรเป็นอาชีพที่กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการและสนใจที่แท้จริง

ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว ขอฝากแนวทางการดำเนินงานในระยะที่ 2 ต่อไป เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทุกข้อมูลที่ได้รับการเสนอมาเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในงานวิจัยนี้ต่อไป

☐ ปัญหาและอุปสรรค

- การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทำให้ต้องขยายระยะเวลาการดำเนินงานออกไป

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

งานวิจัยในระยะที่ 2 เวทีที่ 1 ทบทวนแนวทางที่ได้จากการดำเนินงานระยะที่ 1 และจำแนกวิธีการจัดการปัญหา ในวันที่ 10 มีนาคม 2558 ณ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม

.....

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อค้นหาแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านตาโน หมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

การดำเนินงานในระยะที่ 2 ทีมวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงนักวิจัย และเพิ่มเติมที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้นับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2556 เป็นต้นไป (อ้างถึงหนังสือ ที่ นร 6210/1549/2556 ลงวันที่ 6 กันยายน 2556) และได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

 กิจกรรมที่ 1 เวทีทบทวนแนวทางที่ได้จากการดำเนินงานระยะที่ 1 และจำแนกวิธีการจัดการปัญหา วันที่ 7 เดือน เมษายน พ.ศ.2558 สถานที่ กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 3 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 3 คน ทีมนักวิจัย จำนวน 10 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวนข้อมูล/แนวทางการดำเนินงานที่ได้จากการดำเนินงานในระยะที่ 1
2. เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และความต้องการของคนพิการตามข้อมูลที่ได้รับ

การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. การประเมินผลการทำงานในช่วงระยะที่ 1 เพื่อพัฒนางานทำงานในระยะที่ 2
2. การแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงาน เพื่อเป็นแกนนำในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

ช่วงแรก

ครูประกาศิต : กล่าวทบทวนกระบวนการทำงานในระยะที่ 1 โดยมีระยะเวลาดำเนินงานทั้งหมดประมาณ 9 เดือน 8 เวที คือ

- เวทีที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์
- เวทีที่ 2 สืบค้นประเด็นปัญหา
- เวทีที่ 3 ค้นหารูปแบบเครื่องก่อนลงพื้นที่
- เวทีที่ 4 ลงพื้นที่ออกเก็บข้อมูล
- เวทีที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล
- เวทีที่ 6 รวบรวมข้อมูล
- เวทีที่ 7 จำแนกข้อมูล
- เวทีที่ 8 สรุป

ข้อมูลโดยรวมในระยะที่ 1

1. ข้อมูลทั่วไป

คนพิการเพศชาย มากกว่า เพศหญิง ช่วงอายุที่พบความพิการมากที่สุด คือ 20 – 56 ปี โดยสถิติจาก อบต.ปงดอน ในระยะเวลา 5 ปี พบว่ามีผู้พิการเพิ่มมากขึ้น

แนวทางแก้ไข : การจัดอบรมให้กับชาวบ้านเพื่อเตรียมพร้อมและป้องกันการเกิดความพิการที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองและชุมชน

2. กรณีบัตรประจำตัวและการพบความพิการ

2.1 ส่วนใหญ่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้ว

2.2 ผู้ที่ไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการ เนื่องจาก ผู้ดูแลคนพิการไม่ทราบวิธีการขอบัตรประจำตัวคนพิการ และยังไม่ทราบความพิการที่ชัดเจน

สาเหตุของความพิการ มี 2 ประการคือ 1. ตั้งแต่แรกเกิด 2. เกิดขึ้นภายหลัง จากอุบัติเหตุและความเสื่อมของร่างกายตามช่วงอายุรวมไปถึงการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

แนวทางแก้ไข : - อบรมเรื่องสิทธิสำหรับคนพิการ

- การวางแผนการมีบุตร
- การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ
- การป้องกันอุบัติเหตุ

3. ทักษะการประกอบอาชีพ

3.1 มีทักษะ : แค่เบื้องต้น แต่ไม่สามารถนำมาเป็นอาชีพหลักได้

3.2 ไม่มีทักษะ : 67.65 เปอร์เซ็นต์

แนวทางการแก้ไข : อบรมเพิ่มทักษะในวิชาชีพระยะสั้น/ยาว ตามความต้องการของคนพิการ

4 . การพบแพทย์และการฟื้นฟู

คนพิการไม่ค่อยเข้าพบแพทย์ อันเนื่องมาจาก ระยะทางในการเดินทางไป รพ.หรือ รพ.สต. ไม่สะดวก และความรู้หรือไม่เข้าใจ

แนวทางแก้ไข : อบรมสิทธิคนพิการและการอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ของ รพ.อำเภอแจ้ห่ม รพ.สต.ปงดอน อบต.ปงดอน และ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

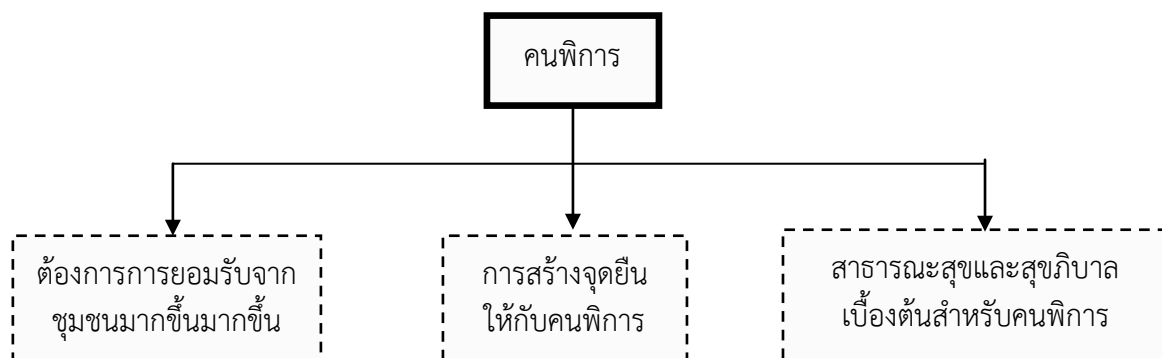
5. การศึกษา

คนพิการส่วนใหญ่ เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ อยากพัฒนาตนเองให้มีอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตโดยการพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น

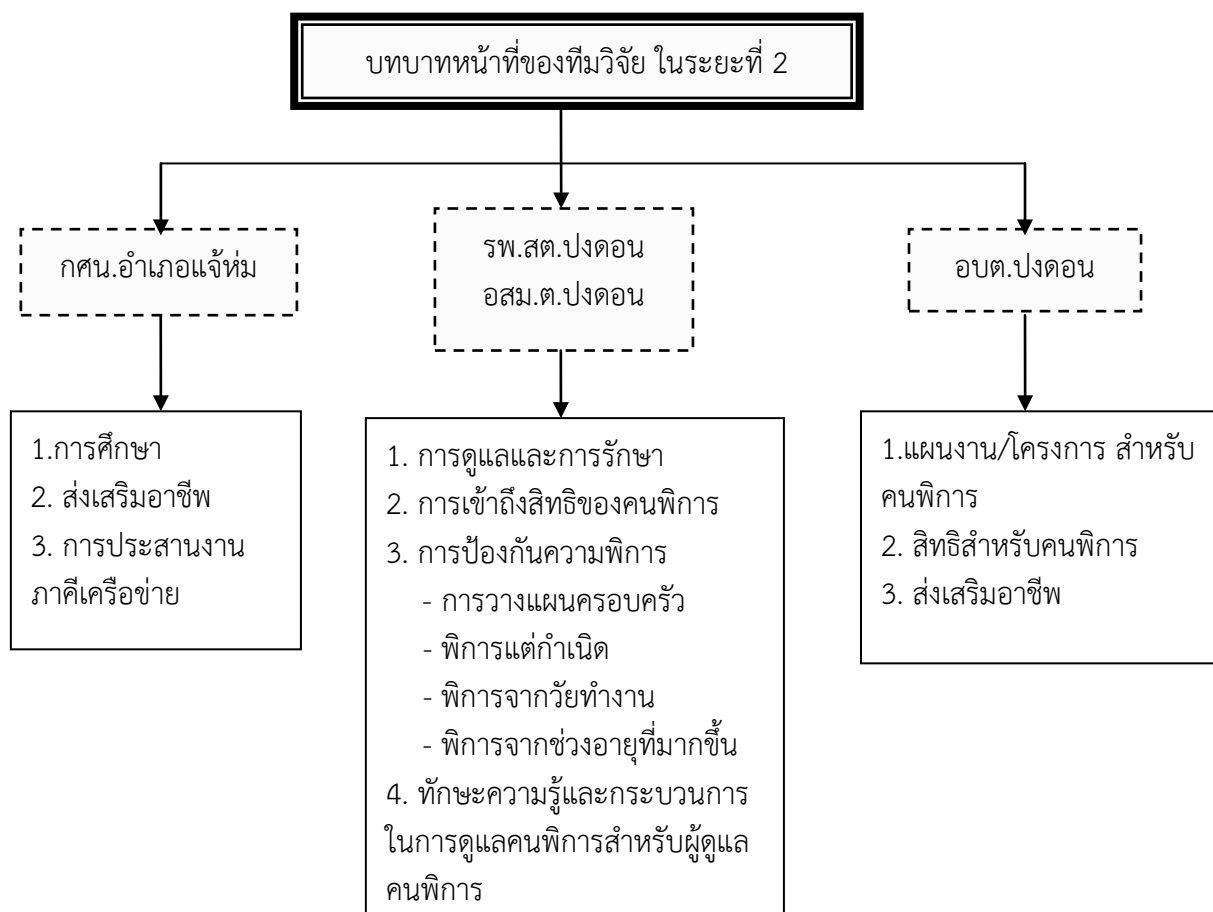
ช่วงที่สอง

ตามที่ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้ทราบข้อมูลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาในช่วงระยะที่ 1 และเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการปฏิบัติงานที่จะเกิดขึ้นในระยะที่ 2 ได้ข้อสรุปดังนี้

1. คนพิการ

3. จากทีมวิจัยและคณะผู้เข้าร่วมประชุม

3. แนวทางการเรียนรู้เพิ่มเติม

3.1 คนพิการในพื้นที่

3.2 กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ

- ผู้สูงอายุ
- เด็กและเยาวชน

☐ ปัญหาและอุปสรรค

-

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

ระยะที่ 2 เวทีที่ 2 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาจัดการปัญหา (ออกแบบแนวทางแก้ปัญหา) ณ อบต.ปงดอน ในวันที่ 23 เมษายน 2558 เวลา 09.00 น.

กิจกรรมที่ 2 เวทีประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาจัดการปัญหา (วางแผนออกแบบแนวทางแก้ปัญหา) วันที่ 24 เดือน เมษายน พ.ศ.2558 สถานที่ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งหมด 18 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจาก ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 4 คน ทีม นักวิจัย จำนวน 10 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อได้ทีมงานในการจัดกิจกรรมที่มีความพร้อม ความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตรงด้าน

2. การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

ทีมงานวิจัยแสดงความคิดเห็นเพื่อจะประสานขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานที่มีความพร้อม ความชำนาญ ในการจัดกิจกรรมแต่ละด้านช่วยจัดกิจกรรมร่วมกับทีมวิจัย และหาหน่วยงานหลักในการเป็นเจ้าภาพงานในแต่ละกิจกรรมซึ่งมีข้อมูลบางส่วนจากงานระยะที่ 2 เวทีที่ 1

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงที่แรก หัวหน้าโครงการวิจัย โดย นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน กล่าวเปิดการประชุมในครั้งนี้นี้ตั้งนี้เป็นเวทีที่ให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็นว่า หน่วยงาน หรือผู้ที่มีความชำนาญ เหมาะสมที่จะเป็นแม่ข่ายในการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ด้านจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้พิการ และผู้ดูแล และเสนอกิจกรรมที่จะตอบสนองความต้องการได้จริงของผู้พิการ และอาจมีการประสานขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานอื่นที่ไม่ได้ทำงานวิจัยร่วม ที่มีความพร้อม ความชำนาญในการจัดกิจกรรมแต่ละด้านมาช่วยจัดกิจกรรมร่วมกับทีมวิจัยต่อไป

นายประภาศิต หน้าขาว เลขฯโครงการวิจัย ทำหน้าที่เป็นพิธีกรดำเนินกิจกรรม ได้ทบทวนถึงความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแลทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านสาธารณสุข ,ด้านสิทธิ, ด้านอาชีพ และด้านการศึกษา ได้สอบถามนักวิจัยถึงอดีตที่ผ่านมา ได้มีการส่งเสริม ช่วยเหลือผู้พิการและผู้ดูแลอย่างไร

คุณหมอสายพิน อ่ำเจริญ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.สต.ปงดอน ได้อธิบายถึงงานที่ทำอยู่กับผู้พิการในพื้นที่ ได้แก่ การจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแลในเรื่องการดูแลผู้พิการติดเตียง การกายภาพบำบัดแก่ผู้พิการทางร่างกาย การออกพื้นที่เยี่ยมผู้พิการที่บ้าน และการติดตามดูแลผู้พิการที่บ้านโดย อสม.

คุณจิรัฐติกา นราทิพย์วัลย์ นักพัฒนาชุมชน อบต.ปงดอน ได้กล่าวเรื่องการดูแลด้านสวัสดิการ และสิทธิของผู้พิการและผู้ดูแลควรได้รับ ได้มีการจัดอบรมร่วมกับ รพ.สต.ปงดอน ในเรื่อง การให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแลในด้านสิทธิต่าง ๆ ในทุกปี และมีการประชาสัมพันธ์โดยให้ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านประกาศผ่านหอกระจายเสียงชุมชนเมื่อมีงานหรือโครงการใหม่ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในตำบล

ครูสุรางค์ ขันดี ครูผู้สอนคนพิการ กศน.อำเภอแจ้ห่ม รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนผู้พิการตำบลปงดอน ได้กล่าวถึงเรื่องการศึกษาเพื่อผู้พิการในพื้นที่ ได้มีการจัดการสอนให้กับผู้พิการที่มีความต้องการเรียนทั้งหมดจำนวน 10 คน เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ,มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจัดการเรียนที่บ้านของผู้พิการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และผู้พิการที่สนใจอยากเรียนหนังสือก็สามารถสมัครเรียนได้

นายประภาศิต หน้าขาว เลขฯโครงการวิจัย ได้กล่าวถึงงานด้านอาชีพ ที่ทาง กศน.อำเภอแจ้ห่ม มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชนทุกคนในทุกตำบลของอำเภอแจ้ห่มในทุกๆปี ซึ่งมีงบประมาณพอสมควรที่จะสามารถจัดการศึกษาด้านอาชีพให้กับผู้พิการและผู้ดูแล

ช่วงที่สอง

นายประภาศิต หน้าขาว เลขฯโครงการวิจัย ได้นำเสนอในที่ประชุมหลังจากที่แต่ละท่านได้กล่าวถึงงานที่ทำอยู่ เห็นว่าในความต้องการแต่ละด้านของผู้พิการและผู้ดูแล มีหน่วยงานแต่ละหน่วยงานทำงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมออยู่แล้ว และเสนอว่า ในแต่ละงานทั้ง 4 ด้านควรมีผู้รับผิดชอบหลัก ดังนี้

ด้านสาธารณสุข	ผู้รับผิดชอบหลักคือ รพ.สต.ปงดอน
ด้านสิทธิ	ผู้รับผิดชอบหลักคือ อบต.ปงดอน
ด้านอาชีพและการศึกษา	ผู้รับผิดชอบหลักคือ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

ทุกคนในที่ประชุมเห็นสมควรทุกคน

นายประภาศิต หน้าขาว เลขฯโครงการวิจัย ชวนให้นักวิจัยแสดงความคิดเห็นในการเลือกกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล โดยแยกทีละด้านก่อนที่จะไปนำเสนองานสแกนพิการและผู้ดูแลในพื้นที่เป้าหมายในเวทีต่อไป ดังนี้

1 ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ ผู้รับผิดชอบหลักคือ กศน.อำเภอแจ้ห่ม ในที่ประชุมเห็นควรว่า การจัดการศึกษาให้กับผู้พิการมีความเหมาะสมดีอยู่แล้วเพราะเป็นการเรียนที่บ้านของผู้พิการเอง จำนวนครูผู้สอนก็ยังเพียงพอ เนื่องจากผู้พิการในตำบลที่สามารถเรียนหนังสือได้มีน้อย เพราะส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่วัยชรา และหากผู้พิการต้องการเรียนหนังสือเพื่ออ่าน

ออกเขียนได้ สามารถติดต่อประสานมายัง กศน.อำเภอแจ้ห่มได้โดยตรง กศน.จะให้ครูไปจัดการเรียนการสอน

2.ด้านการเข้าถึงสิทธิ ผู้รับผิดชอบหลักคือ อบต.ปงดอน และที่ประชุมเห็นสมควรกับการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเรื่องสิทธิต่างๆของผู้พิการ ของ อบต.ปงดอน ตัวแทนผู้พิการ นายสุคำ เอื้อเก่ง หัวหน้าโครงการวิจัย ได้เสนอแนะให้ อบต.ปงดอน ควรให้ความรู้แก่คนพิการและผู้ดูแลไปที่ละหมู่บ้านและทุกปี เนื่องจากหากมีการให้ความรู้ในภาพรวมตำบล อาจจะทำให้ไม่ทั่วถึง และเสนอว่าการจัดอบรมครั้งต่อไปในเรื่องสิทธิเดิม มีคุณจิรัฐติกาล นราทิพย์วัลย์ นักพัฒนาชุมชน อบต.ปงดอน เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องสิทธิต่างๆ แล้วนั้น ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิการกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพของผู้พิการและผู้ดูแลด้วย โดยเสนอแนะให้ ผศ.พจน์ปรีชา คำมี เป็นวิทยากรให้ความรู้ เนื่องจากอาจารย์มีความถนัดในงานกลุ่มเป้าหมายพิเศษ(คนพิการ) และในที่ประชุมเห็นด้วย อบต. จะมีการจัดกำหนดการอบรมและมีการเพิ่มเนื้อหาการอบรมต่อไป

3.ด้านการส่งเสริมอาชีพ ผู้รับผิดชอบหลักคือ กศน.อำเภอแจ้ห่ม จากการผลสำรวจความต้องการด้านอาชีพ ส่วนใหญ่ผู้พิการและผู้ดูแลต่างมีความต้องการให้ตนเองมีรายได้จากการมีอาชีพ แต่ไม่ได้รับะบอบอาชีพที่ชัดเจน เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในการหาอาชีพด้วยตนเอง มีบางส่วนระบุอาชีพชัดเจน เช่น การเลี้ยงสัตว์(ไก่พันธุ์ไข่ หมู ปลา วัว) ,การปลูกพืชผัก , การเพาะเห็ดนางฟ้า, การจักสาน ,การนวดแผนไทย,การขยายพันธุ์พืช ฯลฯ ซึ่งบางอาชีพผู้พิการต้องการจริงแต่ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ให้ได้ เมื่อร่วมกันวิเคราะห์ในเรื่อง ศักยภาพ ความพิการ ไม่สามารถทำได้ จึงได้ร่วมกันเลือกจัด กิจกรรมที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้ที่ผู้พิการจะสามารถทำได้จริง และเกิดอาชีพมีรายได้จริง

ที่ประชุมมีความเห็นตรงกันในการเลือกจัดกิจกรรมอาชีพที่มีความเหมาะสมทั้งที่มาจากความต้องการที่แท้จริงจากผู้พิการและผู้ดูแล และมาจากที่ประชุมเสนอ ได้แก่

1. การเพาะเห็ดนางฟ้า
2. การขยายพันธุ์พืช
3. การทำอาหารไก่ไข่แบบอินทรีย์
4. การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อกำจัดเศษอาหารในครัวเรือน

และมีการวางแผนร่วมกันต่อไป

4.ด้านสาธารณสุขและการดูแลรักษา ผู้รับผิดชอบหลักคือ รพ.สต.ปงดอน ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของผู้พิการในตำบล เยี่ยมเยียนผู้ป่วย ให้ความรู้ มีการจัดอบรมร่วมกับ อบต.มาอย่างต่อเนื่อง ที่ประชุมเสนอ ควรให้ กศน.อำเภอแจ้ห่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ด้วย เพื่อนักวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่โครงการวิจัยจัด

เนื้อหา และรายละเอียดในการจัดอบรมช่วงเช้า การให้ความรู้ในเรื่องสิทธิที่ผู้พิการและผู้ดูแลควรรู้ เช่น การยื่นขอทำบัตรผู้พิการ การขออุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ เป็นต้น โดยคุณจิรัฐติกาล นราทิพย์วัลย์ นักพัฒนาชุมชน อบต.ปงดอน เป็นผู้ให้ความรู้ และสิทธิในการกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ โดย ผศ.พจน์ปรีชา คำมี ที่ปรึกษาโครงการวิจัย,การกายภาพบำบัดผู้พิการที่ประสบอุบัติเหตุทางร่างกาย โดยเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลแจ้ห่ม

ช่วงบ่าย ได้มอบหมายให้ทีมครู กศน.แจ้ห่ม ได้ดำเนินจัดกิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งครูและตัวแทนผู้พิการนักวิจัยหลัก ออกเป็น 5 กลุ่ม และแบ่งผู้พิการและผู้ดูแลทั้งหมดออกเป็น 5 กลุ่ม โดยแบ่งตามหมู่บ้านของผู้พิการ

กิจกรรมกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่างๆตามหัวข้อที่กำหนด แล้วให้ตัวแทนออกมา
นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยกำหนดหัวข้อ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในชีวิต
2. ความต้องการให้ช่วยเหลือ
3. ความภาคภูมิใจ
4. วิธีการให้กำลังใจผู้อื่น

☐ ปัญหาและอุปสรรค

-

☐ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

เวทีนำเสนอข้อมูลจากที่ประชุม และวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้พิการและผู้ดูแล และ
หน่วยงานที่ประสาน ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องเช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์กรความรู้ และการจัดการ
ตนเองหรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ณ ศาลาเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านแม่ตาโน ในวันที่ 16
เดือน มิถุนายน พ.ศ.2558

 กิจกรรมที่ 3 เวทีวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
เช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์กรความรู้ และการจัดการตนเองหรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วันที่ 16
เดือน มิถุนายน พ.ศ.2558 สถานที่ โรงเรียนบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 57 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน
1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทน
จาก ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 40 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 10
คน

วัตถุประสงค์การลงพื้นที่

1. เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม
2. เพื่อให้ได้รูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมทั้ง 4 ประเด็นหรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

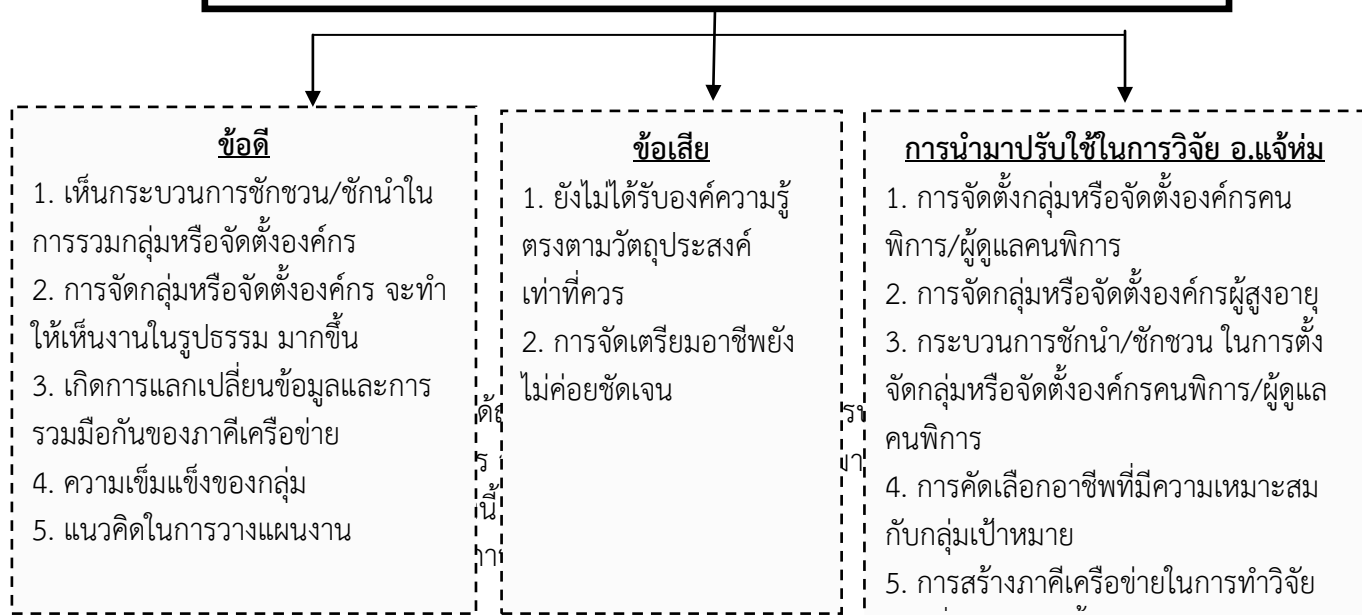
1. การถอดบทเรียน จากการไปศึกษาดูงาน ณ. บ้านหวด ตำบลบ้านหวด อำเภองาว
จังหวัดลำปาง
2. การคัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตามความต้องการของคนพิการและ
ผู้ดูแลคนพิการ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

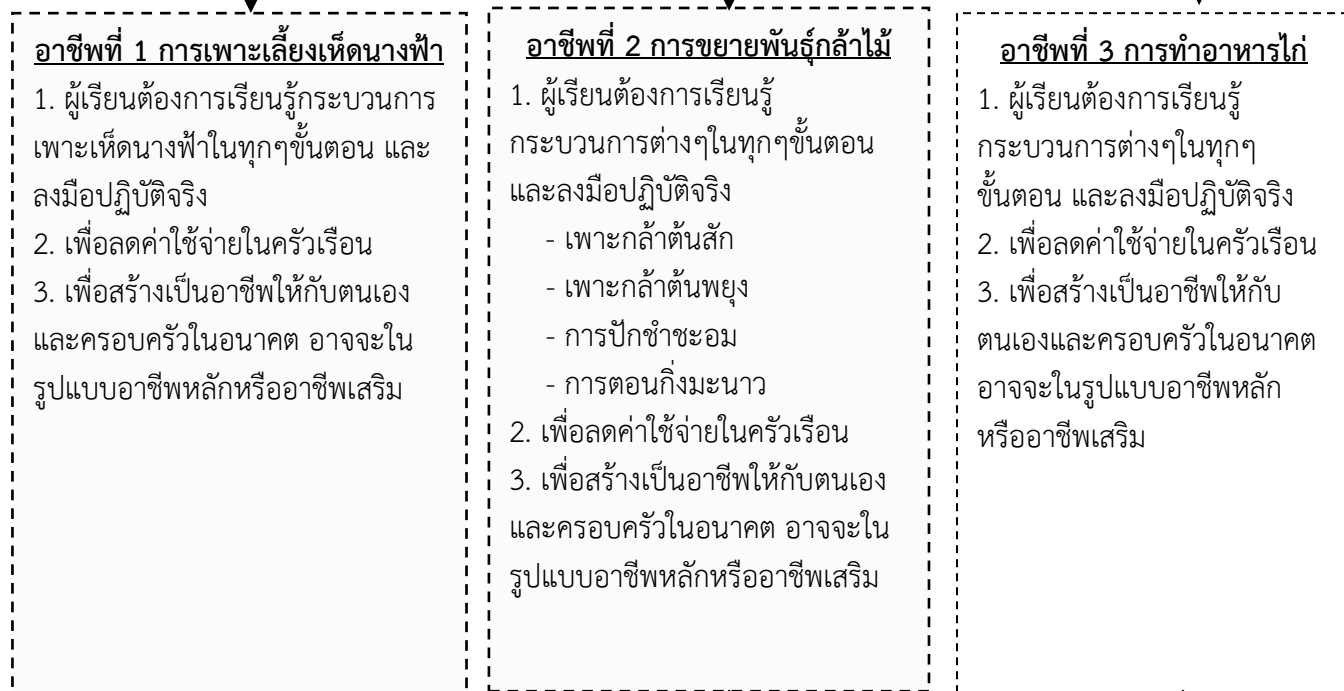
ช่วงแรก

ทีมวิจัย : ชวนคิดทบทวนถึงการไปศึกษาดูงาน ณ. บ้านหวด ตำบลบ้านหวด อำเภองาว
จังหวัดลำปาง ว่าได้รับ องค์กรความรู้ เห็นข้อดี ข้อเสีย แล้วสามารถนำมาปรับใช้กับ
การวิจัย ในครั้งนี้ได้อย่างไรบ้าง

สรุปผลการถอดบทเรียน จากการศึกษาดูงาน ณ. บ้านหวด ตำบลบ้านหวด อำเภองาว

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

กศน.อำเภोज้ำห่ม
รับผิดชอบโครงการ
และทำหลักสูตรรองรับ

2. จากทีมวิจัยและคณะผู้เข้าร่วมประชุม

3. แนวทางการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 3.1 คนพิการในพื้นที่
- 3.2 กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ
 - ผู้สูงอายุ
 - เด็กและเยาวชน

ในการนำเสนอกิจกรรมที่จะได้เรียนรู้ร่วมกันนั้น ผู้พิการและผู้ดูแลต่างเห็นด้วยกับกิจกรรมที่จะจัดขึ้น และมีการลงชื่อเข้ารับการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจ

☐ ปัญหาและอุปสรรค

- พื้นที่ในการประชุมค่อนข้างโล่ง และติดถนน ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยขาดสมาธิ ในการการประชุม ในบางช่วงเวลา
- สภาพภูมิอากาศค่อนข้างร้อน

□ กิจกรรมที่จะทำต่อไป

ระยะที่ 2 วันที่ 4 จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน

กิจกรรมที่ 1. การอบรมสิทธิสำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ณ.อบต.ปงดอน ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2558

กิจกรรมที่ 2. อบรมวิชาชีพพระยาสัน เรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้า (50 ชั่วโมง) ณ.โรงเรียนแม่ตาใน หมู่ 6 ในวันที่ 20 – 29 กรกฎาคม 2558

กิจกรรมที่ 3. อบรมวิชาชีพพระยาสัน เรื่องการขยายพันธุ์พืช (15 ชั่วโมง) ณ.โรงเรียนแม่ตาใน ในวันที่ 13 -15 สิงหาคม 2558

กิจกรรมที่ 4. อบรมวิชาชีพพระยาสัน เรื่องการทำอาหารไก่ (50 ชั่วโมง) ณ.โรงเรียนแม่ตาใน หมู่ 6 ในวันที่ 9 - 15 สิงหาคม 2558

กิจกรรมที่ 5. อบรมวิชาชีพพระยาสัน เรื่องการเลี้ยงไส้เดือนดิน (5 ชั่วโมง) ณ.โรงเรียนแม่ตาใน หมู่ 6 ในวันที่ 16 สิงหาคม 2558

 กิจกรรมที่ 4 จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน ระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคม 2558 ถึง 16 สิงหาคม 2558 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 59 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน จำนวน 2 คน ทีมวิจัยหลัก จำนวน 10 คน และตัวแทนจากกลุ่มคนพิการ จำนวน 40 คน

วิทยากร จำนวน 5 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยเพาะพันธุ์กล้าไม้จังหวัดลำปาง 1 คน เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอแจ้ห่ม 1 คน เจ้าหน้าที่จากศูนย์เรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาลัยชีวิต) 2 คน และเกษตรกรผู้มีส่วนรู้ประสบการณ์ด้านการเพาะเห็ดนางฟ้า 1 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
2. เพื่อเก็บและบันทึกข้อมูล ในระหว่างการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละด้าน

2.การหารือ/จัดกระบวนการ

ประเด็นหารือ

1. หารือนัดหมายการทำงานในแต่ละกิจกรรม ที่จะทำร่วมกัน
2. แบ่งหน้าที่ การปฏิบัติงาน พร้อมประสานงานนัดหมาย

ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 อบรมเรื่องสิทธิและการช่วยเหลือผู้พิการ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งหมด จำนวน 47 คน แยกเป็น ชาย 27 คน หญิง 20 คน สถานที่จัด รพ.สต.ปงดอน หมู่ 2 ตำบลปงดอน จัดในวันที่ 2 กรกฎาคม 2558

รายละเอียดการจัดกิจกรรมมีดังนี้

1. เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน ได้ให้ความรู้เรื่องสิทธิสำหรับผู้พิการ
2. ที่ปรึกษาโครงการ อาจารย์พจนปรีชา คำมี ได้ให้ความรู้เรื่องสิทธิการกู้ยืมเงินจากกองทุนคนพิการ
3. เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลแจ้ห่มได้ให้ความรู้เรื่องกายภาพบำบัด
4. กิจกรรมกลุ่ม การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ และการสร้างกำลังใจให้กับผู้พิการ โดยทีมงานวิจัยหลักจาก กศน.อำเภอแจ้ห่ม ร่วมกับ รพ.สต. โดยการแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม โดยให้ผู้พิการได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการสร้างกำลังใจให้กับผู้พิการ และวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของผู้พิการ จากคนในครอบครัว

กิจกรรมที่ 2 การจัดวิชาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้า

จัดกิจกรรมในระหว่างวันที่ 20 – 29 กรกฎาคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 23 คน แยกเป็น ชาย 12 คน หญิง 11 คน โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1. การให้ความรู้ภาคทฤษฎีในเรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้า
2. การสร้างโรงเรือน
3. การทำวงอาหารสำหรับเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ดนางฟ้า
4. การเพาะเชื้อเห็ดนางฟ้า
5. การทำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า
6. การนำก้อนเชื้อเข้าวางชั้นในโรงเรือน

กิจกรรมที่ 3 การขยายพันธุ์พืช

จัดกิจกรรมในระหว่างวันที่ 13 – 15 สิงหาคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ บ้านแม่ตาใน หมู่ 2 ตำบลปงดอน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 คน แยกเป็นชาย 12 คน หญิง 8 คน มีการจัดกิจกรรมดังนี้

1. ให้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการขยายพันธุ์พืช การตอนกิ่งและการปักชำ โดยเจ้าหน้าที่จากเกษตรอำเภอแจ้ห่ม
2. ให้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการเพาะพันธุ์กล้าไม้ จากจากเจ้าหน้าที่หน่วยเพาะพันธุ์กล้าไม้จังหวัดลำปาง

กิจกรรมที่ 4 การเลี้ยงไส้เดือนดิน

จัดกิจกรรมในวันที่ 16 สิงหาคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. มีผู้เข้าร่วม กิจกรรม จำนวน 26 คน แยกเป็นชาย จำนวน 13 คน หญิง จำนวน 13 คน ได้เชิญวิทยากรจากศูนย์การเรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาลัยชีวิต) จำนวน 2 ท่าน มาให้ความรู้ในเรื่องของ ชนิดของไส้เดือน ดิน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อไส้เดือนดิน ศัตรู รวมไปถึงวิธีการป้องกัน การนำผลผลิตไปใช้ ประโยชน์

กิจกรรมที่ 5 การทำอาหารไก่ไข่

จัดกิจกรรมในวันที่ วันที่ 16 – 20 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 คน แยกเป็นชาย จำนวน 9 คน หญิง จำนวน 11 คน ณ ศาลาเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน วิทยากรจาก กศน.อำเภอแจ้ห่ม ครูศรวิวรรณ โกเมฆ และครูประกาศิต หน้าขาว ได้ให้ความรู้ในเรื่องการทำน้ำหมักจุลินทรีย์ 7 ชนิด และการทำหัวเชื้อราขาวจากต้นไผ่ เพื่อช่วยในการดักกลิ่นและย่อยสลาย ตลอดจน การผสมอาหารไก่ไข่ด้วยตนเอง ด้วยวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนในการซื้ออาหาร

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้ร่วมกิจกรรมบางส่วนมาเรียนไม่ครบกระบวนการ และไม่ครบตามเป้าหมายตามที่ได้สมัครเรียนไว้ เนื่องจากบางคนติดภารกิจงานฉาบฉวยของคนในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง
2. การติดต่อประสานงานกับกลุ่มคนพิการในพื้นที่ดำเนินงานล่าช้า จึงทำให้การดำเนินงานขาดความพร้อมในบางกิจกรรม
3. ผู้พิการหรือผู้ดูแลบางส่วนยังไม่เห็นประโยชน์ของแต่ละกิจกรรม จึงไม่ค่อยมีความสนใจ

กิจกรรมที่จะทำต่อไป

ระยะที่ 2 เวทีที่ 5 เวทีตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสานงาน

กิจกรรมที่ 5 เวทีตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากครูศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จำนวน 12 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากคณพิการ จำนวน 5 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน และ สาธารณสุขอำเภอ จำนวน 1 คน

วัตถุประสงค์การประชุม

1. เพื่อติดตามและเก็บข้อมูลในการจัดกิจกรรมแต่ละระยะทั้ง 4 กิจกรรม

การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. เพื่อร่วมกันสรุปผลการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละกิจกรรม
2. เพื่อร่วมกันต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ของผู้พิการและผู้ดูแลในเวทีต่อไป
3. เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหา

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงแรก ตัวแทนจาก กศน. อำเภอแจ้ห่ม ครูจิระวดี สมทรง ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และนำเสนอการศึกษาดูงานที่ผ่านมา 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนลำดวนทอง เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยวิทยากรมาให้ความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้ของโรงเรียน มีการร่วมกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
2. การไปดูงานที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนผสม ภายในมีการปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิดเช่น มะขามเปรี้ยวยักษ์ มะม่วง และกล้าไม้ต่างๆรวมถึงการเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่
3. ศูนย์แมลง จ.ลำปาง ศึกษาเรียนรู้สายพันธุ์แมลงไทยและต่างประเทศ เช่น ตั๊กแตน จิ้งหรีด เพลี้ย แมงป่อง ทราบถึงแหล่งที่มา สภาพอากาศ การสืบพันธุ์ การขยายพันธุ์ และประโยชน์ต่อระบบนิเวศ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการเรียนรู้ของคณพิการและผู้ดูแล และโครงการวิจัย สกว.

ช่วงที่ 2 แนะนำทีมงานวิจัยเพิ่มเติม คือ นายอินทร แสงจันทร์ และ นางลำดวน แจ่มหน้า ที่บทบาทกระบวนการในการดำเนินงานวิจัยโดยประเด็นที่หารือในเวทีนี้ รวมถึงการทำวิจัยในครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง และ ให้ตัวแทนตัวแทนของแต่ละภาคส่วนประกอบด้วย กศน. รพ.สต. อบต. และคณพิการ การทำงานที่ผ่านมา เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงการสนับสนุน

ช่วงที่ 3 ร่วมหารือการบริหารจัดการกระบวนการต่อยอดเพื่อความยั่งยืนของโครงการเพาะเห็ดนางฟ้า โดยมีมติในที่ประชุมคือก่อนเห็ดชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ช่วยกันเก็บและดูแลหลังจากนั้นให้ช่วยกัน

ทำและจัดแบ่งกับสมาชิกตามความเหมาะสมและเงินจากการขายเห็ดให้กลุ่มนำไปซื้อวัสดุเพื่อทำก้อนเห็ดต่อไป

ทางกลุ่มได้ฝากหน่วยงานเรื่องการหาตลาดรองรับ รวมถึงการจัดแบ่งค่าแรงสำหรับผู้ดูแลเป็นจำนวนเงินร้อยละ 10

ช่วงที่ 4 แจ้งตารางการจัดโครงการต่อไป

ครูณัฐชา ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และได้กล่าวถึงการจัดทำโครงการต่อไป คือโครงการทำอาหารไก่ จะทำในวันที่ 10 ส.ค 58 โดยมอบหมายกลุ่มจัดเตรียมวัสดุ ดังนี้ ต้นกล้วย ผลไม้สุก ใบสะเดา ทรายไคร้ น้ำข้าวข้าว เปลือกไข่ กระดาษสี วัสดุ วัสดุ ขวดน้ำ และนัดหมายวันที่ 17 ส.ค 58 เข้าพื้นที่สอนวิธีการทำอาหารไก่

ครูจิรทีปต์ ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมโครงการขยายพันธุ์พืช พร้อมแจ้งกำหนดการจัดทำโครงการคือ วันที่ 13-15 ส.ค 58

ช่วงสุดท้าย

ผู้นำชุมชน พ่อกำนันเฉลิม สิงห์แก้ว รู้สึกดีใจที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนำไปบอกต่อคนพิการคนอื่นๆได้ มีความภูมิใจ และต้องการด้านความรู้ และสิทธิ แก่คนพิการ นอกจากนี้ยังเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพ ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป ต้องการตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน ต้องการองค์ความรู้ ที่สามารถนำ

ลุงสุคำ ตัวแทนผู้พิการ ได้กล่าว ประโยชน์ที่คนพิการได้รับคือ แนวทางขยายอาชีพ ลดรายจ่ายภายในครอบครัว ทำให้คนพิการในตำบลปงดอนรู้จักทำมาหากิน มีองค์กรอื่นๆเข้ามาสนับสนุน ทราบข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 6 สรุปผลการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 ประเด็นเช่น สิทธิ การช่วยเหลือ องค์ความรู้ และการจัดการตนเองหรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2558 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 21 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 1 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากกลุ่มคนพิการและผู้ดูแล จำนวน 5 คน และทีมนักวิจัย จำนวน 12 คน

วัตถุประสงค์การประชุม

1. เพื่อสรุปผลการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละกิจกรรม

การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. สรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้เข้าร่วมประชุม

ช่วงแรก ตัวแทน กศน.อ.แจ้ห่ม โดย นายประกาศิต หน้าขาว กล่าวเปิดการประชุมในครั้งนี้นี้

1. ศึกษาบทบาทของการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมา

2. เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาคนพิการตาม (กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ)

- ด้านการดูแลสุขภาพ

- ด้านการศึกษา

- ด้านอาชีพ

- ด้านสิทธิของคนพิการ

1. สิทธิ สาธารณสุข รพ.สต.

2.ด้านการศึกษา แนะนำในการเรียน กศน.

3.ด้านอาชีพ มีทั้งจากความต้องการของผู้พิการ และมาจากที่มวิจัยช่วยคิด ได้แก่

- การเพาะเห็ดนางฟ้า

- การเพาะเลี้ยงไส้เดือนดิน

- การขยายพันธุ์พืช

- การทำอาหารสัตว์

คุณหมอสุพิน สรุปรประเด็นด้านสาธารณสุข มีโครงการตอบสนองความต้องการอย่างมีความรู้ในการดูแลตนเอง สิทธิของคนพิการ

- ประสานสาธารณสุขจังหวัด ขอโรงพยาบาลเป็นแม่ข่ายตอบสนองกับคนพิการ

- โครงการอบรมดูแลผู้พิการ เยี่ยมบ้านผู้พิการ จิตอาสา

- ดึงทีมจิตอาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อนในการดูแล

- รับประสานเหตุพืงจากลุงสุคำให้หมอช่วยอุดรอยรั่วเครื่องพืง ศึกษาข้อมูลตรวจกระบวนตามขั้นตอนที่โรงพยาบาลศนย์ลำปาง

- โครงการดูแลให้ความรู้ต่อไป

ครูประกาศิต ด้านสาธารณสุขเป็นหน้าที่ของรพ.สต.

ด้านสิทธิ เป็นหน้าที่ของ อบต.

ครูประกาศิต ปัญหาอุปสรรค

หมอสุพิน สอดคล้องกันอยู่ ทำกลมกลืนกับทุกกลุ่มวัย ไม่ชัดเจนทำอะไรให้คนพิการสามารถดูแลตนเองให้ได้ ครอบครัวมีส่วนร่วมที่จะดูแลได้(ดีทีเดียว) ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลมากกว่าในการพัฒนา มองดูในกลุ่มติดเตียง

- ขบวนการดูแลเข้าใจ เข้าถึงลึกซึ้ง
- พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลตามเคส
- กำลังคนในการช่วยดูแล งบประมาณ

ลำตวน พ่อเสียชีวิตไปแล้วแต่ขอเป็นส่วนร่วม

ครูประกาศิต ยินดีทุกครั้ง

หมอสุพิน ดึงคนร่วมกิจกรรมทำโครงการเพื่อทำแผนต่อไป

ครูประกาศิต อยากให้คุณหมอทำอะไรเพิ่ม

ลุงสุคำ ทำเรื่องขอแล้วแต่ไม่ได้ของ ประชุมที่แม่ทะอ่านเจอมูลนิธิ พัฒนาคนพิการแห่งประเทศไทย หุฟงไม่มีเครือข่ายจึงปรึกษาหมอสุพิน หลาย ๆ คนขอไปไม่ได้จนเสียชีวิต

- ทำอย่างไรจึงจะได้เร็วกว่านี้
- การดูแลผู้ป่วยจากที่ไม่ดีกลับดีขึ้นโดยไม่มีกลิ่นจากการช่วยเหลือของ อสม.
- กล่าวถึง อสม. ว่ามีประโยชน์อย่างไร แนะนำอสม.ให้ดูแล

หมอสุพิน ชักถามกลุ่มอื่น นอกจาก อสม.

พ่อสนั่น บอกคนรับผิดชอบมองว่าเป็นหน้าที่

หมอสุพิน ชักถามว่าเป็นหน้าที่ของ อสม. อย่างเดียวหรือไม่

- ในส่วนประธาน อสม. ไม่เห็นคุณค่าของค่าตอบแทน 600 บาท
- ฟังความเห็นของกลุ่มผู้พิการ

พ่อสนั่น เป็นทั้งผู้พิการ ผู้สูงอายุ ช่วยดูแลกลุ่มอื่น

หมอสุพิน กลุ่มผู้สูงอายุ + อสม. + ผู้พิการ

ลุงสุคำ น่าจะเอาผู้สูงอายุ เข้ามาร่วมให้ประสานกันเกี่ยวกันได้

หมอสุพิน ความแตกต่างในหลักการ อสม. + ผู้สูงอายุ ให้มีส่วนร่วมชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีอยู่แล้ว เอาตัวแทนกลุ่มร่วมพัฒนาศักยภาพ เขตรับผิดชอบ

ลุงสุคำ การทำชมรมผู้พิการแล่งสมาชิกเป็น 3 ประเภท คือ สามัญ วิสามัญ และกิตติมศักดิ์ การทำชมรมต้องเข้มแข็ง

ครูประกาศิต ให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนธ์ปรีชา มาคุยอีกครั้งเพื่อประโยชน์ของคนพิการ

ครูประกาศิต มุมมองคนพิการที่อยากให้ช่วยอะไรอีก

ลำตวน หุฟงคนพิการติดต่อทางไหน

หมอสุพิน ต้องนำคนไข้ไปตรวจ ต้องไปที่โรงพยาบาลแจ้งห่มก่อน ถึงจะส่งไปโรงพยาบาลศูนย์ลำปาง ตามขั้นตอน

ครูประกาศิต เนื้อหาที่คุณหมอบรมมีน้อยไหม หรืออยากอบรมมาก ๆ จะได้มีเครือข่ายร่วมกัน กับกศน. โรงพยาบาล

กำนันเฉลิม ทางสาธารณสุขก็ดูแลอยู่แล้ว อสม.ก็ช่วยดูแลจิตใจคนเราไม่เหมือนกันแต่ที่แน่ ๆ คือญาติ ต้องดูแลทั้งแม่ให้อยู่บ้านคนเดียวช่วยเตือนบอกญาติมุมมองแต่ละคนไม่เหมือนกันเป็นคนในครัวเรือน ตนเองอย่าโยนให้อสม.

ลุงสุคำ อย่างน้อยคนที่ดูแลคือลูกหลาน

กำนันเฉลิม จากโครงการวิจัยทำให้คนพิการมีความกระตือรือร้นดีขึ้น

ลุงสุคำ ผู้ดูแลมีความเข้าใจ ผู้พิการช่วยเหลือตนเองดีขึ้น

ครูประกาศิต มุมมองผู้นำ อสม บางคนมีจิตอาสา มาก บางคนมีจิตอาสา น้อย

- กศน.ให้ความรู้ทุกตำบลเกี่ยวกับด้านทักษะชีวิต

ผอ. อำภรณ์ คนพิการและไม่พิการมีความสามารถแต่ไม่กระจายเหมือนคนปกติ

- เรามีโอกาสส่งเสริมสุขภาพจิตมองไม่เห็นคุณค่าของตนเองถึงแม้จะเป็นคนพิการการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
- ปงดอนเข้มแข็ง หน่วยงานข้างนอกมาหนุนเสริมอย่ายึดเอาองค์กรมาหนุนเสริมเราต้องช่วยตนเอง

ลุงสุคำ หมู่และกระต้องช่วยกันหนุนเสริม

ด้านสิทธิ อบต. ปงดอน

ครูประกาศิต ทำแล้วมีผลอย่างไร

จิรัฐติกาธ ต้องมีความพิการตามกฎหมายมีหลักเกณฑ์ ปัจจุบัน พ.ศ. 2556 แก้ไขเพิ่มเติมตรงที่ว่าการออกบัตรคนพิการลักษณะไหนออกเอกสารคนพิการมี 7 ประเภท ในส่วนเรื่องของลูกบิดา

- ตาบอดข้างเดียวไม่ได้บัตรนอกจากไปรพ.ศูนย์ ตรวจข้างที่ดี ถ้าข้างดีเลื่อนรางออกบัตรได้
- หูประเมินความพิการที่รพ. แจ่มไม่ได้ หูหนวกข้างเดียวไม่ออกให้ ข้างที่ดีมีเกณฑ์การตรวจ
- ทางเดินเคลื่อนไหว โรคเท้าแขนปลอมออกบัตรได้ สะเก็ดเงินที่รุนแรงออกบัตรได้ที่ไม่รุนแรงไม่ออกบัตร
- ทางอบต.ไม่มีอะไรมาก อบต. สามารถทำเรื่อง พมจ. ตามที่ทางรพ. อนุมัติ

การทำเรื่องขอบัตร

การทำงานสิทธิของคนพิการมีอัตราส่วนของการทำงาน คนว่างงานของคนพิการ พมจ. ในสถานที่ประกอบการโรงงาน มีเกณฑ์ จะรับคนพิการทำงานต้องมีคนงาน 100 ต่อ 1 คน ที่จะรับคนพิการทำงานได้ตามสัดส่วนในการทำงาน

- การทำบัตรคนพิการต้องลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินจากอบต.
- การขอทำบัตรจากศาลากลางถ้าไปด้วยตนเองเอกสารพร้อมจะได้บัตร สมาร์การ์ด หันที่ถ้ารวบรวมจะช้า(อบต.) ทางอบต.จะฝากสมาชิกไปให้
- การลงทะเบียนจะลงครั้งเดียวใน เดือน พฤศจิกายน เฉพาะ วันที่ 1- 30 แต่ตรศเอดสี่ได้ตลอด
- การทำบัตรคนพิการสามารถทำไหนได้บ้าง ทำได้ทุกจังหวัดมีการ ออนไลน์ ทั่วประเทศ
- เบี้ยยังชีพถ่วงซ้ำ อบต. จะต้องส่งอำเภอต้องรอไปถึงงบประมาณหน้าทั้งผู้สูงอายุและคนพิการเดือนตุลาคมถึงจะได้สิทธิต่อเนื่องตลอดไป

ลำดวน คนพิการหลังค่อมทำไมขอบัตรคนพิการไม่ได้

จิรัฐติกาล ของ อบต. ไม่สามารถออกให้ได้ ต้องได้บัตรจาก รพ. ต้องให้หมอประเมินความพิการ

- ในการทำบัตรประชาสัมพันธ์ทำเดือนเดียว เพื่อจัดสรรงบประมาณลงทะเบียนภายใน 1 ปี
- การตรวจสุขภาพความพิการต้องตรวจทุก 5 ปีถ้าปกติจะถอนสิทธิ

ครูประกาศิต คนพิการอยากรู้สิทธิของตัวเอง ทุกคนรู้ไม่หมด ปัญหาคือความไม่รู้

ครูประกาศิต เรื่องสะท้อนจากคนพิการมีอะไรบ้าง

ลำดวน คนอื่นทำไมถึงทำบัตรได้ แต่ตนเองไม่ได้ จะรู้ทั่วถึง

ประกาศิต จะเชิญคุณหมอ คุณ จิรัฐติกาล ไปชมรมในวันที่ประชุมชมรมคนพิการปัญหาคือความไม่รู้ คนพิการแบบไหนถึงจะเข้าใจสิทธิ

พ่อสนั่น ต้องเป็นคนดูแล อยู่ที่ครอบครัวตนเองบางครั้งครอบครัวไม่สนใจ

ผอ.อำภรณ์ คนพิการบางคนไม่ช่วยเหลือตนเองทำให้เสียสิทธิ

กำนันเฉลิม ขอฝากฝ่ายปกครองช่วยเหลือ ลูกหลานไม่สนใจ

ครูประกาศิต งบประมาณหน้ามือจะมีอะไรให้สิทธิกับคนพิการบ้าง

จิรัฐติกาล ปรีกผากับหมอปิ่นว่าจะจัดโครงการอะไรบ้าง คงจะเป็นเรื่องสิทธิคนพิการรายใหม่

ครูประกาศิต มีอะไรให้ไปปรึกษาคุณจิรัฐติกาลได้จะทำให้พัฒนาในสิ่งที่ดีขึ้น

หมอสุพิน ในส่วนสาธารณสุขกับองค์กรอบรมหน่วยงานเดียวทำโครงการผู้ดูแล ผู้นำ ผู้พิการ(ที่สามารถมาได้) ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

ครูประกาศิต ด้านอาชีพส่งเสริมทั้ง 4 ด้านเป็นความต้องการของคนพิการที่แท้จริง

- การเพาะเห็ด
- การประชาสัมพันธ์ชาวบ้านที่สนใจมาร่วมทำโรงเรือนใหม่
- ประสานวิทยากรจากในเมืองมาสอนทุกขั้นตอนกระบวนการทุกอย่าง ตั้งแต่การทำอาหารวัน ต้มวัน เอาเชื้อลงเข้าฟาง ทำก้อนเชื้อเห็ด
- ลงชื่อ 18 มาเรียน 23 คน
- มีการถกเถียง
- ได้ความรู้ในการเห็ดขบวนการเพาะเห็ด

ลุงสุคำ บางคนตั้งใจทำ

ลำดวน เก็บขายได้ประมาณ 800 บาท

ปัญหา อุปสรรค

ลำดวน ขาดความเข้าใจ กองกลาง

สุคำ ส่วนหนึ่งแบ่งให้กินแล้ว

- ส่วนหนึ่งไว้กองกลาง เพื่อขยายต่อ คุณมีความรู้คุณควรขยายต่อ
- ปัญหาหนูกิน กลัวไฟไหม้

ผอ. อำภรณ์(กระบวนการ) เห็ดมีก็ก้อน ขายกิดลกรัมละเท่าไร รู้จักทำบัญชี รายรับ รายจ่าย

มุมมองต่อการทำโครงการวิจัย

ครูประกาศิต วัตถุประสงค์หลัก คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการได้อย่างไร หลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น

มุมมองคนพิการ

- เดิมต่างคนต่างอยู่ เมื่อทำโครงการวิจัย ได้ทำกิจกรรม จึงมีการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ชาวบ้านไม่ทราบกระบวนการวิจัยคืออะไร
- คนพิการได้รู้จักกระบวนการวิจัย คนไข้ไม่มีบัตรประชาชนแต่เมื่อเข้าร่วมก็ได้บัตรประชาชนหรือบัตรคนพิการเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย
- - คนพิการมีความกระตือรือร้นในสิทธิของตนเอง

มุมมองของ กศน.

- เกิดพลังในองค์กร
- การมีเพื่อนร่วมงาน การกลมเกลียว การหนุนเสริมในองค์กร
- ช่วยเหลือกันเพิ่มขึ้น
- มีผลกับกลุ่มเป้าหมาย
- มีความรู้จริง มุ่งองค์ความรู้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน
- บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ได้บันทึก โดยผ่านการปฏิบัตินักประสานงานสิทธิ
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- ได้กระบวนการเรียนรู้ ได้กระบวนการกลุ่ม
- รู้จักกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่มากขึ้น
- รู้กระบวนการวิจัยมากขึ้น
- เดิมไม่กล้าพูดในที่ประชุมที่มีคนจำนวนมาก งานวิจัยช่วยให้กล้าพูดนำเสนอได้ดีขึ้นมาก ไม่ ประหม่า
- ได้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
- เกิดความสามัคคีในการทำงาน ทีมงาน ตามบทบาทหน้าที่
- ได้รู้ปัญหาของคนพิการ ทั้งทีมงาน อยากให้มีการสรุปแต่ละครั้ง
- ได้เรียนรู้การทำงานวิจัยไปพร้อม ๆ กัน
- มีการพัฒนาในพื้นที่ พัฒนาสังคม อาชีพ และชีวิต
- มีความรู้ความเข้าใจ ในการทำวิจัย
- ทำให้เกิดทัศนคติดีขึ้นในการทำวิจัย

มุมมองผู้นำชุมชน

- ก่อนทำ คนพิการอยู่กระจัดกระจาย เมื่อได้ร่วมงานวิจัย คนพิการมีการรวมตัวมากขึ้น
- รู้ถึงความต้องการของคนพิการ
- คนพิการมีความสามัคคี รู้จักทำมาหากินมากขึ้น
- สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ได้ศึกษาความรู้ด้านอาชีพ มีทักษะ
- รู้จักหาอาชีพตนเอง มีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม

มุมมองของรพ.สต.

- ได้เครือข่าย ได้แรงสนับสนุนในการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้น
- ทำงานไม่โดดเดี่ยว มีการประสานงานกันที่ดี
- การมีส่วนร่วมการมีความต้องการหลายด้าน
- คนพิการไม่เรียกร้องมีความพึงพอใจในการสร้างพลังใจ
- มีลักษณะการรวมกลุ่มมีแกนนำที่เข้มแข็งมีความตั้งใจจริงจึงเป็นที่พึ่งได้จากประธานกลุ่ม สามารถดูแลเป็นกลุ่มหลักพัฒนาตนเอง ครอบคลุม เป็นแบบอย่างในการพัฒนาที่ดี
- มีสิทธิตามความต้องการ มีกติกา ตรวจสอบที่ถูกต้องตามกติกา
- ได้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง

มุมมองของ อบต.

- หลังจากเข้าร่วม สกว.เห็นถึงการทำงาน
- ปกติอาศัยข้อมูลสมาชิกผู้ใหญ่บ้านไม่ค่อยละเอียดให้แก่ข้อมูลพื้นฐานหลังจากร่วม สกว.ได้ประสานงานร่วมกัน เก็บข้อมูลร่วมใกล้ชิด คำนึง ปัญหาความต้องการของคนพิการ
- สามารถร่วมกันแก้ปัญหา
- มีมิตรภาพที่ดีต่อกันช่วยเหลือประสานงานเรื่องการศึกษาจากกศน. ปัญหาสาธารณสุขจาก รพ.สต.
- ผู้พิการมองเห็นคุณค่าของตนเองไม่มีคนทอดทิ้ง
- พิจารณามีอาชีพได้ด้วยตนเอง

มุมมองพี่เลี้ยง สกว.

- กระบวนการเรียนรู้แนวทางในการหาความรู้ตั้งแต่มีโครงการวิจัย
- กลุ่มผู้ดูแล+ ผู้พิการ ต้องได้รับการดูแลไปพร้อม ๆ กัน
- ผู้มีส่วนร่วมในการดูแล อสม. ชุมชน ผู้สูงอายุ และเพื่อนช่วยเพื่อน
- หนุนเสริมรู้ที่เราไม่รู้
- กลุ่มผู้พิการต้องเห็นคุณค่าของตนเองก่อน
- ใช้กระบวนการกลุ่มที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น เช่นกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง

มุมมองประธานคนพิการ

- คนพิการ + ผู้สูงอายุ + ประชาชนทั่วไป ควรเดินไปในทางเดียวกัน มีความเห็นตรงกันสามัคคี

กิจกรรมที่ 7 เวทีการสรุปผลการทำงานร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหาและจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้พิการและผู้ดูแล วันที่ 7 ตุลาคม 2558 ณ บ้านแม่ต๋ายหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ต๋ายในหมู่ 6 ตำบลปงดอน ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 55 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม จำนวน 10 คน ตัวแทนจาก อบต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจาก รพ.สต.ปงดอน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากสาธารณสุขอำเภอแจ้ห่ม จำนวน 1 คน ตัวแทนจากผู้นำชุมชนตำบลปงดอน จำนวน 1 คน และ ผู้พิการและผู้ดูแล จำนวน 40 คน

วัตถุประสงค์การประชุม

1. เพื่อร่วมกันสรุปผลการทำงานที่ผ่านมา
2. เพื่อร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้พิการและผู้ดูแล
3. เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหา

การหารือ/จัดกระบวนการ

☐ ประเด็นที่หารือในเวที

1. ร่วมกันสรุปผลการทำงานของโครงการที่ผ่านมา
2. ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ของคณพิการและผู้ดูแล
3. ร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหาจากการทำงาน สิทธิของคณพิการ ความรู้ด้านสุขภาพ

☐ ข้อมูล/ข้อสรุปจากการจัดกิจกรรม (เชิงบรรยาย)

ช่วงแรก ตัวแทนครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม นายประกาศิต หน้าขาว ครูผู้สอนคณพิการตำบลวิเชตนคร-บ้านสา นำเสนอ ผลการจัดกิจกรรม ทบทวนชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ สกว. และแนะนำทีมวิจัยหลัก การลงพื้นที่ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อร่วมกันสรุปผลการทำงานที่ผ่านมา เพื่อร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ของคณพิการและผู้ดูแล เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ปัญหา ได้เชิญตัวแทนของแต่ละหน่วยงาน ประกอบด้วย กศน. รพสต. อบต. คณพิการและผู้ดูแล ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และผลที่ได้รับจากงานวิจัยครั้งนี้

ช่วงแรก นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน ผู้อำนวยการกศน. อำเภอแจ้ห่ม ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวถึงผลและข้อดีของการจัดกระบวนการเรียนรู้งานวิจัย คณพิการและผู้ดูแลได้รับดังนี้

- ☐ 1 .เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณพิการและผู้ดูแล
- ☐ 2. เกิดกระบวนการ การทำงานเป็นทีม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคณพิการผู้ดูแล องค์กรต่างๆได้แก่ รพสต. อบต.กศน.
- ☐ 3. เกิดการต่อยอดไปกิจกรรมอื่นๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในกลุ่มคณพิการและผู้ดูแลตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
- ☐ 4. สร้างความเข้าใจภายในกลุ่มคณพิการและผู้ดูแล เพื่อสร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม
- ☐ 5.คณพิการและผู้ดูแลได้ทราบถึงบทบาทขององค์กรต่างๆที่ร่วมโครงการวิจัย
- ☐

- ☐ **บทบาทในส่วนของส่งเสริมด้านการศึกษา**
- ☐ 1 จัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการในตำบลปงดอนโดยครูประจำตำบลปงดอน
- ☐ 2.สนับสนุนด้านบุคลากร กศน.ร่วมให้ความรู้ตามโอกาส
- ☐ 3. ส่งเสริมการอ่าน บ้านหนังสืออรัญะ ในตำบลปงดอน
- ☐ จากนั้นท่าน ผอ. อภิรัตน์ ช่างเกวียน ตัวแทน กศน. อำเภอแจ้ห่ม ได้กล่าวชื่นชมคณะทำงาน โดยเฉพาะคนพิการและผู้ดูแลที่เข้าร่วมกิจกรรม ภูมิใจ และต้องการเน้นการเสริมสร้างด้านความรู้ กล่าวขอบคุณขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาสนับสนุน และให้กำลังใจผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน
- ☐ **ช่วงที่ 2** คุณหมอ สุพิน ตามสัตย์ ผอ.รพ.สต.ปงดอน ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวถึงผลและข้อดีของการจัดกระบวนการเรียนรู้งานวิจัย คนพิการและผู้ดูแลได้รับและบทบาทของ รพ.สต. ดังนี้
 - ☐ 1. การรวมกลุ่ม และการมีส่วนร่วมคนพิการและผู้ดูแลภายในบ้านแม่ตาหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 ตำบลปงดอน
 - ☐ 2. เป็นการสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง คนพิการและผู้ดูแล
 - ☐ 3. พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและผู้ดูแลภายในบ้านแม่ตาหลวงหมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 ตำบลปงดอน
 - ☐ 4. ปลุกกำลังใจให้กับคนพิการและผู้ดูแลเพื่อเป็นแรงผลักดันการดำเนินชีวิตต่อไป
- ☐ **บทบาทในส่วนของส่งเสริมด้านสาธารณสุข รพ.สต.**
- ☐ 1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆแก่คนพิการและผู้ดูแล
- ☐ 2 โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน มีการวางแผนการเยี่ยมบ้านของคนพิการตำบลปงดอน โดยทีมงานนักกายภาพบำบัด
- ☐ ให้คำแนะนำหลักการสุขภาพ การออกกำลังกาย สมุนไพรพื้นบ้าน และให้กำลังใจ
- ☐ 3. ประสานกองสุขภาพและพัฒนาศักยภาพผู้ดูแล
- ☐ 4. พัฒนาศักยภาพกลุ่ม อสม.ตำบลปงดอน

หลังจากนั้น คุณหมอ สุพิน ได้กล่าวชื่นชมคณะทำงาน โดยเฉพาะคนพิการและผู้ดูแลที่เข้าร่วมกิจกรรม กล่าวขอบคุณขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาสนับสนุน และให้กำลังใจผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน

ช่วงที่ 3 ตัวแทนจากอบต.ตำบลปงดอน กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุม กล่าวความรู้สึกของคนที่ได้มีส่วนร่วมสนับสนุน การวิจัยในครั้งนี้นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของคนพิการในพื้นที่ ดังนี้ ความต้องการอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน เช่น การปั่นฝ้าย การปลูกผัก การเลี้ยงไก่ไข่ เพาะเห็ดนางฟ้า ซึ่งจำเป็นต้องหาตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน เพื่อให้ผู้พิการมีรายได้ ต้องการองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อลดค่าใช้จ่าย และต่อยอดการทำอาชีพของตนเอง

☐ ด้านสิทธิคนพิการ

1. ประสานงานการขึ้นทะเบียนคนพิการซึ่งแบ่งคนพิการออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงบอดสนิท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

☐ 1.1) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียงจนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

☐ 1.2) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่หูตึงน้อยจนถึงหูหนวก แบ่งเป็น 2 ประเภท

☐ 2.1) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง

☐ 2.2) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง

3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อย มีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักการใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว อาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

☐ 4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง

5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจในการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8) บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นคนพบได้ก่อนอายุ 30 ปี

9) บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

2. ทำบัตรทองคนพิการ ท74

3. รายละเอียดเบี้ยยังชีพคนพิการ

4. การงาน ขอบทุนสงเคราะห์จาก พมจ.

5. ประสานให้คำแนะนำและประสานงานกับองค์กรต่างๆเกี่ยวกับสิทธิคนพิการ ทุกด้าน

ตัวแทนคนพิการและผู้ดูแล ตำบลปงดอน สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการวิจัย

☐ **ผู้นำชุมชน พ่วงำนัน** รู้สึกดีใจที่ได้รับความช่วยเหลือ สามารถนำไปบอกต่อคนพิการคนอื่นๆได้ มีความภูมิใจ และต้องการด้านความรู้ และสิทธิ แก่คนพิการ นอกจากนี้ยังเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นอาชีพ ซึ่งแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกันออกไป ต้องการตลาดรองรับสินค้าที่ทำขึ้นในชุมชน ต้องการองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวแทนผู้ดูแล ได้กล่าว สร้างแรงบันดาลใจให้กับลูก มีเพื่อน ได้รับความรู้ เพิ่มทักษะ มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ

☐ **ลุงสุคำ และ นายเจริญ ต้อนรับ** ได้กล่าว ประโยชน์ที่คนพิการได้รับคือ แนวทางขยายอาชีพ ลดรายจ่ายภายในครอบครัว ทำให้คนพิการในตำบลปงดอนรู้จักทำมาหากิน มีองค์กรอื่นๆเข้ามาสนับสนุน ทราบข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ช่วงที่ 4 ตัวแทนจาก สกว.

สรุปประเด็นเพิ่มเติมหลังจากการพูดคุยบทเรียนการเรียนรู้ร่วมกัน งานวิจัยทั้งหมด สกว.อยากเห็นคนพิการ มีคุณภาพชีวิตที่ดี คณะครูและนักวิจัยหลักเพียงแต่คอยสอนประโยชน์ทั้งหมดได้เกิดขึ้นกับกลุ่มคนพิการที่ร่วมงานวิจัย ฉะนั้นกลุ่มต้องร่วมมือกันช่วยกันผลักดันโครงการต่อไป

การตั้งคำถามด้วยความไม่รู้เปรียบเป็น 1 ข้อของการวิจัยนำไปสู่คำตอบนั้นคือการวิจัยพื้นฐานขอชีวิตประจำวัน หากมีวิธีการและร่วมกันผลักดันเพื่อขยายผลแนวคิดการทำงานไปยังพื้นที่อื่นๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทบทวนการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และ 2) เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ ตาในหมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งดำเนินการในพื้นที่โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มผู้พิการ, ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน ซึ่งมีเครื่องมือและกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การจัดกระบวนการกลุ่ม การสรุปและประมวลผล โดยมีการดำเนินงาน 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ทบทวนการจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นระยะเวลา 6 เดือน โดยวิธีการทบทวนข้อมูลคนพิการ วางแผนร่วมกันกับหน่วยงานในพื้นที่ ประกอบไปด้วย รพ.สต.ปงดอน อบต.ปงดอน ในเรื่องของการออกแบบสำรวจข้อมูล การลงพื้นที่เก็บข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้พิการอย่างเหมาะสม

ระยะที่ 2 การทดลองดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้กับผู้พิการบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 เป็นระยะเวลา 8 เดือน เป็นการนำข้อมูลจากกิจกรรมในระยะที่ 1 การทบทวนข้อมูลมา วางแผนเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 4 แนวทาง คือ 1) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ 2) ด้านการเข้าถึงสิทธิ 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านสาธารณสุขและการดูแลรักษา

ทั้งนี้การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 โดยมีวิธีการดำเนินงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เริ่มต้นจากการจัดเวทีทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในระยะที่ 1 เพื่อทบทวนให้ทีมวิจัยมีแนวคิดที่จะทำงานในระยะที่ 2 ต่อไป และทีมวิจัยได้มีการร่วมเวทีต่างๆ ร่วมกัน เพื่อประชุมวางแผน และมอบหมายให้แต่ละหน่วยงานในพื้นที่ เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีความสามารถ ความชำนาญเฉพาะด้านมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตลอดจนทีมวิจัยหลักร่วมกับกลุ่มเป้าหมายร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างการทำกิจกรรมมีการตรวจสอบติดตาม มีการสรุปผลการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในระยะที่ 2 ให้ทางทีมวิจัยทราบก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอต่อกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างทีมวิจัยหลักกับกลุ่มเป้าหมาย และท้ายสุดเป็นการสรุปผลการดำเนินงานวิจัยทั้ง 2 ระยะที่ได้ดำเนินงานต่อทีมวิจัย มีการวางแผนการเขียนรายงานงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ร่วมกัน

ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

ข้อที่ 1 ทบทวนการจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ที่ผ่านมาการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ตามคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนคนพิการ ของศูนย์การศึกษาคนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษสำนักงาน (สำนักงาน

กศน. , 2554) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม กศน. สำหรับคนพิการ 4 ข้อ โดยกำหนดให้ครูผู้สอน คนพิการในสังกัด กศน. จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่คนพิการ โดยเลือกกิจกรรม ให้เหมาะสมกับประเภทและศักยภาพของคนพิการแต่ละคน ประกอบด้วย (1) **การส่งเสริมการรู้หนังสือ** ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ ครูผู้สอนคนพิการควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ เพื่อให้คนพิการสามารถอ่านออก เขียนได้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามปรัชญา “คิดเป็น” (2) **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ในกรณีที่คนพิการมีศักยภาพสามารถที่จะอ่านออก เขียนได้และมีความต้องการที่จะศึกษา ครูผู้สอนคนพิการจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้ารับการศึกษาคือขั้นพื้นฐาน ซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาสมอง กระบวนการคิด ให้มีความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปศึกษาต่อ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (3) **จัดการศึกษาต่อเนื่อง** การศึกษาต่อเนื่อง คือ การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเสริมเติมเต็มและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยไม่แบ่งระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาจบในตัว ประกอบไปด้วยเนื้อหา ของ **การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการมีอาชีพหลัก อาชีพรอง หรืออาชีพเสริมทำให้เกิดรายได้จากการประกอบอาชีพ ช่วยให้ลดภาระรายจ่ายของครอบครัว สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และ **การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ ไม่เป็นภาระของครอบครัว ทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการและครอบครัวมีความสุขมากยิ่งขึ้น และ (4) **การศึกษาตามอัธยาศัย** คือ กระบวนการที่มนุษย์ได้รับการถ่ายทอด และสั่งสมความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิด จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่ไม่มียศวรร ไม่มีระบบ ไม่มีจุดมุ่งหมาย ไม่ตั้งใจ และเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตในสังคม ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้ในครอบครัว ในที่ทำงาน สถานที่ท่องเที่ยว การเรียนรู้จากแบบอย่างและทัศนคติในครอบครัวหรือเพื่อน การเรียนรู้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ และจากการท่องเที่ยว ตลอดจนการเรียนรู้โดยฟังวิทยุ ดูภาพยนตร์ และโทรทัศน์ เป็นต้น ดังนั้นครูผู้สอนคนพิการ ควรร่วมมือกับเครือข่ายแนะนำส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและสามารถใช้บริการได้ตามศักยภาพและความต้องการ

จากแนวทางข้างต้น กศน.อำเภอแจ้ห่ม ได้จัดให้มีครูผู้สอนคนพิการที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับคนพิการผู้พิการที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในแต่ละตำบลในพื้นที่ของอำเภอแจ้ห่มที่มีความต้องการศึกษาและไม่ได้เรียนในโรงเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยมีการจัดการศึกษาด้านการส่งเสริมการรู้หนังสือให้กับผู้พิการที่ไม่รู้หนังสือ, การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้พิการที่สามารถเรียนหนังสือได้แต่ไม่สามารถมาเรียนหนังสือได้โดยจัดการเรียนการสอนที่บ้านของผู้พิการตามแผนการสอน (IEP) , การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ตามภารกิจครูผู้สอนคนพิการที่สำนักงาน กศน.กำหนดและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กับผู้พิการได้เรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านและนักศึกษา กศน.ปกติ **ผลจากการปฏิบัติงานของครูผู้สอนคนพิการพื้นที่อำเภอแจ้ห่มที่ผ่านมา พบว่า** ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้พิการยังมีปัจจัยที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้ 1) กลุ่มเป้าหมายคนพิการที่มีความต้องการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนน้อยเนื่องจากเกณฑ์และคุณสมบัติผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ มีความคิดวิเคราะห์ได้ ซึ่งผู้พิการส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีความพิการทางร่างกาย และคนพิการไม่ต้องการวุฒิการศึกษาเพราะ

ไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ และคนพิการทางสติปัญญาที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ 2) ครูสอนคนพิการ กศน. มีน้อย ไม่ครอบคลุม และไม่มีคุณสมบัติเฉพาะทางด้านการสอนคนพิการโดยตรง ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพในทุกรายวิชา 3) กรณีในการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อย จำกัด ประมาณ 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อคน ทำให้ไม่เกิดประสิทธิภาพในเชิงความรู้ หลักสูตรไม่เหมาะสม รายวิชามีจำนวนมาก เนื้อหาหลักสูตรมีความยากเกินไปเพราะใช้เนื้อหาเดียวกันกับหลักสูตรของนักศึกษาปกติ การแก้ไขปัญหारेื่องเวลาเรียนของผู้พิการ และของครูผู้สอน โดยจัดให้มีการเรียนแบบรวมกลุ่ม ผลเกิดขึ้นคือ ไม่สามารถจัดการร่วมกันได้เนื่องจากทักษะแต่ละบุคคลแตกต่างกันและผู้พิการแต่ละคนมีการลงทะเบียนเรียนคนละระดับ 4) ภาระงานของครูผู้สอน มีหลายด้าน ทำให้ขาดการจัดการเรียนการสอนในบางชั่วโมงทำให้การสอนไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้คนพิการเกิดการลืมในสิ่งที่ครูสอนได้ 5) ผู้เรียนคนพิการมีทักษะพื้นฐานเดิมค่อนข้างต่ำเมื่อมาเรียนต่อเนื่องในหลักสูตรของ กศน.คนพิการสามารถเรียนรู้ได้ช้าทำให้การจัดการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ รวมถึงความรับผิดชอบต่อบทเรียนในแต่ละครั้งมีค่อนข้างน้อยในบางราย เนื่องจากผู้เรียนมีการงานในหน้าที่ต้องทำ ต้องประกอบอาชีพ 6) การส่งเสริมอาชีพเป็นการจัดส่งเสริมในระยะสั้นเกินไป (1-2 วัน) ทำให้ผู้พิการได้เรียนรู้เพียงเนื้อหา ไม่สามารถพัฒนาเป็นทักษะได้ รวมไปถึงความหลากหลายของประเภทผู้พิการ ความถนัดและความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดอาชีพตามความเหมาะสมได้ รวมถึงงบประมาณในการสนับสนุนในส่วนของ อบท. ที่มีจำกัดและไม่ต่อเนื่อง

หลังจากได้ดำเนินการวิจัย โดยวิเคราะห์จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน กศน. อำเภอลำห่ม จึงได้ร่วมกันกับภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย รพ.สต.ปงดอน อบต.ปงดอน สาธารณสุข อำเภอลำห่ม ผู้นำชุมชน และตัวแทนผู้พิการ ได้ร่วมกันทบทวน เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่ขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ คือ

1.สำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้พิการร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการนำเครื่องมือไปใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ การใช้แบบสอบถาม เพื่อสืบค้นข้อมูลความสัมพันธ์ ความสามารถ และปัญหาความต้องการของผู้พิการในพื้นที่อย่างแท้จริง แบบสอบถามหรือแบบสำรวจที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล มาจากทุกคนในทีมวิจัยต่างมีส่วนร่วมในการร่วมกันออกแบบ ร่วมกันคิดแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับข้อมูลที่ทีมวิจัยต้องการทราบ เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ได้มีการทดลองใช้แบบสอบถามในเฉพาะกลุ่มตัวแทนผู้พิการในทีมวิจัยหลักก่อน และมีการปรับปรุงแก้ไขในบางเรื่องที่ทางทีมวิจัยคิดว่ายังไปครบถ้วนหรือไม่ครอบคลุมจนได้แบบสอบถามที่ทางทีมวิจัยทุกคนเห็นสมควร เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มนักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคือผู้พิการทั้งหมดในหมู่ที่ 1 บ้านแม่ตาหลวง และหมู่ที่ 6 บ้านแม่ตาใน ตำบลปงดอน อำเภอลำห่ม จังหวัดลำปาง

2.จำแนกประเภทผู้พิการเพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยจำแนกประเภทผู้พิการตามหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทความพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน

3.จำแนกทักษะตามความสามารถ และความต้องการ จากการสำรวจข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่จะมีทักษะด้านการเกษตร การจักสาน และการนวด ซึ่งทักษะที่มีอยู่ไม่ได้อยู่ในระดับขั้นชำนาญ แต่เกิดจากประสบการณ์และจากการทำซ้ำๆ จนเกิดความเคยชิน การประกอบอาชีพของผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มี

อาชีพหรือมีอาชีพไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 57.35 ผู้ที่ทำงานได้ส่วนใหญ่อีกจะทำการเกษตร (ทำไร่ ทำนา) เพื่อที่จะช่วยเหลือสำหรับกลุ่มผู้พิการที่ไม่มีอาชีพเพราะขาดทักษะความสามารถ คณะที่มิจัยจะต้องร่วมกันคิดวางแผนหาอาชีพหรืองานที่มีความเหมาะสมตามความต้องการและเป็นไปได้ที่ผู้พิการจะสามารถทำงานได้และเกิดรายได้ที่แท้จริง เป็นการจัดอบรมเพิ่มทักษะ ให้ความรู้และจัดฝึกอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาวตามความต้องการของผู้พิการกลุ่มที่ไม่มีทักษะความสามารถ ซึ่งการจัดอาชีพของกลุ่มผู้พิการจะสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับการช่วยเหลือจากหลายๆ ฝ่าย เช่น อบต.จะต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่าย ค่าวัสดุฝึกทักษะ ตลอดจนการหาแหล่งทุนและตลาด คณะครู กศน.เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดอบรมอาชีพ เป็นผู้ให้ความรู้ในอาชีพต่างๆ ตามความเหมาะสม และเป็นอาชีพที่ผู้พิการจะสามารถสร้างรายได้จริง ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนจะต้องให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน เพื่อให้กลุ่มผู้พิการมีความต่อเนื่องและความยั่งยืนในการทำงานของกลุ่ม

4.การออกแบบกิจกรรม จัดรูปแบบให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการส่งเสริมการรู้หนังสือ 2) ด้านการเข้าถึงสิทธิ 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ

5. การดำเนินการจัดกิจกรรม ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่มีการออกแบบกิจกรรมต่างๆที่ทีมวิจัยร่วมกันคิดเพื่อช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแลให้มากที่สุด ได้มีการมอบหมายให้กับหน่วยงานต่างๆในทีมวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในงานกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ตามความถนัด ความชำนาญ โดยแบ่งมอบหมายงานดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ ได้มอบหมายให้ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้พิการ ทั้งที่เรียนในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการสอนหนังสือสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ ด้านที่ 2 การเข้าถึงสิทธิ ได้มอบหมายให้ อบต.ปงดอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิต่างๆที่คนพิการพึงได้รับอันชอบธรรม รวมถึงการดูแลด้านสิทธิต่างๆ ด้านที่ 3 การส่งเสริมอาชีพ ได้มอบหมายให้ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการจัดกิจกรรมการเพิ่มทักษะและการให้ความรู้แก่กลุ่มผู้พิการที่มีความสนใจในเรื่องอาชีพแต่ละอาชีพ และด้านที่ 4 สาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ ได้มอบหมายให้ รพ.สต. เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแล ในเรื่องสุขภาพ การดูแลผู้พิการ การกายภาพบำบัด และการติดตามผู้พิการที่บ้าน เป็นต้น

6.การติดตามและสรุปผลการจัดกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้มีการติดตามการทำงานของผู้พิการอย่างต่อเนื่อง ทั้งระหว่างการทำกิจกรรมและหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้น และมีการสรุปรายงาน โดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายหลักของกิจกรรมนั้นๆ เป็นผู้รับผิดชอบหลักและมีทีมวิจัยคอยช่วยเหลือ

ดังนั้นแนวทางในการทบทวนการจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงเป็นการทบทวนแนวทางในการดำเนินงานที่ผ่านมาของ กศน.อำเภอแจ้ห่ม เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่แนวทางของการกำหนดแนวทางของการจัดการเรียนรู้แบบใหม่อย่างเป็นระบบร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนในวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาในหมู่ 6 อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง หลังจากที่มีการทบทวนการจัดการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม แล้วนั้น ทีมวิจัยได้ดำเนินงานจัดกิจกรรมตามที่ออกแบบเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมที่สุดตามความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล โดยการทดลองปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง ทำให้เกิดบทเรียนที่น่าไปสู่แนวทางของการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้พิการมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ซึ่งจำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ผู้พิการส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาในด้านอาชีพมากกว่า แต่ยังมีบางส่วนที่ต้องการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทางทีมวิจัย ได้มอบหมายให้ ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา โดยมีครูผู้สอนคนพิการ คือ ครูสุรางค์ ขันดี เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่ต้องการรู้หนังสือ ซึ่งตามบทบาทครูผู้สอน จะต้องสอนนักศึกษาเป็นรายบุคคลตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IEP) แต่พบปัญหาเรื่องเวลาที่ใช้สอนมีค่อนข้างน้อยเกินไป ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ครูผู้รับผิดชอบได้มีการแก้ไขโดยการเรียนรวมกันหลายคนทีละหกละเจ็ดคนเรียนเหมือนกัน ซึ่งทำให้ได้มีเวลาในการสอนมากกว่าเดิม และครูณัฐชา สายเรียงกิจ ครู กศน.ตำบลปงดอน ร่วมกับคณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ซึ่งที่ผ่านมาการจัดการศึกษาเพื่อการส่งเสริมอาชีพกลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นประชาชนปกติ มีผู้พิการบางส่วนที่ได้รับการฝึกอบรม หลังจากได้มีงานวิจัยชุมชนนี้เกิดขึ้น ทำให้ผู้พิการและผู้ดูแลได้รับการส่งเสริมด้านอาชีพมากขึ้น โดยมี อบต.ปงดอน เป็นผู้คอยช่วยเหลือและสนับสนุนด้านงบประมาณต่อไป

2. ด้านการเข้าถึงสิทธิ ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ร่วมกันในเรื่อง สิทธิที่พึงจะได้รับของคนพิการ,แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ,การขอทำบัตรประจำตัวผู้พิการ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.ปงดอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแล ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 สถานที่จัด รพ.สต.ปงดอน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งหมด จำนวน 47 คน มีการประสาน ,เจ้าหน้าที่ อบต.ปงดอน และที่ปรึกษาโครงการวิจัย คือ ผศ.พจน์ปรีชา คำมี มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้พิการและผู้ดูแลมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม มีความเข้าใจในสิทธิที่ตนเองจะได้รับ และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้พิการคนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมอบรม

3. ด้านการส่งเสริมอาชีพ แนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มผู้พิการที่ไม่มีอาชีพ จึงต้องประเมินถึงทักษะ ความสามารถ ในการสร้างอาชีพที่เหมาะสม เป็นการจัดอบรมเพิ่มทักษะ ให้ความรู้ และจัดฝึกอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาว ส่วนกลุ่มที่มีทักษะความสามารถอยู่แล้ว ควรนำผู้ที่มีความรู้ความชำนาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป ผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานกิจกรรมคือ คณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม ที่มีหน้าที่ให้การศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ทีมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์หากิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตัวผู้พิการและมาจากความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล และยังมีกิจกรรมที่มาจากข้อเสนอจากคณะทีมวิจัย ซึ่งทุกคนในทีมต่างมีความเห็นตรงกัน ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่ทางทีมวิจัยเห็นสมควรให้มีการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า ,การขยายพันธุ์พืช,การทำอาหารไก่ไข่และการเลี้ยงไส้เดือนดิน

- กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า จัดกิจกรรมในระหว่างวันที่ 20 – 29 กรกฎาคม 2558 ณ บ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 23 คน มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือการให้ความรู้ภาคทฤษฎีในเรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้า , การสร้างโรงเรือน ,การทำผงวุ้นอาหารสำหรับเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ดนางฟ้า ,การเชื้อเชื้อเห็ดนางฟ้า , การทำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า และการนำก้อนเชื้อเข้าวางชั้นในโรงเรือน
- กิจกรรมการขยายพันธุ์พืช จัดกิจกรรมในระหว่างวันที่ 13 – 15 สิงหาคม 2558 ณ บ้านแม่ตาใน หมู่ 2 ตำบลปงดอน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 คน มีการให้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการขยายพันธุ์พืช การตอนกิ่งและการปักชำ โดยเจ้าหน้าที่จากเกษตรอำเภอแจ้ห่ม ให้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการเพาะพันธุ์กล้าไม้จากเจ้าหน้าที่หน่วยเพาะพันธุ์กล้าไม้ อำเภองาว จังหวัดลำปาง
- กิจกรรมการทำอาหารไก่ไข่ จัดกิจกรรมในวันที่ วันที่ 16 – 20 สิงหาคม 2558 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 ณ ศาลาเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน วิทยากรจาก กศน.อำเภอแจ้ห่ม ครูศรีวรรณ โกเมฆ และครูประกาศิต หน้าขาว ได้ให้ความรู้ในเรื่องการทำน้ำหมักจุลินทรีย์ 7 ชนิด และการทำหัวเชื้อราขาวจากต้นไผ่ เพื่อช่วยในการดับกลิ่น และย่อยสลาย ตลอดจน การผสมอาหารไก่ไข่ด้วยตนเอง ด้วยวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนในการซื้ออาหาร
- กิจกรรมการเลี้ยงไส้เดือนดิน จัดกิจกรรมในวันที่ 16 สิงหาคม 2558 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 26 คน ได้เชิญวิทยากรจากศูนย์การเรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาลัยชีวิต) จำนวน 2 ท่าน มาให้ความรู้ในเรื่องของ ชนิดของไส้เดือนดิน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อไส้เดือนดิน ศัตรู รวมไปถึงวิธีการป้องกัน การนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

ผลจากการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องการส่งเสริมอาชีพ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในกิจกรรมที่ทางทีมงานวิจัยได้จัดขึ้น ผู้พิการและผู้ดูแลได้รับความรู้เพิ่มเติมมาก ซึ่งผู้พิการและผู้ดูแลส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการเรียนรู้มาก่อน ไม่มีหน่วยงานมาให้ความรู้ กลุ่มผู้พิการมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นตามที่ตนเองเข้าใจ ซึ่งไม่เคยเห็นภาพอย่างนี้มาก่อน สามารถประเมินได้ว่า ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการสำรวจข้อมูลผู้พิการเบื้องต้น ทำให้กิจกรรมส่วนใหญ่มาจากความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล บางกิจกรรมเกิดจากข้อเสนอแนะจากตัวแทนผู้พิการในทีมวิจัยและนักวิจัย ที่เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่ผู้พิการจะได้รับก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม ได้มีการประชุมวางแผนร่วมกัน โดยผ่านความเห็นชอบจากทีมงานวิจัยทุกคน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่หลักในการเป็นผู้นำในการดำเนินงานกิจกรรม ตามความถนัด ความชำนาญเฉพาะทางอย่างเหมาะสม และในทีมวิจัยที่เหลือเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน มีการประสานงานจากหน่วยงานอื่นมาร่วมกิจกรรม มีการใช้ข้อมูลในการร่วมกันแก้ไขปัญหา และผู้พิการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมด้วย

4.ด้านสาธารณสุขและการดูแลรักษา ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนการมีบุตร, การกินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ, การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ การดูแลรักษาตนเองอย่างถูกวิธีหลังการเกิดอุบัติเหตุ การกายภาพบำบัด และการให้กำลังใจกันในครอบครัวที่มีคนพิการ โดยมีเจ้าหน้าที่จาก รพ.สต.ปงดอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแล ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 สถานที่จัด รพ.สต.ปงดอน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งหมด

จำนวน 47 คน มีการประสานวิทยากรจากโรงพยาบาลอำเภอแจ้ห่ม , เจ้าหน้าที่ รพ.สต.ปงดอน และครู กศน.แจ้ห่ม มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้พิการและผู้ดูแลมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมมาก มีการเสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้ในทุกๆปี และให้ครอบคลุมทุกครอบครัวที่มีคนพิการ ทุกหมู่บ้านในตำบลปงดอน ซึ่งที่ผ่านมา รพ.สต.มีการให้ความรู้แก่คนพิการในตำบลอยู่แล้ว แต่เนื้อหาความรู้ที่ใช้ในการอบรมมาจากทางเจ้าหน้าที่คิดวิเคราะห์กำหนดเอง แต่การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ได้มีการสอบถามความต้องการทราบจากผู้พิการและผู้ดูแลมาก่อน ทำให้การจัดกิจกรรมในครั้งนี้เป็นที่พอใจมากสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น

ดังนั้นผลของการดำเนินงานจึงทำให้มีข้อค้นพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการนั้น หากจะให้เกิดความสอดคล้องต้องมีการสำรวจข้อมูลพื้นที่ จำแนกประเภท จำแนกทักษะของผู้พิการก่อน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพของผู้พิการ ทั้งในเรื่องของความรู้ทักษะพื้นฐาน และความรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้พิการและผู้ดูแล เช่น การเข้าถึงสิทธิในการเข้าถึงการพยาบาล และการรับการรักษาเบื้องต้น อีกทั้ง อาชีพที่มีความสอดคล้องต่อศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้พิการในระยะยาว

บทเรียนจากงานวิจัยและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

โดยบทเรียนตามกลุ่มเป้าหมายและแนวทางที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. บทเรียนที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้พิการ/ผู้ดูแล ในมุมของการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจและมีความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายคนพิการที่ร่วมโครงการให้ดีขึ้น ผู้ดูแล ญาติ และคนในชุมชน มีทัศนคติที่ดี ทั้งด้านการประพฤติดและปฏิบัติต่อคนพิการในพื้นที่ จากการที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่ในชุมชน ทำให้ได้ทราบข้อมูลผู้พิการมากขึ้นและถูกต้องตรงตามเหตุตามผล จะทำให้การทำงานในขั้นต่อไปง่ายมากขึ้น ก่อนที่จะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับผู้พิการนั้น ผู้พิการไม่ได้มีการรวมกลุ่มในการทำงานในหมู่บ้าน ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำงานของตนเองตามทักษะ ความสามารถที่ตนเองมี ผู้ที่ไม่มีทักษะหรือความสามารถก็ไม่ทำงานจะอยู่แต่บ้าน ให้คนในครอบครัวดูแลมาตลอด ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิของผู้พิการพึงได้รับเพราะตัวเองและครอบครัวไม่มีความสนใจเท่าที่ควร คนในชุมชนยังเห็นผู้พิการยังคงเป็นกลุ่มภาระของผู้ดูแล และตัวผู้พิการเองไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หลังจากที่ได้ร่วมโครงการวิจัยแล้วนั้น กลุ่มผู้พิการมีแรงใจที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตตนเอง เพื่อให้ตนเองมีทักษะ ความรู้ พึ่งตัวเองได้ มีช่องทางสามารถมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้บ้าง เช่น การเก็บไข่ไก่เพื่อกินเองและขาย การเก็บเห็ดนางฟ้าไว้กินเหลือก็ขาย มีการเก็บเห็ดนางฟ้าที่เป็นของของผู้พิการขายเพื่อนำเงินมาร่วมกันทำก้อนเห็ดชุดต่อไปเป็นการหมุนเวียนต้นทุน ตลอดจนการมีโอกาสทางการศึกษาเพื่อการมีความรู้ การอ่านออกเขียนได้ การรู้สิทธิต่างๆที่ผู้พิการควรได้ ให้เหมือนคนทั่วไป กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในเวทีของงานวิจัย มุมมองจากผู้นำชุมชน จากเพื่อนบ้าน เห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี ผู้พิการมีการทำงานรวมกลุ่ม ได้พบปะพูดคุยกันในกลุ่มผู้พิการเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการถกเถียงกันในเรื่องที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการและผู้ดูแลให้ดีขึ้น ตลอดจนเพื่อให้มีการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขภาคภูมิใจและมีความสุข ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม

2. เกิดกลไกการจัดวางความสัมพันธ์และบทบาทใหม่ของคนพิการและคนในชุมชนเรื่องคนพิการ อาจเป็นกลไกร่วมซึ่งถูกสร้างหรือก่อรูปขึ้นเพื่อดูแลคนพิการในชุมชน โดยมีการก่อตั้งกลุ่มผู้พิการอย่างเป็นรูปธรรม เดิมผู้พิการตำบลปงดอน มีการตั้งชมรมผู้พิการอยู่ก่อนที่โครงการวิจัยชุมชนจะเกิดขึ้น แต่ชมรมไม่ได้มีการขับเคลื่อนของกิจกรรมชมรมผู้พิการตำบล หลังจากที่มีโครงการวิจัยชุมชนจะเกิดขึ้น ชมรมได้มีการขับเคลื่อน มีการรวมตัวกันในการทำกิจกรรมกลุ่ม ได้เสนอของบประมาณจากองค์กรต่างประเทศ คือ บริษัทอะบิลิส ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้รับเงินสนับสนุนโครงการ การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ มีการรวมกลุ่มในการร่วมกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมของโครงการวิจัยชุมชนตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัย และมีการพัฒนากลุ่มจากชมรมผู้พิการตำบล รวมตัวกันสมัครเป็นองค์กรผู้พิการตำบลปงดอน ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการ โดยมี ผศ.พจน์ปรีชา คำมี ที่ปรึกษาโครงการ และคณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการขอจัดตั้งองค์กรผู้พิการ เนื่องจากการจัดตั้งองค์กรผู้พิการหากผ่านการพิจารณาอนุมัติแล้ว ผู้พิการทั้งหมดที่เป็นสมาชิกจะได้รับการช่วยเหลือในหลายๆด้าน มากกว่าที่เป็นอยู่
3. บทเรียนที่เกิดกับบุคลากรของ กศน.อ.แจ้ห่ม ภาศิเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ด้านความรู้ความสามารถในกระบวนการในการทำงานร่วมกันเชิงประเด็นผู้พิการในชุมชนผ่านการทำวิจัยโดยการมีส่วนร่วม เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานวิจัยชุมชนอย่างเป็นระบบ ช่วยให้เป็นคนช่างสังเกตมากขึ้น รู้จักการหาข้อมูลในกลุ่มเป้าหมาย รู้จักการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ มองว่าการทำงานวิจัยไม่ใช่เรื่องที่ยากแต่เป็นการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับสภาพบริบทของกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการวิจัยก็ไม่อาจเร่งรีบให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้อาจต้องชะลอเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทบทวนประเด็น โจทย์วิจัยความต้องการของกลุ่มเป้าหมายตลอดถึงการจัดเวทีเพื่อหาจุดร่วมต้องทำให้งานวิจัยขับเคลื่อนต่อไปได้ตลอดกระบวนการทำงานวิจัย ทั้งนี้ความรู้จากการทำงานวิจัย ทำให้ทราบว่ากลุ่มผู้พิการมีหลายกลุ่มที่ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มผู้พิการออกได้ดังนี้ตามที่ทีมตัวแทนนักวิจัยหลักที่เป็นผู้พิการได้พบเห็นในระหว่างการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้พิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มคนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และสามารถใช้ชีวิตได้ด้วยตนเองในสังคม เช่น ผู้พิการทางด้านการร่างกาย, พิการทางการการได้ยิน และกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้แต่ไม่สามารถคิดหรือทำงานได้ด้วยตนเองต้องมีคนบอกให้ทำ จากการได้ร่วมทำงานวิจัยชุมชนกับคณะที่มิวิจัย ทำให้ได้ทราบถึงวิธีหาทางแก้ไขปัญหายภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนและออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาพร้อมกับทุกฝ่ายได้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าความเป็นไปได้ของการทำงานวิจัยเพื่อผู้พิการ และทำให้เกิดมุมมองการดูแลผู้พิการตลอดจน ผู้รับบริการ ในด้านต่างๆ มีหลากหลายมากขึ้น เช่น การจัดอบรมผู้พิการและผู้ดูแล เราเคยมองแต่กลุ่มผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเพื่อลดปัญหาพิการซ้ำซ้อน เพื่อให้ช่วยเหลือตัวเองได้ แต่เรากลับลืมหันไปมองผู้พิการด้านอื่นๆว่าเขาต้องการอะไร สิ่งที่เรามอบให้หรือจัดอบรมให้ เขาสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันหรือไม่ การเข้าถึงสิทธิและการเข้าถึงสถานบริการของรัฐมีมากน้อยแค่ไหน วิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญที่ควรแก้ไขเป็นลำดับแรกๆ

4. เกิดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน และเกิดนวัตกรรมในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ซึ่งมีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน กศน. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน ผู้นำชุมชน ผู้ดูแลคนพิการและคนพิการ โดยเป็นการนำเอาองค์ความรู้ในแต่ละวิชาชีพ และบทบาท หน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมาแลกเปลี่ยน แบ่งปัน การทำงานร่วมกัน เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมของผู้พิการ เช่น กศน.เป็นเรื่องของการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาด้านอาชีพเพื่อที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ในชุมชน, อบต. สนับสนุนดูแลเรื่องสิทธิต่างของผู้พิการที่ควรได้รับ, รพ.สต. เชื่อมโยงไปเรื่องงานสาธารณสุข การดูแลตนเองของผู้พิการ การให้ความรู้แก่ผู้ดูแล การรักษาพยาบาล เป็นต้น เกิดภาคีการทำงานร่วมกันในชุมชน

5.2 อภิปรายผล

โครงการวิจัยชุมชนเพื่อผู้พิการ ได้มีการวางแผนในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 2 ข้อ ให้มากที่สุด คือ 1) เพื่อทบทวนการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต- ปัจจุบัน และ 2) เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ โดยยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในชุมชน และจากภายนอกชุมชนที่เข้ามาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการวางแผนและดำเนินกิจกรรมร่วมกันในทีมวิจัย มีวิธีการดำเนินงาน คือ การสืบค้นข้อมูลต่างๆ จากผู้พิการและผู้ดูแล ซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามของทีมวิจัยที่ได้ร่วมกันออกแบบ ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ข้อมูลการได้รับการเรียนรู้ การได้รับการศึกษา และข้อมูลปัญหาและความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล ซึ่งข้อมูลต่างๆที่ได้รับจะนำไปสู่การวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการ อาจทำให้ได้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้พิการที่เหมาะสม ผู้พิการได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง หรือเป็นตัวอย่าง ต้นแบบ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้พิการในพื้นที่อื่นๆต่อไป

ในการดำเนินงานกิจกรรม ทีมวิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนคนพิการ ของศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์ และการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน กศน.ปี 2554) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม กศน. ข้อที่ 3 การศึกษาต่อเนื่อง คือ การศึกษาเพื่อเสริมเติมเต็มและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยไม่แบ่งระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาจบในตัว ดังนี้ คู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนคนพิการ 1) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการมีอาชีพหลัก อาชีพรอง หรืออาชีพเสริมทำให้เกิดรายได้จากการประกอบอาชีพ ช่วยลดภาระรายจ่ายของครอบครัว สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ไม่เป็นภาระของครอบครัว ทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการและครอบครัวมีความสุขมากขึ้น

ได้มีการนำผลจากวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 มาเป็นข้อมูล นำไปสู่การทดลองดำเนินงานกิจกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน**เริ่มจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้พิการร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง** โดยการสัมภาษณ์ผู้พิการและผู้ดูแลโดยตรง บันทึกลงในแบบสอบถามที่ทีมวิจัยร่วมกันจัดทำขึ้น จนได้ข้อมูลพื้นฐานต่างๆ และปัญหาความต้องการของผู้พิการที่แท้จริง และนำข้อมูลที่ได้มา**จำแนกประเภทผู้พิการเพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้ที่เหมาะสม** โดยจำแนกประเภทผู้พิการตามหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทความพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท นอกจากนี้ยัง**จำแนกทักษะตามความสามารถ และความต้องการ** พบว่าผู้พิการส่วนใหญ่มีทักษะด้านการเกษตร และมีบางส่วนที่มีทักษะทางด้านการจักสาน ,การนวด และอื่นๆ แต่มีจำนวนน้อยมาก ซึ่งทักษะที่มีอยู่เกิดจากประสบการณ์และจากการทำซ้ำๆ จนเกิดความเคยชิน ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 57.35 ซึ่งเป็นอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร (ทำไร่ ทำนา) ทีมวิจัยได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์เพื่อที่จะช่วยเหลือกลุ่มผู้พิการที่ไม่มีอาชีพเพราะขาดทักษะ ให้มีความรู้ มีทักษะอาชีพหรืองานที่มีความเหมาะสมตามความต้องการ สามารถทำงานได้และเกิดรายได้ที่แท้จริง ทีมวิจัยได้เห็นข้อมูลจากการสำรวจ ซึ่งสามารถจำแนกความต้องการออกเป็น 4 ด้าน และร่วมกัน**การออกแบบกิจกรรม จัดรูปแบบการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ** 1) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ 2) ด้านการเข้าถึงสิทธิ 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ ได้มีการวางแผน ออกแบบและ**ดำเนินงานการจัดกิจกรรม**ต่างๆร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแลให้มากที่สุด มีการแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานกิจกรรมตามความเหมาะสมกับภาระงานให้ครบทั้ง 4 ด้าน ตามความถนัด ความชำนาญ ซึ่งงาน ด้านที่ 1 คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมการรู้หนังสือ ได้ให้ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้พิการ ทั้งที่เรียนในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการสอนหนังสือสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ โดยมีครูผู้สอนคนพิการ คือ ครูสุรางค์ ชันติ เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่ต้องการรู้หนังสือ ซึ่งตามบทบาทครูผู้สอน จะต้องสอนนักศึกษาเป็นรายบุคคลตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IEP) ให้กับผู้พิการที่มีความต้องการเรียนหนังสือให้มีการรับสมัครผู้เรียนเพื่อเข้าเรียนให้ทั่วถึง ด้านที่ 2 คือ การเข้าถึงสิทธิ ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่อง สิทธิที่พึงจะได้รับของคนพิการ,แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ,การขอทำบัตรประจำตัวผู้พิการ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต. ปงตอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่ผู้พิการและผู้ดูแล มีการประสาน,เจ้าหน้าที่ อบต.ปงตอน และที่ปรึกษาโครงการวิจัย คือ ผศ.พจน์ปรีชา คำมี มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้พิการและผู้ดูแลมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม มีความเข้าใจในสิทธิที่ตนเองจะได้รับ และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้พิการคนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมอบรม ด้านที่ 3 การส่งเสริมอาชีพ กลุ่มผู้พิการที่ไม่มีอาชีพ ได้มีการจัดอบรมเพิ่มทักษะ ให้ความรู้และจัดฝึกอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาว ผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานกิจกรรมคือ คณะครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม ที่มีหน้าที่ให้การศึกษทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอาชีพ ทีมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์หากิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตัวผู้พิการและมาจากความต้องการของผู้พิการและผู้ดูแล และยังมีกิจกรรมที่มาจากข้อเสนอจากคณะที่วิจัย ซึ่งทุกคนในที่ทีมต่างมีความเห็นตรงกัน ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพที่ทางทีมวิจัยเห็นสมควรให้มีการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า ,การขยายพันธุ์พืช,การทำอาหารไก่ไข่และการเลี้ยงไส้เดือนดิน ด้านที่ 4 สาธารณสุขและการดูแลสุขภาพ มีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนการมีบุตร, การกินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ, การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ การดูแลสุขภาพตนเองอย่างถูกวิธีหลังการเกิด

อุบัติเหตุ การกายภาพบำบัด และการให้กำลังใจกันในครอบครัวที่มีคนพิการ โดยมีเจ้าหน้าที่จาก รพ. สต.ปงดอน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรม มีการประสานวิทยากรจากโรงพยาบาลอำเภอแจ้ห่ม , เจ้าหน้าที่ รพ.สต.ปงดอน และครู กศน.แจ้ห่ม มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ในการจัดกิจกรรมทุกๆ กิจกรรม ได้มีการติดตามและสรุปผลการจัดกิจกรรม มีการติดตามการทำงานของผู้พิการอย่างต่อเนื่อง ทั้งระหว่างการทำกิจกรรมและหลังจากการทำกิจกรรมเสร็จสิ้น และมีการสรุปรายงาน โดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายหลักของกิจกรรมนั้นๆ เป็นผู้รับผิดชอบหลักและมีทีมวิจัยคอยช่วยเหลือ ทำให้เห็นถึงผลที่ได้รับต่างๆ ทั้งในสิ่งที่ดีงาม และสิ่งที่ควรต้องปรับปรุง เพื่อแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป เพื่อประโยชน์ที่ผู้พิการและผู้ดูแลจะได้รับให้มากที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเอาแนวคิดความพิการทางการศึกษา ประเภทของคนพิการ และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาประยุกต์ใช้ในการทำงานกับกลุ่ม ผู้พิการ โดยแนวคิดความพิการทางการศึกษา ในส่วนของประเภทของคนพิการ ที่แบ่งคนพิการออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน ซึ่งทางทีมวิจัยได้นำมาเชื่อมโยงการวิเคราะห์ จำแนกผู้พิการบ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ ตาในหมู่ 6 โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ในการจำแนกประเภทผู้พิการเพื่อแยกตามความสามารถ ความถนัดของแต่ละคน ในด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้พิการ อีกทั้งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 5 ที่กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

- 1) ได้รับการศึกษาโดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
- 3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

ซึ่งโครงการได้มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้พิการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้พิการจะได้รับสูงสุด ประกอบด้วย ความรู้เรื่องสิทธิผู้พิการที่พึงจะได้รับ ด้านสาธารณสุข ด้านอาชีพ และด้านการศึกษา ที่เน้นความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของกลุ่มผู้พิการเช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนากระบวนการวิจัย

- **ครู กศน.**

หลังจากที่งานวิจัยเสร็จสิ้น ทีมยังให้ความช่วยเหลือ ต้องการแนวทางการทำงานที่เหมาะสมต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุม เพราะความต้องการของผู้พิการมีหลากหลาย ยากแก่การตอบสนองทุกประเด็น และยังคงติดตามการดำเนินงานของกลุ่มผู้พิการนี้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะกลุ่มผู้พิการยังต้องการมีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลืออยู่สาเหตุอาจมาจากความเข้มแข็งของกลุ่มยังไม่พอ กลุ่มเป้าหมายยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่ม การดำเนินงานตามแผนจะไม่มีอย่างต่อเนื่องเพราะผู้พิการยังไม่สามารถทำตามที่ประธานชมรมผู้พิการตำบลบอก ครู กศน.ต้องเป็นผู้ประสานงานช่วยเหลือประธานชมรม ในการนัดหมายการทำกิจกรรมร่วมกันต่างๆ เนื่องจากครูมีความคุ้นเคยและไวใจของกลุ่มผู้พิการ

- **เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน**

ภาระงานของเจ้าหน้าที่มีเยอะทำให้การทำงานกับเฉพาะกลุ่ม ยังไม่ทั่วถึง ยังไม่ครอบคลุม

- **เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน**

บางครั้งติดภารกิจงานในองค์กร ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมทีมวิจัยได้ทุกครั้งและทุกคน

- **ผู้พิการ**

เนื่องจากคนพิการมีหลากหลายประเภทความพิการ อาจทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่างๆในระหว่างการทำงานกับกลุ่มผู้พิการ ที่สามารถสังเกต หรือพบเห็นชัดเจน เช่น การสื่อสารพูดคุยกับกลุ่มผู้พิการที่มีความพิการประเภทการได้ยิน จะสื่อสารกันลำบากเพราะไม่สามารถฟังหรือตอบคำถามได้ต้องมีผู้ดูแลคอยประสาน กลุ่มผู้พิการประเภทสติปัญญาและการเรียนรู้ ก็ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามด้วยความคิดของตัวเองได้ และกลุ่มผู้พิการที่มีความพิการทางร่างกาย ก็มีหลากหลายแบบ เช่น พิการแขน ขาขาด มือเท้าอ่อนแรง ลุกและเดินไม่ได้ ติดเตียง โรคผิวหนัง เป็นต้น แต่ละคนมีทักษะความชำนาญไม่เหมือนกัน บางคนทำงานได้ บางคนทำงานไม่ได้ ความมุ่งมั่น ตั้งใจ ความกระตือรือร้นที่จะทำงานมีไม่เท่ากัน เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานและมีความยากที่จะส่งเสริมความรู้ต่างๆให้กับผู้พิการ ทีมวิจัยควรร่วมกันวางแผนแก้ไขจุดนี้ให้ดีที่สุด เพื่อให้การวิจัยประสบผลสำเร็จ

- **ทีมวิจัย**

จากสิ่งที่ทีมวิจัยได้มองเห็นจากการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งหมด เห็นว่าการดำเนินกิจกรรมโครงการที่ไม่เป็นไปตามแผน มีความล่าช้า ในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ แต่ละเวทียังพบปัญหาที่หลากหลาย การวางแผนยังไม่ดีมาก แบบสอบถามที่ร่วมกันออกแบบยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ไม่สามารถทราบถึงความต้องการด้านต่างๆอย่างชัดเจน การวางแผนการจัดกิจกรรมยังไม่ดีพอ มีการจัดกิจกรรมที่มีความถี่เกินไป ผู้พิการไม่สามารถเข้ารับการเรียนรู้และเข้าใจครบถ้วน ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมยังไม่ค่อยเหมาะสม ซึ่งตรงกับอาชีพหลักของผู้พิการและผู้ดูแลบางส่วนคือการทำเกษตรกรรม ตลอดจนในระหว่างการจัดกิจกรรมยังพบปัญหาต่างๆ ทั้งจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมยังไม่เป็นไปตามจำนวนที่วางไว้ การมีส่วนร่วมในบางกิจกรรมมีน้อย และการบริหารจัดการกลุ่มยังไม่ดีเท่าที่ควร ความขัดแย้งในกลุ่มเนื่องจากความเห็นไม่ตรงกัน ความเหลื่อมล้ำในความคิดของผู้พิการเองจากประเภทความพิการต่างๆ

ความเหลื่อมล้ำในความคิดของผู้พิการกับผู้ดูแลที่มีความคิดปกติ และการตรวจสอบติดตามของทีมีวิจัยในระหว่างการทำกิจกรรมและหลังกิจกรรม ยังไม่มากพอ

จากปัญหาต่างๆ ที่มีมาก ทีมีวิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะถือว่าเป็นบทเรียนที่ได้จากการวิจัยร่วมกัน และสามารถหาแนวทางแก้ไขได้ แต่ทีมีวิจัยยังเห็นสิ่งที่ต้องทำ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอีกมากมาย

- **ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานต่อ โดยการขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่นๆ เชื่อมโยงการทำงานให้เป็นภาพรวมทั้งตำบลปงดอน** หลังจากการจัดกิจกรรมโครงการวิจัยเสร็จสิ้น กลุ่มผู้พิการและผู้ดูแลในหมู่บ้านอื่นในตำบลปงดอน ได้เห็นผลงานต่างๆ ที่ทางทีมีวิจัยได้จัดทำ อยากที่จะมีส่วนร่วมและต้องการให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้บ้าง ซึ่งหัวหน้าโครงการ คือ นายสุคำ เอื้อเก่ง เป็นประธานชมรมคนพิการตำบลปงดอน ได้นำเสนอผลงานวิจัยให้กับสมาชิกในชมรมผู้พิการในตำบลได้รับทราบมาตลอด จึงทำให้ผู้พิการในตำบลอยากมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ทีมีวิจัยได้ทราบข้อมูลดังกล่าว และได้ร่วมกันหารือเรื่องการดูแลผู้พิการในตำบล ทุกคนในทีมเห็นสมควรให้มีการช่วยเหลืออย่างจริงจังให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในตำบล ถึงแม้โครงการวิจัยจะเสร็จสิ้น ทางทีมีวิจัยจะคอยช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่ผู้พิการทั้งตำบล โดยมี อบต.ปงดอน ,รพ.สต.ปงดอน ,ครู กศน. อำเภอแจ้ห่ม และผู้นำชุมชน จะให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ต่อไปในปีงบประมาณหน้า และบทบาทผู้รับผิดชอบหลักยังคงเหมือนเดิม อบต.ปงดอน รับผิดชอบงานด้านสิทธิของผู้พิการ ,รพ.สต.ปงดอน รับผิดชอบหลักงานด้านสุขภาพผู้พิการ และ กศน. อำเภอแจ้ห่ม รับผิดชอบหลักในงานการศึกษา โดยแต่ละภาคส่วนจะยังคงทำงานร่วมกันเหมือนกับการดำเนินงานโครงการวิจัยชุมชนที่ผ่านมา

5.3.2 ข้อเสนอแนะจากผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

โครงการนี้เป็นแนวทางของการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายผู้พิการ 2 หมู่บ้าน ในตำบล ปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยมี ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม เป็นผู้สร้างบทเรียนของงานวิจัยร่วมกับกลุ่มเป้าหมายผู้พิการและภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการทบทวนการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่คนพิการที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนพิการ บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ ตาในหมู่ 6 แบบมีส่วนร่วม ซึ่งดำเนินการในพื้นที่โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มผู้พิการ, ครู กศน.อำเภอแจ้ห่ม, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน และเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลปงดอน

ภายใต้ภารกิจของ กศน. ที่ดำเนินการภายใต้แนวทางของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 5 ที่กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิที่ควรได้รับการศึกษาโดยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางที่ทาง กศน.ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง แต่หากวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ทำให้ต้องกลับมาทบทวนถึง แนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้พิการ ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษานอกระบบให้กับกลุ่มคน

ปกติทั่วไป เช่น “กลุ่มเป้าหมายคนพิการที่มีความต้องการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนน้อย เนื่องจากเกณฑ์และคุณสมบัติผู้เรียนกำหนดไว้สูงเกินมาตรฐานของผู้พิการในชุมชน เนื่องจากผู้พิการส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีความพิการทางร่างกาย และคนพิการไม่ต้องการวุฒิการศึกษาเพราะไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ และคนพิการทางสติปัญญาก็ไม่สามารถเรียนรู้ได้” หรือ “การส่งเสริมอาชีพเป็นการจัดส่งเสริมในระยะสั้นเกินไป ทำให้ผู้พิการได้เรียนรู้เพียงเนื้อหา ไม่สามารถพัฒนาเป็นทักษะได้ รวมไปถึงความหลากหลายของประเภทผู้พิการ ความถนัดและความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดอาชีพตามความเหมาะสมได้”

นั่นหมายถึง กศน.แจ้ห่ม อาจต้องปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นหัวใจของงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อค้นหารูปแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ไม่ใช่กำหนดจากส่วนกลางที่สำเร็จรูป เพราะปัจจัยของผู้พิการมีความแตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างบทเรียนใหม่ให้กับ ครูผู้สอนที่จะต้องประเมินเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ ทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน การอ่านออกเขียนได้ การเข้าถึงสิทธิและการได้รับการดูแลรักษา และอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติ ทั้งในด้านสาธารณะสุข หรือ มิติของการเข้าถึงสิทธิและการบริการ รวมถึงการดูแลและสนับสนุนเพื่อให้เกิดกลไกการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแบบมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. งานวิจัย. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา; <http://nep.go.th/th/publication/research?title=&&page=1>. 5
มกราคม 2559
- สำนักงาน กศน. และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, รวมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่
เกี่ยวข้องกับคนพิการ, 2557, หน้า 24-27
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ, 2555, หน้า 1-2

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. ภาพกิจกรรม

บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม ร่วมกันประชุมวางแผน เกี่ยวกับการที่จะเริ่มทำโครงการวิจัยชุมชน

อบรมเรื่อง หัวใจกระบวนการวิเคราะห์ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

ตั้งทีมทีมวิจัย และร่วมกันวางแผนเขียนโครงร่าง งานวิจัยเพื่อเตรียมเสนอ คณะกรรมการ สกว.

ลงนามสัญญาการจัดทำโครงการวิจัย วันที่ 13 มิถุนายน 2557 ณ กศน.อำเภอแจ้ห่ม

ลงพื้นที่ เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายคนพิการและผู้ดูแล บ้านแม่ตาหลวง หมู่ที่ 1 ต.ปงดอนบ้านแม่ตาโน หมู่ที่ 6 ต.ปงดอน

ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อำเภอกู่ช้าง จังหวัดพะเยา

อบรมเชิงปฏิบัติการ “การบริหารจัดการโครงการ Project Management”

ทีมวิจัยประชุมวางแผน และเวทีที่ 1 เวทีประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานร่วมกับชุมชน วันที่ 20 มิถุนายน 2557 ณ ม.6 บ้านแม่ต๋าน ตำบลปงดอน อำเภอ้อแจ่ม

เวทีที่ 2 เวทีการสืบค้นประเด็นปัญหาและข้อมูลความสัมพันธ์ของผู้พิการกับผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดแยกประเภทของคนพิการ วันที่ 30 มิถุนายน 2557 ณ กศน.อำเภอ้อแจ่ม

เวทีที่ 3 เวทีค้นหารูปแบบ และสร้างเครื่องมือในการสืบค้นคนพิการในพื้นที่ วันที่ 25 กรกฎาคม 2557 ณ กศน.อำเภอ้อแจ่ม

เวทีที่ 4 เวทีลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลจากคนพิการและผู้ดูแล วันที่ 15 สิงหาคม 2557 หมู่ 1 และ หมู่ 6 ตำบลปงดอน

เวทีที่ 5 เวทีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจผู้พิการและผู้ดูแล วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2557 ณ ห้องประชุม กศน.อ.แจ้ห่ม

เวทีที่ 6 เวทีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระดับของความพิการจากแบบสำรวจ วันที่ 20 มกราคม 2558 ณ ห้องประชุม กศน.อ.แจ้ห่ม

ร่วมเวที“6 วัสดุ วิจัยท้องถิ่น วิชาการรับใช้สังคมสู่การใช้ประโยชน์ทางการศึกษา” วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557 ณ อาคารบริหารธุรกิจ ม. เนชั่น ลำปาง

เวทีที่ 1 ทบทวนแนวทางที่ได้จากการดำเนินงานระยะ
ที่ 1 และจำแนกวิธีการจัดการปัญหา
วันที่ 7 เดือน เมษายน พ.ศ.2558
สถานที่ กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

เวทีที่ 2 เวทีประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาจัดการปัญหา (วางแผน
ออกแบบแนวทางแก้ปัญหา)วันที่ 24 เดือน
เมษายน พ.ศ.2558
ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน

เวทีที่ 3 เวทีวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงาน
ที่ประสาน ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องเช่น สิทธิ
การช่วยเหลือ องค์ความรู้ และการจัดการตนเองหรือ
ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วันที่ 16 เดือน มิถุนายน
พ.ศ.2558 สถานที่ โรงเรียนบ้านแม่ตาโน

เวทีที่ 4 กิจกรรมที่ 1 อบรมเรื่องสิทธิและการ
ช่วยเหลือผู้พิการ
ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งหมด จำนวน 47 คน
วันที่ 2 กรกฎาคม 2558
ณ รพ.สต.ปงดอน หมู่ 2 ตำบลปงดอน

กิจกรรมที่ 2 การจัดวิชาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้า ระหว่างวันที่ 20 – 29 กรกฎาคม 2558 ตั้งแต่เวลา
09.00 – 15.00 น. ณ บ้านแม่ตาโน หมู่ 6 ตำบลปงดอน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 23 คน

	
กิจกรรมที่ 3 การขยายพันธุ์พืช วันที่ 13 – 15 สิงหาคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ บ้านแม่ตาโน หมู่ 2 ตำบลปงดอน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 20 คน	กิจกรรมที่ 4 การเลี้ยงไส้เดือนดิน วันที่ 16 สิงหาคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 15.00 น. มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 26 คน
	
เวทีที่ 5 เวทีตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานที่ประสาน วันที่ 7 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558 สถานที่ ห้องประชุม กศน.อำเภอแจ้ห่ม	เวทีที่ 6 เวทีสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงาน ในระยะที่ 2 วันที่ 7 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2558 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปงดอน
	
เวทีที่ 7 เวทีการสรุปผลการทำงานร่วมแสดงความเห็นวิเคราะห์ปัญหาและจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้พิการและผู้ดูแล วันที่ 7 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ณ โรงเรียนบ้านแม่ตาโน	

เวทีที่ 8 การสรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนผลการดำเนินงานวิจัย วันที่ 28 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 สถานที่ ห้องประชุม อบต.ตำบลปงดอน

การศึกษาดูงานโรงเรียนบ้านหวด ณ รพ.สต.บ้านหวด อำเภองาว จังหวัดลำปาง

ภาคผนวก ข. เอกสารที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวอย่างแบบสำรวจ

แบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัยแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้พิการ
โดยการมีส่วนร่วม บ้านแม่ตาหลวง หมู่ 1 และบ้านแม่ตาใน หมู่ 6 ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม
จังหวัดลำปาง

ดำเนินการโดย... กศน.อำเภอแจ้ห่ม , รพ.สต.ปงดอน , อบต.ปงดอน , ผู้นำชุมชนและเครือข่ายคนพิการ
สนับสนุนโดย ...สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐาน

ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี วัน / เดือน / ปี เกิด.....
หมายเลขบัตรประชาชน..... หมายเลขโทรศัพท์.....
อาชีพ..... ระดับการศึกษา..... รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
บิดาชื่อ..... มารดาชื่อ..... มีพี่น้อง.....คน
ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่..... บ้าน..... หมู่..... ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
บัตรผู้พิการ
☐ ไม่มี
☐ มี หมายเลขบัตรผู้พิการ ประเภทความพิการ..... ระดับ.....
ผู้ดูแลชื่อ 1. เกี่ยวข้องเป็น..... โทรศัพท์.....
2. เกี่ยวข้องเป็น..... โทรศัพท์.....
3. เกี่ยวข้องเป็น..... โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 ประเภทความพิการ (ข้อมูลจากการสำรวจ)

ท่านเป็นผู้พิการประเภทใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
☐ ตาบอดเลือนรางทั้ง 2 ข้าง ☐ ตาบอดสนิท 1 ข้าง (ซ้าย / ขวา) ☐ ตาบอดสนิททั้ง 2 ข้าง
☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ 2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
☐ หูหนวก ☐ หูตึง
☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ 3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
☐ ไม่สามารถ หรือสามารถดูแลตัวเองในชีวิตประจำวันได้น้อย เช่น การรับประทานอาหาร / การ
อาบน้ำ / แปรงฟัน / การแต่งกาย / การทำความสะอาดหลังการขับถ่าย อื่น ๆ โปรดระบุ
.....
☐ สมอง การคิดช้า
☐ ความจำสั้น
☐ อื่นๆ ระบุ.....

- ☐ 4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว สุขภาพ
☐ ขาขาด 1 ข้าง (ซ้าย / ขวา)	☐ ขาขาด 2 ข้าง	☐ ขาลีบ (ซ้าย / ขวา)
☐ ขาอ่อนแรง (ซ้าย / ขวา)	☐ แขนอ่อนแรง (ซ้าย / ขวา)	☐ ข้อยึดเอ็นยึด
☐ หลังค่อม	☐ นิ้วขาด มือด้วน	☐ ผิวดำ หนังแข็ง
☐ อัมพฤกษ์ ซีก (ซ้าย / ขวา)	☐ อัมพาต ท่อนล่าง	☐ อัมพาต ทั้งตัว
☐ อื่นๆ ระบุ.....		
- ☐ 5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- ☐ การเรียนรู้ด้านการอ่าน ☐ ด้านการเขียน ☐ ด้านการคิดคำนวณ
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ 6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดภาษาและการสื่อสาร
- ☐ อวัยวะในการออกเสียงมีความผิดปกติ ☐ พูดไม่ชัด (พูดตะกุกตะกัก/พูดติดอ่าง/ออกเสียงไม่ถูก)
- ☐ เป็นใบ้ ☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ 7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์
- ☐ มีความก้าวร้าว ทำร้ายตนเองและผู้อื่น ☐ ชอบเก็บตัวอยู่คนเดียว
- ☐ มีปัญหาด้านการปรับตัวทางสังคม มีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม (ทำลายสาธารณสมบัติ/ลักขโมย/วิวาท/ประทุษร้ายทางเพศ/ไม่เชื่อฟังผู้ปกครองอย่างรุนแรง)
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....
- ☐ 8. บุคคลออทิสติก
- ☐ มีความรู้ความสามารถ และความสนใจเฉพาะด้าน ระบุ.....
- ☐ ไม่มองสบตากับผู้อื่นขณะสนทนา
- ☐ แยกตัวออกมาอยู่ตามลำพัง เช่น ในขณะที่เพื่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม
- ☐ ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบหรือข้อตกลงได้ เช่น ไม่รู้จักการรอคอย ไม่รู้จัก
- การเข้าแถว
- ☐ มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง เช่น ชอบวิ่ง เดินไปมารอบห้อง เป็นต้น
- ☐ แสดงความต้องการโดยการงู้มือ เช่น เด็กจะงู้มือผู้ปกครอง / ครู เพื่อนำไปทำสิ่งที่ต้องการ เป็นต้น
- ☐ ใช้ภาษาพูดของตนเองที่ผู้อื่นไม่เข้าใจ
- ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
- ☐ 9. พิจารณาคัดเลือก (จากข้อมูลความบกพร่องข้อ 1 - 8)
- ☐ 1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
- ☐ 2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ☐ 3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- ☐ 4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว สุขภาพ
- ☐ 5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- ☐ 6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- ☐ 7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์
- ☐ 8. บุคคลออทิสติก

ตอนที่ 3 ความรู้ ทักษะ การช่วยเหลือตนเอง

ด้านกายภาพ

ท่านเคยได้รับการฟื้นฟูด้านกายภาพ หรือไม่

☐ ไม่เคย ☐ เคย จากหน่วยงาน.....ครั้งสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ.....

ท่านสามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่

☐ ไม่ได้ ☐ ได้ ระบุ.....

ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ

ท่านมีความรู้ ความสามารถอะไรบ้าง ระบุ.....

.....
.....
.....

ตอนที่ 4 ความต้องการการช่วยเหลือ (แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม)

คนพิการ ☐ ไม่ต้องการ เหตุผล.....

☐ ต้องการ ท่านต้องการได้รับความรู้และความช่วยเหลือด้านใดบ้าง

ด้านการศึกษา เรื่อง.....

ด้านสาธารณสุข เรื่อง.....

ด้านการเมืองการปกครอง เรื่อง.....

ด้านอาชีพ เรื่อง.....

ด้านอื่นๆ.....

ผู้ดูแลคนพิการ ☐ ไม่ต้องการ เหตุผล.....

☐ ต้องการ ท่านต้องการได้รับความรู้และความช่วยเหลือด้านใดบ้าง

ด้านการศึกษา เรื่อง.....

ด้านสาธารณสุข เรื่อง.....

ด้านการเมืองการปกครอง เรื่อง.....

ด้านอาชีพ เรื่อง.....

ด้านอื่นๆ.....

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เก็บข้อมูล

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

ผู้พิการ

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

ญาติ / ผู้เกี่ยวข้อง

ลงชื่อ.....ผู้เก็บข้อมูล

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2557

2) ตารางลงพื้นที่สำรวจข้อมูลคนพิการกลุ่มเป้าหมาย

หมู่ที่ 1 คนพิการ จำนวน 41 คน

คู่มือที่	ผู้สำรวจ	คนพิการ	ที่อยู่เลขที่
1	นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน นายสุคำ เอื้อเก่ง	1. นางดี เอื้อเก่ง 2. นางคำเอี้ย จัดสวย 3. นางเอื้อย สายแปง 4. นายสว่าง โยมงาม 5. นางบัว กองตัน 6. นายสุคำ เอื้อเก่ง 7. นายทวี ตามสัตย์	163 167 169 169 168 119 155
2	นางสาวจรรนันทน์ บัวเหลือง นางภัทราพร ธนาศักดิ์	1. นายสายันท์ เอื้อเก่ง 2. นางฟอง ถึงไว 3. นายวอน จำแม่น 4. นายมงคล จัดสวย 5. นายบุญมี ไหวพินิจ	125 93 85 63 288
3	นายภัทรพล ไปเร็ว นางเบญญาภา คำปันศรี	1. นายปิ่น ชื่นอารมณ์ 2. นายณกรณ์ ลำแรง 3. นางเชียว เป็นแผ่น 4. นายตา ถึงไว 5. นายอดิสร กองตัน	76 54 44 19 8
4	นายขนากร คณะภักดิ์ นางณัฐกมล ปราชญ์ปรัชญา	1. นายเมืองต้น กล้าจริง 2. นางจันทร์ดี หมั่นทุ่ง 3. นายทองคำ หมั่นทุ่ง 4. นายคำมูล หมั่นทุ่ง 5. นายนรชัย วิญญายอง	12 3 3 3 4
5	นางสาวจิระวดี สมทรง นางสาวทิพวรรณ วิชัยโชค	1. พระคำสุก 2. นางสาวมา ปันเสาร์ 3. นางสาวเพชรพร เป็นมูล 4. นางสาวอนุ คนฟู 5. นายอำนาจ หมั่นทุ่ง	(วัดกุ่มคำน้อย) 205 224 226 218
6	นางสุพิน ตามสัตย์ นายฉัตรชัยกษิตินทร ฉัตรสุมาลยา	1. นายตา รักสัตย์ 2. นางขาว เป็นแผ่น 3. นางท่อม สัตย์จริง 4. ด.ญ.ชนิษฐา วิไล	218 308 233 234
7	นางจิรัฐติกา นราทิพย์วัลย์ นายสุก นาละออง	1. นางคำมา เป็นเอก 2. นายบุญนิก สายแปง	51 148

		3. นายสุก นาส่อง	291
		4. นายสมคิด ปลุกเสก	255
		5. นางฟอง ใจกล้า	141
8	นายบุญมี ไหวพินิจ นางสาวนันทรัตน์ ไชล้าเมา	1. นางคำหล้า คนฟู	129
		2. นางขันทอง คนภู	247
		3. นางปู้ด คงขยัน	241
		4. นายสุข จัดดี	94
		5. นางสุดา กองตัน	104

หมู่ 6 คนพิการ จำนวน 35 คน

คู่มือ	ผู้สำรวจ	คนพิการ	ที่อยู่เลขที่
1	นางพัชรินทร์ สารสมจริง นางสาวสมพร มีมานะ	1. นางสาวอาทิตย์ ไหวพินิจ 2. นายเจริญ ต้อนรับ 3. นายบุญปั้น ชัยวงศ์ 4. นายคำ สถาน	186 236 190 205
2	นายประกาศิต หน้าขาว นายศรีวรรณ โกเมฆ	1. นายกานต์ ตาคำ 2. นางสาวแปง ใจชุ่ม 3. นายสมยศ กองตัน 4. นายสม ประกาศ 5. นายผัด วรรณารักษ์	286 180 179 177 158
3	นางสาวทาริกา ย่อมยอด นายอดุลย์ มีมานะ	1. นายมี ตาคำ 2. นายคำ ใจกล้า 3. นางแสง ใจชุ่ม 4. นายสมจิตต์ เตปิน 5. นางคำ พรหมแต่ง	147 117 119 115 114
4	นางสาวณัฐชา สายเรียงกิจ นายจิราวุฒิ ศรชัยยืน	1. นายอภัยพงษ์ ยอดดี 2. นายกิตติพันธ์ จำชาติ 3. นายโยธี วงศ์ครองศักดิ์ 4. นายแก้ว ใจกล้า	131 99 102 117
5	นางสุรางค์ ขันดี นางวรภัทร ตัวละมูล	1. นายบุญปั้น จัดคลอง 2. นายเดช จัดคลอง 3. นางพร จัดคลอง	197 226 220
6	นางสายพิณ อ่ำเจริญ นายบุรพา ปุชิตากุล	1. เด็กชายประกายเพชร อยู่สุข 2. นางสาวคำ กองตัน 3. นางสาวก้า ยอดดี	168 179 181
7	นางวัชรภรณ์ ฉัตรเงิน นายเจริญ ดอนเปล่ง	1. นายเจริญ ดอนเปล่ง 2. นายเรือง จักรคลอง 3. นางไหม ไยสำรี	256 74 246

		4. นายสายชล ใจชุ่ม	61
		5. นายแสน ตาคำ	138
8	นายจักรกฤษณ์ แสงจันทร์ นายสนั่น มีธรรม	1. นายจักรกฤษณ์ แสงจันทร์ 2. นายสุวรรณ ไหวพินิจ 3. นางฟอง ว่องไว 4. นายเป็ง ใจชุ่ม 5. นางสาวผ่องศรี จำชาติ 6. นายปิ่น ตาคำ	10 10 49 45 38 36

3) แบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัย หมู่ 1

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ	ประเภท ความ พิการ	สิทธิการเข้าถึง									ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ						
					มีการพบแพทย์				เคยรับการฟื้นฟู			ช่วยเหลือตนเอง		จักสาน	เกษตร	งานฝีมือ/ช่าง	นวด	อื่นๆ	ไม่มี	
					เดือน ละ ครั้ง	2 เดือน ครั้ง	3 เดือน ครั้ง	อื่นๆ	ไม่	เคย	ระบุ	ไม่ได้	ได้							ระบุ
	1.บกพร่องทางการเห็น																			
1	นางฟอง ถึงไว	81	ไม่มี	1				6 เดือน 1 ครั้ง	1				1	อาบน้ำ กินข้าว		การเกษตร				
2	นายอดิศร กองตัน	33	หมอนวด	1				เวลาเจ็บป่วย		1	อบต.ปง ดอน		1	กิจวัตรประจำวัน				นวด	คอมพิวเตอร์	
3	นายตา ถึงไว	79	ไม่มี	1	1					1	อบต.ปง ดอน		1	กิจวัตรประจำวัน				นวด		
4	นายฉกรรจ์ ลำแรง	30	ไม่มี	1				เวลาเจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน				นวด		
5	นายเมืองดิน กล้าจริง	73	เกษตร	1			1		1				1	กิจวัตรประจำวัน		การเกษตร				
	2.บกพร่องทางการได้ยิน																			
1	นางเชียว เป็นแผ่น	67	ไม่มี	2			1			1	อบต.ปง ดอน		1	กิจวัตรประจำวัน	สานสวิง					
2	นายปิ่น ชื่นอรมณ	64	ไม่มี	2				6 เดือน 1 ครั้ง	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
3	นายตา รักสัดย์	80	ไม่มี	2				ไม่พบแพทย์	1				1	กิจวัตรประจำวัน					คายหญ้า	
4	นางขาว เป็นแผ่น	76	ไม่มี	2				ไม่เคย		1	อบต.ปง ดอน		1	กิจวัตรประจำวัน					คายหญ้า	
5	นางฟอง ใจกล้า	72	ไม่มี	2			1		1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
	3.บกพร่องสติปัญญา																			
1	นายวอน จำแม่น	57	ทำนา	3				ไม่เคย	1				1	ประกอบอาชีพได้						ไม่มี
2	นายมงคล จัดสวย	53	ทำนา	3				ไม่เคย	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ	ประเภท ความ พิการ	สิทธิการเข้าถึง									ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ						
					มีการพบแพทย์				เคยรับการฟื้นฟู			ช่วยเหลือตนเอง		จัก สาน	เกษตร	งานฝีมือ/ช่าง	นวด	อื่นๆ	ไม่มี	
					เดือน ละ ครั้ง	2 เดือน ครั้ง	3 เดือน ครั้ง	อื่นๆ	ไม่	เคย	ระบุ	ไม่ได้	ได้							ระบุ
	4.บกพร่องทางร่างกาย																			
1	นายสาขันธ์ เอื้อเก่ง	39	รับจ้างแกะ ลำไย	4		1				1	รพ.ลำพูน		1	ใช้ไม้ค้ำยันเดิน					อิเล็กทรอนิกส์	
2	นายบุญมี ไหวพินิจ	53	ช่างตัดผม	4				ไม่เคยไปพบ หมอ	1				1	กิจวัตรประจำวัน					ตัดผม	
3	นายพรชัย วิญญูของ	70	ไม่มี	4	1				1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
4	นางสาวมา ปิ่นเสาร์	83	ไม่มี	4				เวลาเจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
5	นายสมคิด ปลุกเสก	54	เกษตรกร	4			1			1	วัดทุ่งบ่อ แป้น		1	กิจวัตรประจำวัน	จัก สาน					
6	นางขันทอง จันทู	54	ไม่มี	4		1			1				1	กิจวัตรประจำวัน ยกเว้น เดิน						ไม่มี
7	นายบุญนุก สายแปง	56	เกษตรกร	4				ไม่พบแพทย์	1				1	กิจวัตรประจำวัน					ทำเฟอร์นิเจอร์	
8	นางคำมา เป็นเอก	59	ไม่มี	4				ไม่พบแพทย์	1				1	กินข้าว อาบน้ำ						ไม่มี
9	นายสุก นาละออง	69	รับจ้าง ทั่วไป	4		1			1				1	กิจวัตรประจำวัน	จัก สาน				ดนตรีพื้นเมือง	
10	นายสุคำ เอื้อเก่ง	59	เกษตรกร	4			1		1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
11	นางคำเอี้ย จัดสาย	84	ไม่มี	4				เวลาเจ็บป่วย		1	รพ.แจ้ห่ม		1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
12	นายทวี ตามสัดย์	55	ไม่มี	4				2สัปดาห์/ครั้ง		1	รพ.แจ้ห่ม		1	กิจวัตรประจำวัน		ทำไร่ ทำสวน				
	5.บกพร่องการเรียนรู้																			
1	นางสาวอนุ คนฟู	44	ไม่มี	5				เวลาเจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
2	นางท่อม สัตย์จริง	57	ทำนา ทำไร่	5				เวลาเจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน		การเกษตร				

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ	ประเภท ความ พิการ	สิทธิการเข้าถึง									ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ						
					มีการพบแพทย์				เคยรับการฟื้นฟู			ช่วยเหลือตนเอง		จักสาน	เกษตร	งานฝีมือ/ช่าง	นวด	อื่นๆ	ไม่มี	
					เดือน ละ ครั้ง	2 เดือน ครั้ง	3 เดือน ครั้ง	อื่นๆ	ไม่	เคย	ระบุ	ไม่ได้	ได้							ระบุ
	๑.พิการซ้อน																			
1	นางเอื้อย สายแปง	72	ไม่มี	14				เวลา เจ็บป่วย	1			1								ไม่มี
2	นายทองคำ หมั่นทุ่ง	62	ช่างไม้	26				เวลา เจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
3	นายคำมูล หมั่นทุ่ง	62	เกษตร	26				เวลา เจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
4	นางคำปู้ด คงขันธ์	57	ทำนา	26	1				1			1	1	กิจวัตรประจำวัน	จักสาน					
5	นายหล้า คนฟู	54	ทำนา รับจ้าง ทั่วไป	26				เวลา เจ็บป่วย	1				1	กิจวัตรประจำวัน		การเกษตร				
6	เด็กหญิงชนิษฐา วิสัย	7	ไม่มี	45			1			1	รพ.แจ้ห่ม		1	กิจวัตรประจำวัน						ไม่มี
7	นางบัว กองคัน	81	ไม่มี	124				เวลา เจ็บป่วย		1	รพ.แจ้ห่ม	1								ไม่มี
8	นายมา จำชาติ	58	ไม่มี	236				เวลา เจ็บป่วย	1				1	เดินได้						ไม่มี
9	นางจันทร์ดี หมั่นทุ่ง	75	ไม่มี	246				เวลา เจ็บป่วย	1				1	อาบน้ำ เดินโดยใช้ไม้ เท้า						ไม่มี
10	นางดี เอื้อแก่	91	ไม่มี	1245				ไม่พบ แพทย์	1				1	กินข้าวเอง					ทอดผ้า	
11	นายสว่าง โขมงาม	53	ไม่มี	3456				ไม่พบ แพทย์		1	รพ.ศูนย์ ลำปาง		1	อาบน้ำ กินข้าว						ไม่มี

4) แบบสำรวจข้อมูลโครงการวิจัย หมู่ 6

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ	ประเภท ความ พิการ	สิทธิการเข้าถึง									ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ					
					มีการพบแพทย์				เคยรับการฟื้นฟู			ช่วยเหลือตนเอง		จักสาน	เกษตร	งาน ฝีมือ/ช่าง	นวด	อื่นๆ	ไม่มี
					เดือน ละครั้ง	2 เดือน ครั้ง	3 เดือน ครั้ง	อื่นๆ	ไม่	เคย	ระบุ	ไม่ได้	ได้						
	2.บกพร่องทางการได้ยิน																		
1	นายคำ สดาม	75	รับจ้าง	2					1				1	ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
2	นายเจริญ ค้อนรับ	57	รับจ้าง	2					1				1	ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
3	นายบุญปั้น ชัยวงศ์	45	รับจ้าง	2					1				1	ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
4	นายสมยศ กองตัน	56	รับจ้าง	2					1				1	ไม่ระบุ		ทำไร่ ทำสวน ผักกาด ดอง เลี้ยงสัตว์ได้			หาของป่า
5	น.ส. คำ กองตัน	53	รับจ้าง	2					1				1	ไม่ระบุ	สานสวิง อุง ในลอน ทำไม้ กวาด ทางมะพร้าว				
6	นายมี คาคำ	73	ไม่ระบุ	2					1			1		ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
7	น.ส.ก้ำ ยอดดี	65	ไม่ระบุ	2					1				1	ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
8	นายแสน คาคำ	65	เกษตรกร	2					1				1	ไม่ระบุ			ช่างไม้		
9	นายเป็ง ใจห่ม	76	ไม่ระบุ	2					1				1	ไม่ระบุ				ทำงานบ้าน ได้	
	3.บกพร่องสติปัญญา																		
1	นายอัคริพงษ์ ยอดดี	23	ไม่ระบุ	3					1				1	ไม่ระบุ					ไม่ระบุ
2	นายปิ่น จักรรอง	48	ขายมูล ค้ำควา	3					1				1	ไม่ระบุ				การเก็บมูล ค้ำควา	
3	นายเชิด จักรรอง	67	ทำไร่ ทำนา	3					1				1	ทำงานได้					ไม่ระบุ

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	อาชีพ	ประเภท ความ พิการ	สิทธิการเข้าถึง										ด้านทักษะความรู้ความชำนาญ					
					มีการพบแพทย์				เคยรับการฟื้นฟู			ช่วยเหลือตนเอง			จักสาน	เกษตร	งานฝีมือ/ช่าง	นวด	อื่นๆ	ไม่มี
					เดือน ละ ครั้ง	2 เดือน ครั้ง	3 เดือน ครั้ง	อื่นๆ	ไม่	เคย	ระบุ	ไม่ได้	ได้	ระบุ						
5	นายเจริญ ดอนเปล่ง	61	ทำนา	4					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
6	นางไหม ไยสำริ	53	ทำไร่ ทำนา	4					1				1	ทำงานบ้าน						ไม่ระบุ
7	น.ส.สายชล ใจชุ่ม	38	รับจ้าง	4					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
8	นายจักรกฤษณ์ แสงจันทร์	26	รับจ้าง	4					1				1	ทำกิจวัตรประจำวันได้			มีความสามารถ ด้านช่างต่างๆ ได้			
9	นางฟอง ว่องไว	65	แม่บ้าน	4					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
	9.พิการซ้อน																			
1	นายพัศ วรรณารักษ์	84	ไม่ระบุ	2 4						1	รพ.เจ้า หมื่น		1	ไม่ระบุ						แต่ก่อน ทำได้ ทุก อย่าง
2	น.ส.ผ่องศรี จำชาติ	40	ไม่ระบุ	2 6					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
3	ด.ช.ประกายพร อยู่สุข	6	นักเรียน	2 8					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
4	นายสุวรรณ ไหวพินิจ	82	ไม่ระบุ	2 9					1				1	ทำกิจวัตรประจำวันได้	จักสาน	เพาะปลูก				
5	นายโยธิน วงศ์ครอง ศักดิ์	32	ไม่ระบุ	3 7						1	รพ.ศูนย์ ลำปาง		1	กินยาเองได้					ทำงานบ้านได้	
6	นายแก้ว ใจกล้า	71	ไม่ระบุ	6 9					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
7	นางแสง ใจชุ่ม	89	ไม่ระบุ	2 4 5					1			1		ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
8	นางคำ พรหมแดง	88	ไม่ระบุ	2 3 4 5					1				1	ไม่ระบุ						ไม่ระบุ
9	น.ส.แปง ใจชุ่ม	65	ไม่ระบุ	2 6 7					1				1	ไม่ระบุ	สาน	เย็บผ้า				เย็บผ้า

10	นายกานต์ คำคำ	22	ไม่ระบุ	5 7					1			1	ไม่ระบุ					เล่นโทรศัพท์	
----	---------------	----	---------	-----	--	--	--	--	---	--	--	---	---------	--	--	--	--	--------------	--

ภาคผนวก ค. ประวัติทีมวิจัย

1. ชื่อ-สกุล : นางสาวพิน อ่ำเจริญ อายุ 38 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600250 300
เกิดวันที่ : 20 กุมภาพันธ์ 2520 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 135 หมู่ 9 ต. บ้านสา อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน (รพ. สต.ปงดอน)
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : com _ Saipin@ hotmail.com
เบอร์โทรศัพท์ : 054-834733
บทบาทในชุมชน : พยาบาลวิชาชีพ ดูแลชุมชน
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี พยาบาลศาสตร์
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

-

.....

2. ชื่อ-สกุล : นางวัชรภรณ์ ฉัตรเงิน อายุ 34 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3 5206 00351 084
เกิดวันที่ : 13 กุมภาพันธ์ 2524 หมู่โลหิต O
ที่อยู่ปัจจุบัน : 331 หมู่ 6 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน(อบต.ปงดอน)
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : papitchaya_ 12 @ hotmail.com.
เบอร์โทรศัพท์ : 054-834654
บทบาทในชุมชน : รองปลัด อบต.
ประวัติการศึกษา : ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิทยาการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
1. นักวิชาการศึกษา
2. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

3. ชื่อ-สกุล : นายบุญมี ไหวพินิจ อายุ 54 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520101515 201
เกิดวันที่ : 4 ตุลาคม 2504 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 288 หมู่ 1 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 288 หมู่ 1 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : -
เบอร์โทรศัพท์ : 089 9847812
บทบาทในชุมชน : -
ประวัติการศึกษา : ป.4
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
-

4. ชื่อ-สกุล : นายสุก นาละออง อายุ 70 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 35206 0034 507
เกิดวันที่ : 2 กันยายน 2488 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 291 หมู่ 1 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 291 หมู่ 1 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : -
เบอร์โทรศัพท์ : 081 1803462
บทบาทในชุมชน : -
ประวัติการศึกษา : ป.4
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
-

5. ชื่อ-สกุล : นางสาวรงค์ ชันดี อายุ 56 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3 5299 00277 210
เกิดวันที่ : 4 เมษายน 2502 หมู่โลหิต B
ที่อยู่ปัจจุบัน : 273 ซอย 4 ถนนบ้านดงพัฒนา ต.บ่อแฮ้ว อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52100
สถานที่ติดต่อ : กศน.อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : surang273@outlook.co.th
เบอร์โทรศัพท์ : 089 5604732
บทบาทในชุมชน : ครูสอนคนพิการ ตำบลปงดอน
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
-

7. ชื่อ-สกุล : นางสาวณัฐชา สายเรียงกิจ อายุ 33 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600223825
เกิดวันที่ : 15 ตุลาคม 2525 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 264 หมู่ 10 ต.แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 264 หมู่ 10 ต.แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : natc - 2525 @ hotmail.com
เบอร์โทรศัพท์ : 080 -6343852
บทบาทในชุมชน : ครูกศน.ตำบล ปงดอน
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
-

8. ชื่อ-สกุล : นายสุคำ เอื้อเก่ง อายุ 60 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3 5206 00306 60 7
เกิดวันที่ : 26 กรกฎาคม 2498 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 119 หมู่ 1 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 119 หมู่ 1 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : -
เบอร์โทรศัพท์ : 0871915689
บทบาทในชุมชน : อสม.หมู่บ้าน

ประวัติการศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

1. อสม.หมู่บ้าน
2. ประธานคนพิการตำบลปงดอน

10. ชื่อ-สกุล : นายสนั่น มีธรรม อายุ 65 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600326446

เกิดวันที่ : 17 พฤศจิกายน 2493 หมู่โลหิต -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 50 หมู่ 3 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : 50 หมู่ 3 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : -

เบอร์โทรศัพท์ : 082-3856658

บทบาทในชุมชน : อสม.สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ประวัติการศึกษา : ป.4

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

1. อสม.สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

11. ชื่อ-สกุล : นายเจริญ ดอนเปล่ง อายุ 62 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3 5206 0034336 7

เกิดวันที่ : 16 พฤษภาคม 2496 หมู่โลหิต -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 256 หมู่ 6 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : 256 หมู่ 6 ต. ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : -

เบอร์โทรศัพท์ : 088-4308407

บทบาทในชุมชน : -

ประวัติการศึกษา : ป.4

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

1. อสม.สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

12. ชื่อ-สกุล : นายประกาศิต หน้าขาว อายุ 32 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600181995

เกิดวันที่ : 9 กุมภาพันธ์ 2526 หมู่ 10 ตำบล B

ที่อยู่ปัจจุบัน : 155 หมู่ 1 ต. แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : 155 หมู่ 1 ต. แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : prakasit_nakaow @ outlook.co.th

เบอร์โทรศัพท์ : 054-271555

บทบาทในชุมชน : ครูสอนคนพิการ ตำบลวิเชตนครและตำบลบ้านสา

ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

-

13. ชื่อ-สกุล : นางสาวทริภา ย่อมยอด อายุ 42 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3521300276487

เกิดวันที่ : 6 กุมภาพันธ์ 2516 หมู่ 10 ตำบล -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 64 หมู่ 5 ต.แจ้ห่ม อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : กศน.อำเภอแจ้ห่ม

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : Tariga_noi@hotmail .com

เบอร์โทรศัพท์ : 054-271555

บทบาทในชุมชน : ครู กศน.

ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

-

14. ชื่อ-สกุล : นางพัชรินทร์ สารสมจริง อายุ 41 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600744968
เกิดวันที่ : 28 มกราคม 2517 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 202 หมู่ 9 ต. วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : กศน.อำเภอแจ้ห่ม
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : Patcharin _ san @ hotmail.co.th
เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ : 054-271555
บทบาทในชุมชน : ครู กศน.
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

15. ชื่อ-สกุล : นางสาวจิระวดี สมทรง อายุ 38 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600108074
เกิดวันที่ : 18 ตุลาคม 2520 หมู่โลหิต -
ที่อยู่ปัจจุบัน : 92 หมู่ 8 ต. วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 92 หมู่ 8 ต. วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : Chirawadee 1 @ hotmail.com
เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ : 081 3873614
บทบาทในชุมชน : รับราชการ ครู กศน.
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี สาขาธุรกิจ(การบัญชี)
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

16. ชื่อ-สกุล : นายชนากร คณะภักดิ์ อายุ 27 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 1-529900309-590
เกิดวันที่ : 4 สิงหาคม 2531 หมู่โลหิต O
ที่อยู่ปัจจุบัน : 501 หมู่ 4 ต. วังเหนือ อ. วังเหนือ จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52140
สถานที่ติดต่อ : กศน. อ.แจ้ห่ม
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : Khanakron_ap@hotmail.co.th
เบอร์โทรศัพท์ : 085-228-3528
บทบาทในชุมชน : ครูสอนคนพิการตำบลเมืองมาย
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

17. ชื่อ-สกุล : นางจิรัฐติกา นราทิพย์วัลย์ อายุ 34 ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3630300078772
เกิดวันที่ : 26 ตุลาคม 2524 หมู่โลหิต O
ที่อยู่ปัจจุบัน : 257 หมู่ 6 ต.วิเชตนคร อ. แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
สถานที่ติดต่อ : 257 หมู่ 6 ต.วิเชตนคร อ. แจ้ห่ม จ.ลำปาง
รหัสไปรษณีย์: 52120
E-mail address : Junejarn @ g.mail.
เบอร์โทรศัพท์ : 084-3787269
บทบาทในชุมชน : นักพัฒนาชุมชน
ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ม.ราชภัฏลำปาง
ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน
1. เจ้าหน้าที่ธุรการ

18. ชื่อ-สกุล :นางสาวอำภรณ์ ช่างเกวียน อายุ 56 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3349900162392

เกิดวันที่ : 30 ตุลาคม 2502 หมู่ 10 โหลต อ

ที่อยู่ปัจจุบัน : 263 หมู่ 7 ต.บ่อแฮ้ว อ.เมือง จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52100

สถานที่ติดต่อ : 136 หมู่ 3 ต.แจ้ห่ม อ. แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : Changkwien 055@ hotmail.com

เบอร์โทรศัพท์ : 084-3782938

บทบาทในชุมชน : -

ประวัติการศึกษา : ปริญญาโท บริหารการศึกษา

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

1. งานวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลนชุมชนตำบลเขาไม้แก้ว อ.สีกา จ.ตรัง
2. การพัฒนารูปแบบบัญชีเพื่อชีวิตของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานโดยการมีส่วนร่วมของไตรภาคี

19. ชื่อ-สกุล :นายวีระพงษ์ สมร่าง อายุ 35 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3520600003876

เกิดวันที่ : 24 มีนาคม 2523 หมู่ 10 โหลต A

ที่อยู่ปัจจุบัน : 389 หมู่ 1 ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : 389 หมู่ 1 ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : Tanweerapong s @gmail.com

เบอร์โทรศัพท์ : 062-3081161

บทบาทในชุมชน : ครูสอนคนพิการตำบลทุ่งผึ้ง

ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

-

20. ชื่อ-สกุล : นางสุพิน ตามสัตย์

อายุ 50 ปี

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 35206-00311-86-4

เกิดวันที่ : 6 พฤษภาคม 2508

หมู่โลหิต B

ที่อยู่ปัจจุบัน : 235 หมู่ 1 ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

สถานที่ติดต่อ : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

รหัสไปรษณีย์: 52120

E-mail address : supintamsat@hotmail.com

เบอร์โทรศัพท์ : 0818854200 , 054-834733

บทบาทในชุมชน : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

ประวัติการศึกษา : สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย / งานพัฒนา / การทำงานกับชุมชน

เริ่มเข้ารับราชการเมื่อ 2 มิถุนายน 2529 – ปัจจุบัน รวมอายุราชการ 29 ปี 5 เดือน ทำงานในชุมชนตลอด มีงานพัฒนางาน ศึกษางานและร่วมทำวิจัยในชุมชนตลอดจนพัฒนางานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เคยปฏิบัติงาน-ตำแหน่ง ผอ.ศูนย์อนามัย สถานีอนามัยบ้านแม่ต๋อง ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

-ตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านทุ่งฮ้าง ต.ทุ่งผิง อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

-ตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านกัว ต.แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

-ปัจจุบันตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปงดอน ต.ปงดอน อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง

.....